

TÜRKİYE MİLLİ OLİMPİYAT KOMİTESİ
SPOR HUKUKU KOMİSYONU

**SPOR HUKUKUNDA
GÜNCEL GELİŞMELER VE SORUNLAR
SEMPOZYUMU**

V

Spor Kulüplerinin Yeniden Yapılandırılması

26 OCAK 2013 CUMARTESİ
POINT HOTEL, İSTANBUL

TÜRKİYE MİLLİ OLİMPİYAT KOMİTESİ
SPOR HUKUKU KOMİSYONU

**SPOR HUKUKUNDA
GÜNCEL GELİŞMELER
VE SORUNLAR - V
SEMPOZYUMU**

**SPOR KULÜPLERİNİN
YENİDEN YAPILANDIRILMASI**

26 OCAK 2013 CUMARTESİ
POINT HOTEL, İSTANBUL

SPOR HUKUKU SEMPOZYUMU

Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi Spor Hukuku Komisyonu'nun beşincisini düzenlediği 'Spor Hukukunda Güncel Gelişmeler ve Sorunlar Sempozyumu'nda spor kulüplerinin yeniden yapılandırılması çalışmaları ile kulüplerin güncel sorunları, denetimi ve yöneticilerin konumu ele alındı. Her biri konusunda uzman değerli konuşmacılar sahip oldukları bilgi birikimi ve engin deneyimleri ile önemli tespitlerde ve önerilerde bulundular. Sempozyumda sunumları ve konuşmalarıyla farklı görüş ve düşünceler ortaya koyan konuşmacıların burada verdikleri mesaj inanıyorum ki daha sağlıklı bir yasa taslağının oluşumuna katkı sağlayacaktır. Bu bağlamda, TMOK Spor Hukukunda Güncel Gelişmeler ve Sorunlar Sempozyumu'na katılarak katkı veren değerli oturma başkanlarına, konuşmacılara, katılımcılara ve bu önemli sempozyumu planlayan ve başarıyla gerçekleştiren Spor Hukuku Komisyonumuza şükranlarımı sunuyorum.

Prof.Dr. Uğur ERDENER

TMOK Başkanı

ÖNSÖZ

Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi 'Hukuk Komisyonu' olarak; Gençlik ve Spor Bakanlığı tarafından hazırlanmış bulunan Spor Kulüpleri Kanun Tasarısı hakkında ilgili tüm paydaşları ve uzmanları bir araya getirerek kanun çalışmalarına katkıda bulunmak amacıyla 'Spor Hukuku'nda Güncel Gelişmeler ve Sorunlar Sempozyumu'nda bu yıl 'Spor Kulüplerinin Yeniden Yapılandırılması' konusunu işlemeye karar verdik. Programımızı yaptıktan sonra konuşmacılarımızı tespit ettik, onaylarını aldık ve 26 Ocak 2013 Cumartesi günü bu sempozyum geniş bir katılımıla gerçekleşti.

Spor kulüplerimiz son yıllarda hem çok önemli gelişmeler yaşamış, hem de bu gelişmeler paralelinde bazı sorunlarla karşı karşıya kalmıştı. Biz de spor hukukçuları olarak, bu gelişme ve tartışmaların ışığında adını sıklıkla telaffuz ettiğimiz kulüp lisans sistemi ve kulüplerin şirketleşmesi, denetimi, yöneticilerinin konumu konularını sizlerle paylaştık. Bu sempozyumu düzenleyerek TMOK üyelerine, diğer çeşitli kuruluşlara ve spor hukukçularına karşı görevimizi yerine getirmeye çalıştık.

Sempozyum düzenleme fikrimize başta Sayın Başkan Prof.Dr.Uğur Erdener olmak üzere tüm Yönetim Kurulu Üyeleri olumlu yaklaştı ve bize her türlü destek sağlandı. Sonuçta kalitesi yüksek, tebliğleri ve tartışmaları herkesi memnun eden bir toplantı gerçekleştirdik.

Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi'nin I. Başkan Yardımcısı ve Spor Hukuku Komisyonu Başkanı sıfatıyla, ülke sporumuz açısından önemli bir konuda yanımızda olan çok değerli panelistlerimize ve tüm katılımcılara buradan bir kez daha şükranlarımı sunuyor, profesyonel kadronun özverili çalışmaları nedeniyle hepsine ayrı ayrı teşekkür ediyorum.

Av. Türker ARSLAN

TMOK I. Başkan Yardımcısı
Spor Hukuku Komisyonu Başkanı

I. OTURUM

SPOR KULÜPLERİNİN YENİDEN YAPILANDIRILMASI ÇALIŞMALARI

Oturum Başkanı

Av. Türker ARSLAN

*TMOK 1. Başkan Yardımcısı,
Spor Hukuku Komisyonu Başkanı,
CAS Hakemi*

Av. Zübeyt AYDIN

Spor Genel Müdürlüğü Baş Hukuk Müşaviri

Av. Faruk ÖKSÜZ

Türkiye Futbol Federasyonu Yönetim Kurulu Üyesi

Prof.Dr.Mehmet HELVACI

İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi

Av. H. Alpay KÖSE

Değerli katılımcılar, Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi Spor Hukuku Komisyonu adına hepinize hoş geldiniz diyorum. Komisyonumuz tarafından her yıl düzenlenen ve beşincisinin gerçekleştirildiği Spor Hukukunda Güncel Sorunlar üst başlığı altındaki sempozyumumuzun bu sene alt başlığı, gündemde olan Gençlik ve Spor Kanun Tasarısı çalışmaları dikkate alınarak, spor kulüplerinin yeniden yapılandırılması olarak belirlenmiş bulunmaktadır. Bu konuyu bize anlatacak çok değerli konuşmacılarımız

arasında, iki oturum halinde gerçekleşecek sempozyumun ilk oturumunu açması ve yönetmesi için Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi I. Başkan Yardımcısı, aynı zamanda Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi Spor Hukuku Komisyonu Başkanı ve Spor Tahkim Mahkemesi CAS üyesi Sayın Başkan Avukat Türker Arslan'ı sahneye çağırıyorum.

Başkan Av. Türker ARSLAN

Değerli misafirler, hepiniz hoş geldiniz. Bir tatil günü, buraya vakit ayırarak gelmiş olmanızdan dolayı Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi ve şahsım adına hepinize teşekkür ederim. Efendim biraz evvel arkadaşımın da belirttiği gibi, Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi Spor Hukuku Komisyonu olarak yılda bir defa, bazen ihtiyaç halinde iki defa güncel sorunları tartışmaya açıyoruz. Bu yıl bu konuda en çok tartışılmaya müsait olan 'Spor Kulüplerinin Yeniden Yapılandırılması' konusunu düşündük ve o nedenle de bu toplantıyı tertip ettik. Hepinize bu katılımınız nedeniyle, tekrar teşekkür ediyorum. Efendim bugün

bu konuya ilgi göstermiş, zaman zaman görüşlerini açıklamış çok değerli konuşmacılarımız var. Tabii tarafları da bu arada dinlemek durumundayız. Konuyla ilgili olarak 25 Aralık'ta, Sayın Bakanın, genel müdürlük yetkililerinin, spor kulüplerimizin temsilcilerinin, Futbol Federasyonu Başkanı ve Kulüpler Birliği'nin de katılımıyla Ankara'da SGM tarafından düzenlenen bir çalıştay yapıldı. Orada bazı görüşler dile getirildi. Yasa çalışmalarıyla ilgili tereddütler ortaya çıktı. Karşı görüşler de ortaya atıldı.

Bunların hepsini bugün burada tartışma imkanını bulacağız. Öncelikle bu toplantıda, bakanlığı temsilen Spor Genel Müdürlüğü'nün Baş Hukuk Müşaviri Sayın Zübeyt Aydın'ı kürsüye davet ediyorum. Buyurun Zübeyt Bey. Kendisi Ankara Hukuk Fakültesi mezunudur. Mezuniyetinden sonra uzun yıllar devlette görev almıştır. Sayın Aydın yaklaşık 30 yıldır, belki de daha fazla, Spor Genel Müdürlüğü'nde görev yapmaktadır. Çok genel müdür eskitmiştir. Bir tanesi de burada karşımızdadır. Ömrü ve gücü yettiği sürece bilmiyorum daha ne kadar daha eskitecektir. Az evvel belirttiğim gibi, Spor Genel Müdürlüğü'nün Baş Hukuk Müşaviridir. Efendim ikinci konuşmacı, diğer taraf gibi görünen kesimdir. Düzenlenen çalıştayda Futbol Federasyonu da konuyla ilgili görüşlerini ortaya koymuştur. Spor kulüpleri içerisinde bir tasarı ortaya çıkaralım, özellikle Süper Lig kulüplerinin ve diğer futbol kulüplerinin de ayrı bir tasarısı olsun görüşü ortaya çıkmıştır. Futbol Federasyonu da bu konuda karşı görüşlerini ortaya koymuştur. Bu konuyla ilgili değerli Futbol Federasyonu Yönetim Kurulu üyesi Sayın Faruk Öksüz'ü kürsüye davet ediyorum. Buyurun efendim. Faruk Bey 1976 Nevşehir doğumlu, İstanbul Hukuk Fakültesi'nden 1988 yılında mezun olmuş ve uzun yıllardan beri avukatlık yapmaktadır. Aynı zamanda, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde de Spor ve Ceza Hukuku üzerine yüksek lisans çalışmalarına devam etmektedir. 15 yıllık mesleki bir tecrübeye sahiptir. Öksüz, Hukuk Bürosu'nun kurucularındandır. İstanbul Barosuna kayıtlı olarak görev yapan Faruk Bey, Türkiye Futbol Federasyonu'nda Hukuktan Sorumlu Yönetim Kurulu üyesidir. Değerli konuklar, tabii bu işin bir de bilimsel tarafı var. Aramızda bu işin bilimsel tarafını engin tecrübesiyle ortaya koyan, spor kulüplerinde, özellikle de büyük bir kulübümüzde uzun yıllar görev yapmış çok değerli bir hukukçumuz var. Sayın Mehmet Helvacı. Buyurun efendim. Sayın Prof.Dr.Mehmet Helvacı 1982 yılında İstanbul Hukuk Fakültesi'nden mezun olmuş, aynı yıl Ticaret Hukuku

Anabilim Dalı'nda araştırma görevlisi olarak yer almış, 1985'te de Yüksek Lisans öğrenimini tamamlamıştır. 1994 yılında doktorasını yapan Mehmet Helvacı, 1995 yılında Yardımcı Doçent 1999 yılında da Doçent unvanını almıştır. 2004 yılında da Profesör unvanını alarak, spor kulüpleri tarafından da engin tecrübeye sahip çok değerli bir hukukçu olarak kabul görmüştür. Halen İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ticaret Hukuku Anabilim Dalı başkanıdır. Tekrar hepiniz hoş geldiniz. Fikret Orman Bey siz de hoş geldiniz. Efendim söz devletin, buyurun Zübeyt Bey.

Av. Zübeyt AYDIN

Sayın Başkan, Sayın Hazirun hepinizi saygıyla selamlıyorum. Söz devletin derken, söz savunmanın gibi geldi bana.

Başkan Av. Türker ARSLAN

Söz devletin.

Av. Zübeyt AYDIN

Tüm yurttaşlarımızı ilgilendiren her türlü mevzuatın hazırlanmasında, kamu otoritelerince görevlendirilen ve ilk hazırlama aşamasında mutfakta çalışan devlet memurlarınca düzenlenen taslak metinlerin kamuoyu tarafında eleştirilen kesimden olmam nedeniyle, ben bu ifadeyi izninle 'söz savunmanıdır' şeklinde algılamak istiyorum. Evet, söz savunmanın diyerek konuşmama başlamak istiyorum. Konuşmamın değerli hazirun tarafından savunma şeklinde algılanmayacağına olan inancımın sonsuz olduğunu belirtmek istiyorum.

Sayın Başkan, öncelikle size çok teşekkür ediyorum. Bu çalışmalarınızla, Türk sporuna ve Türk spor hukukuna büyük katkılarınızdan dolayı sizin şahsınızda Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi'nin değerli başkanına, TMOK'un değerli yetkililerine, bu vesileyle burada gerek sunumları ile katkı sağlayan, gerekse soru sorarak değişik konularla ilgili görüş ve düşüncelerini açıklayan, daha objektif ve akılcı bir yasa taslağının oluşumuna destek veren tüm katılımcılara sevgi ve saygılarımı sunuyorum, herkese teşekkür ediyorum.

Salonda bulunan değerli katılımcıların kafasında 'Bu tasarı taslağı nereden çıktı, Spor Genel Müdürlüğü neden böyle bir taslak hazırlama gereği duydu' diye bir fikir oluşabilir.

Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü olarak, 06.04.2011 tarihinde yürürlüğe giren 6223 Sayılı Yetki Kanunu ile 08.06.2011 tarihli ve 27958 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 638 Sayılı Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname hükümleri gereği, Spor Genel Müdürlüğü olarak son 4-5 yıldır spor kulüplerinin içinde buldukları mali sıkıntıların sebebinin neler olduğunu, genel müdürlüğe gönderilen üçüncü şahıs ihbarnamelerindeki borçların nereden kaynaklandığını, kulüplerin hangi zorluklarla karşılaştıklarını araştırmak üzere paydaşlarımızın ayağına gitmeye başladık.

Paydaşlarımız kimlerdir? En büyük paydaşlarımız tabii ki spor kulüplerimizdir. Yaklaşık 40 ili dolaştık. Gittiğimiz her ilde öncelikli olarak, kulübün kurulma aşamasından başlayarak müsabaka anına kadar geçen süreç içerisinde bulunan, bu işin mutfağında adeta nöbet tutarak sporcunun her türlü kahrını çeken spor kulübü yöneticileriyle görüştük.

Yapılan toplantılarda yaklaşık 80 ile 120, hatta bazı illerde 150'ye varan katılımcılarla bu olayları tartıştık. Kimler vardı burada? Spor Kulüpleri yöneticileri, sporcularımız, hakemler, antrenörler ve sporun içerisinde bulunan herkes. Görüştüğümüz kişilerle tespit ettiğimiz konuların başında, spor kulüplerimizin yönetimlerinden kaynaklanan sıkıntılar olduğunu hissettik. İkinci bir sıkıntı, spor kulüplerinin finans sorunuydu. Diğer bir başka sıkıntı mevzuattan kaynaklanan sorunlardı. Başka bir sorun ise, sporcuların transferinden kaynaklanan sıkıntılardı. Farklı bir sorunun, kulüp alacaklarının temlik konusunda doğan sıkıntıları ve transfer politikalarından kaynaklanan sıkıntılar olduğunu belirledik. Belirlenen bu sıkıntıları dönemin genel müdürüne ilettik. Spor kulüplerinin yaşadığı sorunların giderilmesi için bir çalışma yapılması konusunda görevlendirildik. O zaman bize kanun çalışması yapılmasının doğru bir yöntem olduğu ve bu hususta yoğunlaşmamız gerektiği talimatı verildi. Mevzuatımızda spor kulüplerinin yapılanması ve tüzel kişilik kazanması ile ilgili zaten bir kanun var. Nedir? Bu kanunun adı Dernekler Kanunu'dur. Hepinizin bildiği gibi, spor kulüpleri dernekler kanununa göre tüzel kişilik kazanmakta, daha sonra faaliyette bulunacağı branşa göre Spor Genel Müdürlüğü'ne veyahut ilgili spor federasyonuna tescille birlikte, spor kulübü hüviyetini almaktadır. 3289 Sayılı Kanun'un 24. maddesi gereği spor kulüpleri, profesyonel spor branşlarını kurulmuş şirketlere devredebildikleri gibi, profesyonel branşlarını kurulmuş veya kurulacak şirketlere de devredebilirler. Türkiye Futbol Federasyonu'nun özerkliğe kavuşması ile şirketleşme şeklinde bir örgütlenme modeli ile spor kulüplerinin tüzel kişilik statüsü ortaya çıktı.

Spor kulüplerinin iştirig alanlarında olan bazı branşların şirket şeklinde kurulmalarının kulüplere bir takım avantajlar sağlayacağı kuşkusuzdur. Spor branşlarının şirket şeklinde yapılanmasına karar verilmesi aşamasında konunun Spor Genel Müdürlüğü, rekabet hukuku ve ihale mevzuatı ile örtüşüp örtüşmediği, birbirleri ile çelişen hükümlerin bulunup bulunmadığı konularının irdelenmesi gerektiğini düşünüyorum. Biz bunun fiilen sıkıntılarını çok ciddi anlamda gördük, yaşadık ve hala yaşıyoruz. Peki çözüm nedir? Ya birçok kanunda değişiklik yapacaksınız yada medeni kanun, borçlar kanunu, Türk ticaret kanunu, dernekler kanunu, veyahut da müstakil bir kanun ortaya koyacaksınız. Bize kolay olan ikinci seçenek yani müstakil bir kanun çalışmasıdır.

Dönemin genel müdürleri tarafından öngörülen, müstakil bir spor kanunu tasarısı taslağı çalışmaları yaklaşık dört yıllık bir süreci kapsamaktadır. Taslak ile ilgili çalışmalar yapılırken yaklaşık 500 kişinin görüşüne başvuruldu. Bir çok federasyonun, kulüpler birliğinin, değişik baroların yazılı görüşlerine başvuruldu. Taslak metin birçok bakanlıklara gönderildi. Bakanlıklardan gelen tüm eleştiriler dikkatle incelendi ve metne işlendi. Değişik zamanlarda toplantılar düzenlendi. Birçok kişi ve kuruluştan olumlu görüşmeler aldığımız gibi, taslağı eleştiren değişik fikirler de aldık. Her eleştiriye mevzuat dahilinde metne işlemeye çalıştık. Şu anda bir çok vatandaşın elinde, kamu kurum ve kuruluşlarında, federasyonlarda veya sivil toplum örgütlerinde bulunan taslak metni hazırladık. Biliyorsunuz en son 2009 yılında İstanbul'da bir toplantı yapıldı. Süper Lig'deki tüm spor kulüplerinin temsilcilerinin katıldığı o toplantıda kanun tasarısı beğenilmedi. Aynı konuda farklı düşüncelerin olması, olaya farklı yaklaşılması son derece olağandır. Dolayısı ile bu tasarı taslağının bazı paydaşlar tarafından beğenilmemesini normal karşılıyorum. Herkesin düşüncesine saygı duyuyorum. Bir mevzuat paydaşlarıyla birlikte tartışılmadan, gündeme getirilirse mutlaka birtakım sıkıntılar ortaya çıkacaktır. Şunu gördük ki; biz spor kulüplerine giderken, ihmal ettiğimiz bir kesim vardı. Süper Lig takımlarını, profesyonel diye tabir edilen spor branşlarındaki kulüplerimizin bir kısmını ihmal etmişiz. O bizim eksikliğimiz. Bu yanlışlıktan dönülmesinde, bana göre ortaya son derece doğru şeyler çıktı. Spor kulüpleri ve üniversiteler bu olayı sahiplendiler. Türkiye'de birçok baro bu konuda sempozyum düzenledi. Bunlardan bazıları İstanbul Barosu, Ankara Barosu, Spor Hukuku Enstitüsü ve Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi'dir. Şu anda İzmir'de spor kulüplerinin oluşturduğu bir spor vakfı var. Aynı konudaki toplantılar İzmir'de de yapılıyor.

Başkan Av. Türker ARSLAN

Burada benzeri bir toplantı yapılıyor ve bizim konuşmacılarımız çok değerlidir.

Av. Zübeyt AYDIN

Yani benzer diyelim peki. Şahsen Spor Genel Müdürlüğü dışında bir çok sivil toplum örgütlerinin, ülkemizdeki spor kulüplerinin yeniden yapılanmaları hususunda sempozyum düzenlemeleri, çalıştay yapmaları spor sektörü için son derece olumlu gelişmelerdir. Her şeyden önce spor kulüpleri kendileri hakkında düzenlenecek mevzuat çalışmalarına bizzat iştirak ederek, düşüncelerini açıklayarak yapılacak kanun tasarısı taslağını sahiplendiler. Bu son derece doğru ve güzel bir gelişme. Akla şöyle bir soru gelebilir. Efendim bir spor kanunu çalışması dört ila beş yıl sürer mi? Biz bu süre içerisinde Avrupa'daki birçok örnekleri inceledik. İngiltere'yi inceledik, Fransa'yı inceledik, Belçika'yı, İspanya'yı, İtalya'yı, en son yeni ülkelerden Kosova ve Hırvatistan'ı inceledik. Hırvatistan'da spor kulüplerinin yapılanması için yaklaşık altı yıl süren bir çalışma süreci var. Sporla ilgili kanun tasarısı taslağı altı yıl sürmüş ve bu altı yıl içerisinde değişik platformlarda yaklaşık 100 panel veya toplantılar yapılmış. Şöyle bir soru sorulabilir. Bu altı yıllık süreci bizde mi yaşayacağız? Kanunun hazırlanması için uzun süre beklenmesi gerektiği konusunda bir düşünceyi taşımıyorum. Kanaatim kısa sürede birçok paydaşın görüş ve düşüncelerini almak, akademisyenlerden katkı sağlamalarını temin etmek, başka bir ifade ile taslağın analizini sivil toplum örgütleriyle beraber kısa bir sürede yapmaktır.

Benim bildiğim kadarıyla, Spor Genel Müdürlüğü'nün kendi içerisinde yapmış olduğu toplantıların dışında, değişik kesimlerle yapılan toplantı sayısı 10-15 civarındadır. Umarım ki bu toplantılar çoğaldıkça, bu sayı artıkça, değişik fikirler değişik düşünceler ortaya kondukça, daha çok farklı daha çok leziz bir kanun tasarısı taslağı ortaya çıkar. En son sizlerin de bildiği gibi, spor kulüplerimizin büyük bir katılımı ile 25 Aralık'ta Ankara'da gerçekleşen bir çalıştay yapıldı. Çalıştay'da şu hususlar ön plana çıktı;

- Yapılacak olan düzenlemede amatör ve profesyonel faaliyetlerin ayrıştırılması, amatör ve profesyonel faaliyetler için ayrı ayrı düzenleme yapılması,
- Profesyonel spor kulüplerinin şirket şeklinde örgütlenmesi ve profesyonelliğin yasada açıkça tanımlanarak uygulamadaki tereddütlerin giderilmesi,

- Spor faaliyetlerinden doğan uyuşmazlıkların (disiplin ve mali) tamamının zorunlu tahkim kuralları eliyle yürütülmesi ve tahkim kurullarının güçlenerek CAS benzeri bir yapılanmanın ülkemizde de güçlendirilmesi,
- Belediyeler ile kamu kurum ve kuruluşlarının profesyonel spordan el çektilmelerini sağlayacak yasal düzenleme yapılması, belediyeler ile kamu kurum ve kuruluşlarının amatör spora kaynak aktarmaları,
- Spor kulüplerinin mali yapılarının şeffaf ve denetlenebilir şekilde düzenlenmesi,
- Menajerlik konusunda yasal düzenleme yapılması ve yetkisiz kişilerin menajerlik yapmalarının önüne geçilmesi,
- Kulüp üyelik sisteminin kurala bağlanması, yeni üyelerin belli bir süre sonra genel kurulda temsil yetkisinin olması, üyelik kaydına sınırlama getirilmesi,
- Kulüp yönetim ve diğer kurullarında görev alamayacaklarla ilgili kriterlerin belirlenmesi,
- Çalışların profesyonel kişilerden seçilmesi,
- Kulüp denetimlerinin nasıl yapılacağı konusunda mutabakat sağlanamamasına rağmen yeni bir yasa yapılacaksa denetimin bağımsız denetim şirketlerince yapılması,
- Kulüp borçlanmalarına bir sınırlama getirilebileceği,
- Transfer harcamalarının UEFA kriterleri doğrultusunda disipline edilebileceği,
- Kulüplere kamu yararına çalışan dernek statüsü verilmemesi, ancak belirli kriterleri taşıyan spor kulüplerine bir takım avantajlar sağlanabileceği,
- Kulüplerin kurmuş oldukları şirketlerin halka arzı konusunda sınırlamalar getirilebileceği gibi hisse devirlerinde şeffaflık ve denetlenebilirlik ön plana çıkarılmalı,
- Temlik konusunda sınırlamalar getirilmeli,
- Kulüp yöneticilerinin kendi dönemlerindeki borçlardan dolayı müştereken ve müteselsilen sorumluluk konusunda mutabakat sağlanamamıştır.
- Spor kulüplerinin tüm mali hareketlerinin mutlaka bankalar üzerinde yapılması sağlanmalıdır.

Bunların en önemlisi, profesyonel spor branşlarının ayrı bir statüde, amatör spor branşlarının da ayrı bir sistem içerisinde olması fazla ilgi gördü. Amatör ve profesyonel spor branşları aynı kanun içerisinde mi farklı kanunlarda mı

düzenlensin? Onun takdiri, sizler de takdir edersiniz ki siyasi iradenin işidir. Benim şahsi kanaatim, her iki branşın da aynı kanun içerisinde olmasıdır. Profesyonel spor branşları ile amatör spor branşlarının aynı kanun içerisinde olmasında hem parlamentonun iş hacmi hem de bu işle uğraşan kişilerin her iki konudaki düzenlemeyi de aynı kanun içerisinde bulmasında büyük bir fayda var. Profesyonel sporun izlenebilirliği, mali kaynakları, dünya ekonomisindeki yeri göz önünde bulundurulduğunda herkesi meşgul eden bir sektördür. Dolayısı ile profesyonel spor branşlarının hangi statüde olması büyük bir önem arz etmektedir. Spor kulüpleri kanunu hükümlerine göre mi, dernekler kanunu hükümlerine göre mi kurulsun? Yoksa Ticaret Kanunu hükümlerine göre mi kurulsun? Dünyadaki örneklerine baktığımızda birçok ülkede futbolun profesyonel branşı şirket şeklinde kuruluyor. İşte bunun en güzel örneklerinden bir tanesi Hırvatistan'dır. Hırvatistan'da profesyonel şubeler ya şirketlere devrediliyor yada şirket kanalıyla yürütülüyor. Peki, ülkemizde uygulanabilirliği nedir? Aslında tartışılması gereken konuların başında bu geliyor. Şirket şeklinde kurulan spor kulübünün statüsü ne olmalıdır? Değerli hocalarımızın ve spor adamlarımızın aslında tartışmaları gereken konu budur. Profesyonel branş şirket şeklinde veya Dernekler Kanunu'na göre kurulsun, netice itibarıyla, bunun sonuçları çok farklıdır. Derneklerin ticari faaliyetleri, sadece işletme mahiyetindedir. Şu anda Türkiye'deki spor kulüplerinin yapılanması, özellikle profesyonel lig bazında baktığımız zaman, birçoğu kendi hisselerini piyasaya arz ediyor veya kendi hisselerini üçüncü şahıslara devredebiliyor. Hisselerin devri konusunda engelleme hususunda bir düzenleyici işlem olduğunu hatırlamıyorum. Spor kulüplerinin bugünkü yapılanma içerisinde, hisselerini halka arz konusunda girişimlerde bulunup bulunamayacağı hususunda bir şey söyleyemeyeceğim. Bu konunun çok iyi irdelenmesi gerekiyor ve bunun uzmanları da elbette ki Türkiye Futbol Federasyonu içinde bulunmaktadır. Burada bulunan tüm katılımcıların bu konuda bize ciddi anlamda yardımcı olmaları gerektiğini düşünüyorum. Eğer profesyonel branşlar şirket şeklinde kurulacaksa, bunun diğer mevzuatlarla bağlantılarının çok iyi tespit edilmesi lazım. Nerede sıkıntı doğabilir, şirketlerin iflas olayı, hisselerin halka arzı, şirket ortaklarının tam hissenin yüzde kaçına sahip olmaları, alacakların hakları vb. konuların spor ile ilgili mevzuatla çelişen veya çelişme ihtimali bulunup bulunmadığının irdelenmesi gerekir.

Şunu da söylemeden geçemeyeceğim. Hırvatistan, spor şirketleri ile diğer şirketler arasında bir ayırımı gidiyor. Spor kulüplerinin anonim şirketi şeklinde örgütlenmelerini öngörüyor. Bu ayırımın ülkemizde de göz ardı edilmemesi gerektiği kanaatindeyim. Yapılacak düzenleme ile ileride spor ku-

lülerimizin ciddi bir sıkıntıyla karşılaşmamaları açısından, konunun ehemmiyetli olduğunu belirtmek isterim. Diğer bir husus, 1993 yılında bir kulüp aleyhine yapılan temliklerden dolayı gerçekleşen takipler, bazı kulüpler bazında 160'lı 170'li rakamlara ulaşmış. Kulüplerin en büyük engeli budur. Gerçek anlamdaki hak sahibi vatandaşlar, 20 yıl içerisinde bir hak alamamanın sıkıntısını yaşayacak. Bu şekildeki hak kayıplarını avukat arkadaşlar benden çok daha fazla bilirler. Bu konuda yapılacak bir düzenleme, spor kulüplerimize özellikle futbol bazında nasıl bir sıkıntıyı yaratabilir? Buna nasıl bir düzenleme getirilmesi gerekir? Vatandaşın mağdur olmaması, diğer tarafta da spor kulüplerimizin hayatlarını devam ettirebilmeleri noktasında çok detaylı bilgilere ihtiyaç vardır diye düşünüyorum. Biz spor kulüpleri kanun tasarısı taslağı ile ilgili çalışmalarını, hemen hemen tüm federasyonlarımıza bir yazı ekinde gönderdik. Bazı federasyonlarımızdan son derece olumlu katkılar aldık. Gelen olumsuz görüşleri de değerlendirdik. Tasarı taslağını benimseyen de var, bu işin mutlaka yeniden revize edilmesi gerektiği konusunda düşünceleri olanlar da var. Zaten bu toplantının temel amacı da doğruyu bulabilmektir. Her toplantı sonunda olduğu gibi, burada yapılan çalıştay bize ışık tutacak, yön gösterecek fikirler ortaya çıkacaktır. Çalıştaydaki konular hakkında sunumda bulunacak veya fikir beyanında bulunacak katılımcılara teşekkür ediyorum. Sayın başkan benim konuşmam sürem ne kadar? Ona göre devam edeyim.

Başkan Av. Türker ARSLAN

Devletin süresi olmaz Zübeyt Bey, devletin süresi sonsuzdur. Görüş ve çalışmalarınızı rahatlıkla açıklayabilirsiniz.

Av. Zübeyt AYDIN

Diğer bir olay kulüp alacaklarının temlik konusudur. Size şunu rahatlıkla söyleyebilirim. Devlet kurumlarında hantal bir yapı olduğu, her olaya 'devlet gözüyle bakıldığı' iddia edilse de, kurumların 'hantal' bir yapıda olmadığını, ayrıca her olayın özelliğine göre sivil toplum örgütlerinden farklı düşünmediklerini ve hatta daha radikal karar alabilme noktasında olduklarını düşünüyorum. Bakınız bir hafta önce Adalet Bakanlığımızdan başka bir düzenlemeden dolayı bize yazı geldi. Diyor ki, devlet alacaklarından önce vatandaşın alacaklarının garanti altına alınması gerekir. Asıl olan vatandaşın hak ve menfaatlerinin korunmasıdır. Zaten devlet güçlüdür, devletin gücünün üzerine başka bir güç var mıdır? Hayır. Bir vatandaşın gücü ile devletin gücünün tartışılması, mukayese edilmesi mümkün değildir. Yapılacak her türlü düzenlemelerde vatandaşın hak ve hukukunu garanti altına alınacak

sistemler oluşturulmalıdır. Hiç kimsenin söylemeye cesaret edemediği 'vatandaşın hakkını devlete karşı koruma' düşüncesinden dolayı Sayın Adalet Bakanımızı tebrik ediyorum. Tabii ki bu düşünce tarzı spor kulüplerimizin yapısına yansiyacaktır. Temlikten dolayı, vatandaşın hakkını, hukukunu ön plana çıkardığınız andan itibaren, kulüplerimiz burada sıkıntı yaşar mı, yaşamaz mı? Bunun çok iyi değerlendirilmesi ve irdelenmesi gerekir diye düşünüyorum. Bizim spor kulüpleriyle yapmış olduğumuz toplantıların bir tanesinde, sorunlardan birisi de spor kulübünün tesis sorunudur. Maalesef, birçok spor kulübünün şu anda sahip olduğu spor tesisi yok veya yok denilecek kadar az. Avrupa'daki spor kulüpleri gibi bir örgütlenme modeli önerilecek ise bu örgütlenme modelini oluşturacak alt yapı ile ilgili bir çalışma var mı? Kulüpler bazında yok. Benim bildiğim kadarıyla, Türkiye'deki gayrimenkul sahibi olan kulüplerin sayısı %5 civarında bile değildir. Belki süper ligde durum biraz daha farklı olabilir. Süper ligdeki kulüpler, mülkiyeti devlete ait olan tesisleri, uzun vadede birtakım yatırımlar yapmakla beraber kiralama yolu yada intifa hakkı almak suretiyle, spor tesisi sorununu geçici olarak çözmüşlerdir. Süper ligde bulunan 18 kulüp dışındaki kulüplerde ise durumun pek iç açıcı olduğu söylenemez. Oysa Türkiye'deki kulüp sayısı 16 bin civarındadır. Bu tabloya rağmen amatör branşlarla profesyonel branşların ayrı bir mevzuata tabii olması gerekliliği ortaya çıkıyor. Dolayısıyla, iki branşı aynı kefe içerisine koymak, aynı statüde kabul etmek de çok zordur. Diğer bir konu da kulüplerin yönetiminde görev alacak kişilerin durumudur. Herkes kulüp yöneticisi olsun mu? Yoksa bu işi sadece profesyonel yöneticiler mi yönetsin? Avrupa'daki kulüp yapılanmasına bakıldığında esas olan kulüp üyeliğidir. Ülkemizdeyse asıl olan kulüp yöneticiliğidir. Hatta bazı spor kulüpleri, idarecilerin isimleri ile özdeş hale gelmişlerdir. Bu noktada kulüpler için büyük bir sıkıntı doğmaktadır. O da yöneticinin ayrılması ile kulübün yalnız kalmasıdır ki en büyük tehlikelerden birisidir. Hatta bazı yöneticilerin iş yaşamındaki başarılarının kulüp başarısına yansımaması irdelenmesi gereken başka bir konudur. Herkesin spor kulübüne üye olma, her üyenin başkan olma, yönetim kurulu üyesi olma hakkı vardır. Ancak bazı alanlarda profesyonel yönetici çalıştırılmasının zorunlu olması gerektiği konusunda düşünceler var. Amatör spor branşları için profesyonel yönetici çalıştırılması mümkün mü? Kanaatim, amatör spor kulüplerinin gelirleri, üyelik durumları ve tesisleşmedeki zorluklar profesyonel branşlarla mukayese edildiğinde amatör branşlar için profesyonel yönetici çalıştırılması mümkün görünmüyor. Neden görünmüyor? Bir profesyonel yönetici hiçbir zaman dört ila beş binden aşağıya gelip çalışmaz. Ülkemizde amatör branşı bulunan bir çok kulübün yıllık geliri iki bin lira ile beş bin lira arasındadır. Bu durumdaki ku-

lülplere, kamu kurum ve kuruluşlarınca değişik şekillerde nakdi yardımlar yapıldığı da bilinmektedir. Dünyadaki uygulamalara baktığımızda, eğer profesyonel bir yönetici çalıştırmak istiyorsanız, profesyonel yönetici ile ilgili tüm bilgileri, ilgili kurumlara ve kamuoyuna bildirmek zorundasınız. Türkiye'deki spor kulüplerinin yapısı ile Avrupa'daki kulüplerin yapısını karşılaştırdığınızda daha çok mesafe kat etmemiz gerektiği noktası ortaya çıkıyor ki, artık bu süreç ne kadar olur bilemiyorum. En çok şikayet aldığımız konulardan bir tanesi de spor kulüplerinin karar alma noktasında üyelerin genel kurula katılımı ile ilgili gerçekleşen sıkıntılardır. Bu husus hemen hemen gittiğimiz her ilde, bölgede karşılaştığımız en büyük sorunlardan bir tanesidir. 'Ben kulüp üyesiyim, fakat hiçbir şekilde kulüp tarafından alınan kararlara katılabilmeme şansım yok' diye şikayetler aldık. Şimdi düşünüyorsunuz, büyük kulüplerde, 10-15 bin üyesi olan bir spor kulübünün tüm üyelerinin genel kurullara dahi olsa katılma şansı var mı? Çok zayıf gözüküyor. Bu sorun nasıl giderilir, nasıl bir model uygulanması gerekir? Böyle bir model bulunsa dahi sorun çözümlenebilir mi? Böyle bir model oluşturabilme şansının da tartışılması gerektiği ortaya çıkıyor. O zaman üyelerin demokratik ortamda alınacak kararlara katılma noktasındaki düşünceleri kabul edilirse, akla hemen şöyle bir soru geliyor. Ülkemizde, spor kulüplerine üye olanların yüzde kaç kulübe karşı olan aidat borcunu, vefa borcunu yerine getirebiliyor? O da işin farklı bir boyutudur. Ankara'da 25 Aralık'ta yapılan toplantı sonucunda, çıkan sonuç itibarıyla bize verilen talimat, amatör spor branşları ile profesyonel branşların iki ayrı koddaki düzenleme yapılması, yasaklamadan ziyade, kimlerin yönetime gelemeyeceği noktasındaki düşünce tarzının oluşturulmasıdır. Diğer bir olay, üyelerin karar alma noktasında, en azından birtakım kararlara veyahut genel kurul kararlarına katılması için ne yapılabilir? Başka bir husus, temlik ve borçlanma konuları içerecek bir düzenlemenin yapılması gerektiğidir. Biz Spor Genel Müdürlüğü olarak bu şekilde çalışmalarımızı bitirmek arzusundayız. Profesyonel branş ile ilgili çalışmaların hangi aşamada olduğunu Türkiye Futbol Federasyonu Yönetim Kurulu'ndan olan arkadaşımız izah edecektir. Şimdilik çok teşekkür ederim, saygılar sunarım.

Başkan Av. Türker ARSLAN

Sayın Zübeyt Aydın'a çok teşekkür ediyorum. Devletin sesini, görüşünü, neler yapmak istediğini sizin ağzınızdan dinledik. İnşallah Türk sporuna hayırlı olur, Türk futbolu ve Türk sporu için olumlu sonuçlar doğurur. Şimdi efendim bu konuda, Futbol Federasyonu'nun da birtakım çalışmaları var. Bu nedenle şimdi sözü, Futbol Federasyonu Yönetim Kurulu üyesi Hukuktan Sorumlu Sayın Faruk Öksüz'e veriyorum. Buyurun Faruk Bey, söz sizin efendim.

Av. Faruk ÖKSÜZ

Teşekkür ederim. Tüm TMOK yetkilileri ve çalışanları ile tüm katılımcılara başkanımız adına selamlarımı sunuyorum. Futbol Federasyonu olarak Spor Kulüpleri Yasa Tasarısı'nın çalışmalarını çok olumlu karşılıyoruz. Bu çalışmaların futbolumuzu bulunduğu yerden çok daha iyi yerlere getirmesini bekliyoruz. Dünyada ve ülkemizde, futbolun diğer spor branşlarına göre çok ayrı bir yeri var. Futbolun diğerlerinden farklı özerk bir yapısı olduğuna dair bir statü kanunumuz var. UEFA ve FIFA'nın yönlendirmeleriyle bizim geldiğimiz bir aşama var. Bu kanunun bizi Avrupa'daki iyi örneklerinin bulunduğu yerlere getirmesini bekliyoruz. Bununla alakalı, Türkiye uygulaması ve dünya uygulamalarıyla karşılaştırmalı yaptığımız bir çalışma var. Onu sunmak istiyorum. Bizim kulüplerimiz, dernek olarak kuruluyorlar. Bu federasyonumuzun statüsünün 76. maddesinde öngörülmektedir. Kulüplerin müsabakalara katılması için, TFF nezdinde tescil olması gerekir. Renk, logo ve liglere katıldıkları isimleri gibi ayırt edici özellikleri, futbol kulüpleri tescil talimatında da düzenlenir. Avrupa'daki örneklere gelince, sırasıyla futbolu bir yere getirmiş en güzel örneklerden başlayarak bunları anlatmak istiyoruz.

İsviçre uygulaması: En üst lige katılacak kulüplerin, anonim şirket olarak yapılanması gerektiği, İsviçre Futbol Ligi statüsünün 10. maddesinde düzenlenmiştir. Yine ikinci lig kulüplerinin anonim şirket yada dernek şeklinde yapılabileceği kabul edilmiştir. En üst lige katılan ve İsviçre Futbol Ligi üyesi olan anonim şirket şeklinde yapılanmış kulüplerin, alt lige düştüklerinde, dernek yapısına dönmek için dört yıl süreleri vardır. Ancak amatör lige düşen kulüplerin, anonim şirket tipindeki yapılanmalarını derhal dernek şekline dönüştürmeleri gerekmektedir.

Almanya uygulaması: Futbol kulüplerinin profesyonel futbol şubelerini futbol derneklerinden ayrı bir limitet şirket şeklinde yapılandırma imkânları mevcuttur. Ancak %50+1 kuralı gereği, çoğunluk hissesi ana dernek tarafından muhafaza edilmektedir.

İspanya uygulaması: Profesyonel nitelikli spor müsabakalarına katılan spor anonim şirketi şeklinde yapılanmak zorundadırlar. Tek bir spor dalında müsabakalara katılabilmektedirler. Bunların istisnaları, Barcelona, Real

Madrid, Osasuna ve Atletico Club de Bilbao'dur. Spor Yüksek Konseyi tescil işlemleriyle ilgili nihai incelemeyi yapmakta ve idari süreç tamamlanmaktadır. İspanya uygulaması diğerlerine göre biraz daha ayrıntılı düzenlenmiştir. İspanya uygulamasında, %5 hissesi altın hisse olarak kabul ediliyor ve bu oran ve katlarındaki oranların, hisselerinin kazanılması ve devri spor yüksek konseyinin bildirim şartına bağlanmıştır. Yine doğrudan veya dolaylı olarak %25 ve fazlası oy hakkına sahip olmak ise Spor Yüksek Konseyi'nin onayına tabidir. Buna ek olarak bir şirketin doğrudan veya dolaylı hissedarı olan gerçek veya tüzel kişiler, aynı sportif karşılaşmalara katılan veya farklı sportif karşılaşmalara katılsalar bile, aynı spor dalında yarışan şirketin doğrudan veya dolaylı olarak %5 veya daha fazlası oranında hissedar olamazlar. Profesyonel karşılaşmalara katılan şirketler ve kulüpler aynı profesyonel yarışmada yer alan veya aynı spor dalına ait başka bir şirkete hissedar da olamazlar.

Hırvatistan uygulaması: Yasa çerçevesinde sportif faaliyetlerde bulunmak amacıyla kurulacak şirketin, anonim şirket şeklinde yapılması zorunludur. Kanunda belirtilen istisnalar dışında, Ticaret Kanunu hükümlerine tabidir. Minimum öz sermaye tutarı, kulübün son beş yıl içindeki ortalama yıllık giderinin asgari %25'ine eşit olacak şekilde tespit edilmektedir. Tıpkı jüri müsabakalarda olduğu gibi en yüksek ve en düşük yıl tutarları burada hesaba katılmamaktadır. Yine aynı spor dalında faaliyet gösteren birden fazla şirkette Spor A.Ş.'de toplam sermayenin %1'inden fazla hak sahibi olunamıyor. İlgili spor dalında, müsabaka sistemini doğrudan etkileyecek bir faaliyette bulunan kişiler, herhangi bir Spor A.Ş.'de dolaylı veya doğrudan hisse sahibi olamıyorlar. İspanya'dakine benzer bir şekilde Spor A.Ş.'lerde aynı spor dalında müsabakalara katılan bir Spor A.Ş.'de doğrudan veya dolaylı olarak veya ilişkili taraflar aracılığıyla hisse sahibi olamıyorlar. Şirket sermayesinin %25'inden fazlasını temsil eden hisselerle sahip olunması için işlemin komite tarafından onaylanması gerekiyor. İtalya uygulaması: İtalyan spor kulüpleri, ya anonim yada limitet şirket olarak organize oluyorlar. Bütün Seri A takımları anonim şirket olarak yapılmışlar ve Seri B de anonim şirket ve limited şirket eşit şekilde bulunmaktadırlar.

Belçika uygulaması: Belçika Futbol Federasyonu düzenlemeleri gereğince, üyelerin belirli bir mülkiyet yapısını almaları konusuna ilişkin herhangi bir hüküm bulunmamaktadır. Kulüpler yalnızca kendi statülerini ibraz etmek ve kulübün tüzel kişiliğini belirtmek durumundadır. Bunların olmaması halinde, kulübün fiili olarak bir dernek olduğunu teyit etmeleri gerekmektedir.

Şimdi buradan Avrupa uygulamasına baktığımızda, dernek yapılanması ile finansal yapılarının çok güçlü olmasına rağmen hep şirketleşmeye yönelik bir gidiş var, bizimde çok güzel bir Gençlerbirliği örneğimiz var. Peki bu şirketleşme modeli bizim de yapılacak spor kulüpleri yasa tasarısının içinde mi olur, dışında mı olur? Kendi yasamıza yapılacak futbolla alakalı eklemelerle yapımızı güçlendirecek pozisyonlarda mı olur? Bunlar genel fikirler alınarak belirlenmelidir. Şirketleşmeye doğru bir gidişin kaçınılmaz olduğunu görmekteyiz. Biz bu federasyon olarak şu olmalıdır, bu olmalıdır gibi bir düşünce açıklamak yerine bunları da kamuoyuyla paylaşarak, futbol camiasının düşüncelerini alarak hareket etmenin daha doğru olduğunu düşünüyoruz. Konuya ilişkin genel fikirlerimiz şu şekilde özetlenebilir. En üst iki ligde yarışan futbol kulüplerinin anonim şirket şeklinde yapılandırma zorunluluğunun getirilmesinin kulüplerin işleyişine katkıda bulunacağını düşünüyoruz. Futbola yönelik anonim şirketlerin yasada tanımlanarak, bunlarla ilgili düzenleme yapma yetkisinin federasyonlara bırakılması doğru bir uygulama olacaktır. Tıpkı bankacılık alanında BDDK'da olduğu gibi özerklik yapımızın güçlendirilmesi ile bunun yapılması mümkündür. Böylece spor kulüplerinin kuracağı anonim şirketlerin bizim de gözetimimizde kurulması ve denetiminin sağlanmasının doğru olacağını düşünüyoruz. Bunun da ticaret kanunumuzun 330. Maddesine uygun olacağını bu konunun uzmanı hocam daha iyi izah edecektir. Futbol faaliyetlerinin şirket eliyle yürütülmesi halinde dahi ortaklık yapısının kulübün ağırlığını ortadan kaldırmayacak şekilde kurulması kesinlikle düşünülmelidir. Bununla alakalı, derneğin hisselerinin çoğunluk hisseye sahip olunması zorunluluğu, Almanya'da olduğu gibi veya derneğin altın hisse ile temsil edilmesi şeklinde çözümler mümkündür. Gerçek yada tüzel kişilerin müsabakaların dürüstlüğünü zedelemeyecek şekilde birden fazla kulüpte yönetici yada belirli bir miktarın üzerinde hissedar olmaları, İspanya örneğinde olduğu gibi sınırlandırılabilir. Futbol faaliyetlerinin ulusal veya ilgili uluslararası mevzuata uygun bir şekilde yönetilmesi, yürütülmesi ve belirlenmiş kadroların devamlılığı için kulüp yönetiminde profesyonel yöneticiliğin ağırlığının artması gerektiğini düşünmekteyiz. Futbol kulüplerinin çalışanlarının özel eğitilmiş olmaları, hem kulüplerin faaliyetlerinin daha sistemli olmasını, hem de kulüplerin kalıcı olmasını sağlayacaktır. Kulüplerde yer alması gereken çalışanların görev alanlarının akreditasyona tabi kabul edilerek, çalışanlara akreditasyon verilmesi konusunda federasyon düzenlemeler yapabilir. Sporcu ve teknik adamlar ile kulüpler arasında imzalanan sözleşmelerin, damga vergisi ve her türlü vergi, resim ve harçtan muaf olması kulüplerin giderlerini azaltacaktır. Yabancı oyuncular

açısından ise gelir vergisi oranlarının gözden geçirilmesi faydalı olabilir. Burada Türkiye uygulamasında gelir vergisi oranları çok düşük. Yabancı futbolcular Türkiye'de daha az gelir vergisi verdikleri zaman, aradaki farkı kendi ülkelerinde gelir vergisi olarak yatırıyorlar. Bu da ülkemizin gelir vergisi yönünden bir kaçağa neden olmaktadır. Birçok ülkede %45'e varan bir gelir vergisi oranları var. Bizde yabancılar %15'e tabi ve aradaki gelir vergisi farkını kulüp futbolcunun ülkesinin vergi dairesine yatırmaktadır. Bunu dikkate alarak yeni düzenleme yapmak gerekir. Spor Genel Müdürlüğü'nün kulüplere kiralama, tahsis ettiği, stadyumlarda, stadyum kirası ve personel giderleri dışındaki hasılat payı, reklam payı, yayın yeri tahsis ücreti gibi gider kalemlerinin ödenmemesi kulüplerin giderlerini azaltacaktır. Kulüpler yasası ve kulüp lisans kapsamında uygulanması öngörülen düzenleme ve yaptırımların uygulanabilirliğinin sağlanması için, yasa ile birlikte, kulüplerin, vergi, sosyal güvenlik primi ve genel müdürlük borçlarının yeniden yapılandırılması bu yasa kapsamında düşünülebilir. Federasyon, kulüpleri mali disipline yöneltme amacıyla, kulüp lisans sistemi kapsamında lisans yenileme dönemlerinde kulüplerin bulunduğu ligin mali yapıları dikkate alarak, denetimden geçirmiş ve bu noktada mali tablolarda belirli kriterleri yerine getirmeleri zorunlu kılınmıştır. Şu anda kulüp lisansta zaten belli bir incelemeler yapılıyor ama bu sadece belli liglerdeki kulüpler için değil tüm kulüpler için bazı çalışmalar yapılabilir. Kulüplerin mali tablolarının izlenmesi için, kulüp lisans sistemi yardımıyla, düzenli izleme gerçekleştirilmektedir. Kulüp lisans sisteminde yer alan denetleme ve yaptırımlara uyularak, sistem üzerinde istikrar sağlanmalıdır. Oyunun, sürekli ve güvenli bir şekilde yürütülebilmesi sağlanabilir. Federasyon tarafından kullanılan kaynakların hacedilemeyeceğini de bu hüküm olarak getirebilir. Ayrıca kulüplerin sportif faaliyetlerinin devamlılığı için, kulüplerin borçlarının ödenmesinde, öncelikle kulübe bağlı sporcu ve antrenörlerin kulüpteki alacaklarının ödenmesi sağlanmalıdır. FIFA'nın öncelikle spor ailesine olan borçların ödenmesinin sağlanması, kulüplerimizin Avrupa'da müsabakalarından men cezaları almasının önüne geçecektir. Sonuç olarak, özetle şunları söyleyebiliriz: Spor kulüpleri yasası çalışmasını çok olumlu buluyoruz. Bununla alakalı olarak, sporun kimisinin bireysel kimisinin takım sporları olması ve buna bağlı olarak yapılarının ve uygulamalarının tamamen farklı olması geniş bir perspektif sahip olunmalıdır. Ayrıca kanunla yönetilen futbolun diğer branşlardan farklı düşünülmesi gerektiğini düşünmekteyiz. Bunu öngörerek yapılan yasa çalışmalarının faydalı olduğu görüşündeyiz. Teşekkür ederim.

Başkan Av. Türker ARSLAN

Ben teşekkür ederim. Efendim Futbol Federasyonu'nun da bu konudaki kapsamlı ve mukayeseli çalışmalarını izledik. Görüşlerini, neler yapılmak istendiğini sırasıyla dile getirdiler. Devlet de bunları tespit etti, artık hangilerini uygun görür, onu bilemiyorum tabii. Şimdi sözü bu konuyu daha bilimsel olarak ortaya koyacak olan kardeşim diyebileceğim, sevgili dostum, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi Sayın Prof.Dr.Mehmet Helvacı'ya bırakıyorum. Buyurun Sayın Helvacı, söz sizde.

Prof.Dr. Mehmet HELVACI

Teşekkür ederim Sayın Başkan. Önce bütün katılımcıları saygıyla selamlıyorum. Bu Cumartesi sabahı, zaman ayırdıkları için kendi adıma onlara teşekkür ediyorum. Konuşmaları dikkatle dinledim. Sayın Başkan da zaten bir tarafta devlet, diğer tarafta başka bir otoritedir. Ben gördüğümüz gibi bağımsız konuşuyorum, her hangi bir otoriteye bağlı olmadan. Hiçbir otoriteye bağlı olmadan konuştuğum için de müsaade ederseniz, bazı gerçekleri hep beraber tespit etmek üzere, hareket edelim diyorum. Tespit etmemiz gereken birinci gerçek, her ne kadar spor kulüpleri yasasını yeniden yapılandırma başlığı altında konuşuyorsak da veya kanunda bu şekilde yapılmak üzere hareket ediliyorsa da aslında konuştuğumuz şey futboldur. Dolayısıyla bu gerçekten yola çıkarak sonraki toplantılarımızı ve konuşmalarımızı bu başlık altında yapalım. Aksi takdirde şimdi spor kulüpleri yasasının yeniden yapılandırılması başlığı altında konuşmaya kalkarsam, konuşmamın sadece bir dakikalık bölümünü futbola ayırmam lazım ama futbol, Türkiye'deki büyük kulüplerin, ben Galatasaray'ı iyi bildiğim için onu söyleyebilirim, dallarından bir tanesidir ve çok önemlidir. Dolayısıyla bir kere bu gerçeği vurgulayalım. Aslında futbol konuştuğumuzu ve bu başlık altında konuşmamız gerektiğini, bu başlığın adının futbol kulüpleri mi yoksa kulüplerin futbol branşları mı olacağını daha sonra hep beraber tespit ederiz. Şimdi bu birinci tespiti yaptıktan sonra, dönüp futbolun nasıl görüldüğüne bakalım. Bu görünümü hep beraber ortaya koymamız lazım. Aslında buna bağlı olarak yasa tasarısından bahsediyoruz. Peki nedir görünüm? Futbola baktığımız zaman, çok ciddi bir kaotik durumla karşı karşıyayız. İşte geçtiğimiz sene, önemli bir şike operasyonu ve bunun sonuçlarıyla uğraştık. Şiddetten geçilmiyor. Sayın başkan burada, el

uzatıyor barış için, uzattığı el belki geri çevriliyor demek doğru değil ama en azından hararetle, kendi gösterdiği hararetle sıklmıyor. Bunların hepsi futbolun gerçekleridir. Finansal problemler nedeniyle büyük bir kulübümüz Avrupa'ya gidemiyor. Şimdi bunlara baktığımız zaman soruyoruz, e peki, biz bu yasayı niye konuşuyoruz? Çünkü bu kaotik durum bizi tepki vermeye itiyor. Ben bunu Ankara'daki çalıştayda da söyledim. Bir kez daha tekrar olacak ama söylemek durumundayım. Yapılabilecek en kötü yasa, tepki yasasıdır. Yani olaylara, durumlara, o günkü pozisyonlara bakıp, onlara tepki göstererek hazırlanacak bir yasa, hangi müesseseyi kapsarsa kapsasın, hangi duruma ait olursa olsun, sağlıklı bir yasa olmaz ve ondan hiçbir şekilde ilgili kurum yararlanamaz. Bu mümkün değildir. O gün de verdiğim örneği tekrarlayacağım. En önemli örneklerinden biri Bankacılık yasasıdır. Bankacılık kanununun ortaya getirdiği durumlar da ortadadır. Bugünün konusu olmadığı için, o konuda sizinle daha fazla konuşmak istemem ama şimdi durum böyle. Bu gerçeği bir kere her şeyden evvel görmemiz gerekiyor. Dolayısıyla eğer bir yapılandırma konuşacaksak, bu kaotik duruma bakarak değil, gerçekte ne olması gerekir diye bakarak konuşmamız lazım. Adam evine girmiş, bir bakmış, en yakın arkadaşı ile karısı yatakta. Şok olmuş tabii, daha o bir şey söylemeden, arkadaşı yataktan fırlamış, demiş ki sen benim çok yakın dostumsun, aramızdan su sızmaz biliyorsun, dolayısıyla demiş, gördüklerine mi inanacaksın bana mı? Şimdi biz de gördüklerimizde mi inanacağız, yoksa söylenenlere mi inanacağız? Bir karar vermemiz gerekiyor. Bana kalırsa, gördüklerimize inanmamız lazım. Ama gördüklerimize inanırken de tepki oluşturacak bir yasa yönünde harekete geçmemek lazım. Şimdi tespitler var, bu tespitlerden yola çıkarak biraz açıklama yapalım. Şirketleşmeden bahsediliyor. Bu Türkiye'de yeni bir bahis değil, epeydir şirketleşen kulüplerimiz de var. Ama şirketleşmeye ne zaman ihtiyaç var? Bir kere bunun tespitini yapmak lazım. Hangi durumda şirketleşmek lazım? Bu durum söz konusu değilse, şirketleşme gerekli mi, değil mi? Buna bakmak lazım. Ne zaman şirketleşilir? Mesela İngiltere'deki gibi bir organizasyon yapılacaksa, yani doğrudan doğruya kurumlar kendi kendilerini yöneteceklerse, sayın meslektaşımın önerisi olarak bir otoritenin kontrolü altında değil bir vesayet altında şirketleşsinler, federasyon onları kontrol etsin, hatta yasaya müdahale etsin, hatta anonim şirketleri 330'uncu yasa gereği denetlesin. Elbette spor, futbol, aynı zamanda kamu görevidir, bir sosyal sorumluluktur. Ama unutmayalım, biraz evvel Sayın Zübeyt Aydın'ın yaptığı tespitlere de baktığımızda sorun çıkaran alanların tamamının özel hukuka ait olduğunu görüyoruz. Yani borç, alacak meseleleri, genel kurulda oy nasıl kullanılır? Yönetim nasıl yapılır? Efendim temlik

olunca ne olacak, ne olmayacak? Transferde problem var mı, yok mu? Şimdi bunlara baktığımız zaman, bunların hiçbirisi kamu hukukunu ilgilendiren hususlar değil, özel hukuku ilgilendiren hususlardır. Aramızda hukukçu olmayanlar çoğunluktadır. O yüzden çok basit bir tanımlama vereceğim, kamu hukuku ile özel hukuku ayıran şey şudur; Kamu hukukunda taraflardan biri, yani bir otorite söz konusu olduğu için ve o daha güçlü olduğu için, hukuk orada zayıfı korur. Özel hukukta ise, taraflar birbirine eşit olduğu için, hukuk ikisine de aynı mesafede durur. Birinden diğerine daha yakın hareket etmez. Yani bir başka deyişle, özel hukukta, herkes kendi kendini korur, herkes kendi önlemini kendi alır. Tabii bir şeffaflaşmaya ihtiyaç var bunun için. Ortalık şeffaf olur, herkes önünü görür. Olacakları bilir ve ona göre de kendi önlemini alır. Örneğin alacağını, temin edemeyeceğini düşündüğü bir spor kulübü ile ilgili kişi iş yapmaz, yahut yapacaksa buna uygun bir teminat alır. Bir spor adamı veya bir oyuncu parasını tahsil edemeyeceğini düşünüyorsa, o kulüple çalışmaz. O kulübe mesai harcamaz. Şimdi bunları herkesin kendisi yapması gerekir. Veya bir genel kurul üyesi, kendisinin bir oyunun, kalabalık arasında değersiz olduğunu düşünüyorsa, ki öyle değildir, o zaman zaten o küçümsediği bir oy nedeniyle, o dernekte bulunmasına ihtiyaç yoktur. Çıkar, istifa eder. O bir oy'unun daha değerli olabileceği bir dernekte bulunur. Aslında o bir oy, kendisine genel kurula katılma hakkı verir. Orada konuşma hakkı verir. Görüşlerini bildirme hakkı verir, hiç de öyle küçümsenecek bir şey değildir. Dönelim tekrar şirketleşmeye, şirketleşme olur mu? Olur tabii. Neden olmasın. Ama bu ne zaman işe yarar? Örneğin, süper ligi ele alırsak, bunlar kendi aralarında yeni bir şirkete ortak olup, o şirketi yönetirlerse, bir anlam taşır. Yoksa ekonomik pastayı oluşturan güce müdahale edemeyen, o gücü veya o marka değerini ortaya çıkaracak sonuçları kontrol edemeyen şirketlerin, aslında şirketleşmesine çok fazla ihtiyaç yoktur. Peki bu sistem yürür mü? Tabii anonim ortaklık hukukunda bunun nasıl yürüyeceğine ilişkin, ölçüler var. Çok basit. Bağlı nama yazılı hisse senedi diye bir hisse senedi tipi var. Bu sadece ana statüde yazan kimselere devredilebilir. İşte bizimkinde de, eğer bu bir futbol şirketi olacaksa, futbola ilişkin devir söz konusu olacak. Bunun dışında kimse devir alamayacak. Örneğin birinci ligi yöneten bir anonim şirketimiz söz konusu olacaksa, ana statüsünde sadece birinci lig kulüplerinin hisse sahibi olabileceği yazacak, birinci lig statüsünü kaybettiği anda, o hisseyi alttan çıkan kulübe devir zorunluluğu getirilecek. Ve sistem çok kolay bir şekilde çalıştırılabilir. Ama bu sistemin çalışması, ancak o sistemin aynı zamanda futbolun pastasını büyütüp, paylaştırmaya yönelik önlemlerini kendisinin alıp, kurduğu zaman söz konusu olabilecektir. Yoksa bunu bir

dernek altında mı yapalım, bir şirket altında mı yapalım, başka bir hukuki müessese mi kuralım? Bunlar aslında işin özüne yönelik olmayan, tamamen görüntüden ibaret tespitlerdir. Şimdi bir şeyi daha belirtmek lazım. Bu futbol meselesini hiçbir şekilde bir yetki sorunu haline getirmemek lazım. Bir yetki meselesi olarak düşünmemek lazım. Yani bunu kim yönetecek diye bakmamak lazım. Bu yapıya doğrudan doğruya, futbol aktörlerinin kendilerinin yönetmesini sağlayacak bir sistem kurmak lazım. Eğer doğru bir sistem üzerinde anlaşacaksak, doğru sistem budur. Kim kontrol edecek futbol meselesini diye düşünmekten kurtulup, futbolu futbol aktörlerinin kendileri yönetmelidir fikrine doğru hareket etmeli ve bu hareket çerçevesinde bir oluşumu gerçekleştirmeye çalışmalıyız. Bunu yaptığımız zaman, bakın ne yapmış oluyoruz? Futbol aktörleri, futbolu kendileri yönetirlerse, zaten orada oluşturdukları zarar yada yarar, doğrudan doğruya kendilerine ait olacaktır. Dolayısıyla içlerinden birilerinin, bazılarının doğru düşünmediklerini varsaydığımızda bile, oradaki çoğunluğun kendi yararına hareket için, elinden geleni yapacağını göz önüne aldığımızda aksine bir sonucun çıkması imkansız olur. Yani o yönetim tarzında futbol, kendisi için en yararlı olanı, en sağlıklı olanı, en verimli olanı ister istemez tercih edecektir. Çünkü onun doğrudan doğruya yararlarından kendisi faydalanacaktır. Ama bunu başka bir otoriteye bıraktığımız zaman, o otorite futbolun yararı yanında başka şeyleri de düşünmek, gözetmek zorunda olduğu için, her zaman o sonucu elde etmemiz söz konusu olamaz. Aslında yeni bir şey söylemiyorum. Yani Amerika'nın yeniden keşfi gibi bir durum ortada değil. Her işte olanı söylüyorum. Yani merkezi yönetimden kurtulmak, yerinden yönetime geçmek gerekmektedir. Dünyanın benimsemiş olduğu bu temel felsefeyi, futbolda da yapalım diyorum. Yoksa söylediğim şey, yeni değil. Futbola da bunu uygulamanın zamanı geldi mi, gelmedi mi? Bunu konuşalım demiş oluyorum. Yani çamaşır makinesi çoktan icat edildi. Ama ben onunla hadi ayran yapalım diyorum sizlere. Dolayısıyla meseleye yetki sorunundan çok, pasta daha nasıl büyüebilir diye bakmak lazım. Mesela bazı yorumlar var. Deniyor ki efendim, bitti artık, deniz bitti, buradan yeni bir şey çıkmaz. Yani mahvolduk. Bütün kaynaklar tükendi. Oluşabilecek en iyi sonuçlar elde edildi. Yeni kaynak yaratılması imkansız. Hayır, böyle değil. Şimdi Türkiye gerçeğine baktığımızda, bizim hâlâ dünyadaki diğer futbol oynayan ülkelere yada aktörlere göre çok geride olduğumuz anlaşılıyor. Birtakım değerlerimizi, doğru şekilde pazarlayamadığımız anlaşılıyor. Bırakın birtakım değerlerimizi, aslında çok da kötü oynanmayan, hatta zaman zaman zevk verebildiğini söyleyebileceğimiz bir ligi, biz uluslararası pazarlama imkanına bile sahip değiliz. Uluslararası alanda pazarlama imkanı-

na sahip olsak ne olur? Bugünkü yayın hakları, artar. Abartılı söylememek için ikiye katlanır demedim. Aslına bakarsanız ikiye de katlanır, daha fazlaya da katlanır. Sonuçta, insanların açık ve gerçek futbol seyretmekten zevk aldığını hepimiz biliyoruz. Yapmamız gereken tek şey, bizim liginizi de seyretmekten onları zevk alır hale getirmek. Şimdi bunun da önlemleri ve çareleri belli aslında. Çok zor şeyler değil. Bir kere her şeyden evvel ne lazım? Biz kendi renklerini sevdiğimiz takımları seyrederken, aslında onların içerisinde kimin yer aldığını veya onları kimin yönettiğine çok fazla bakmıyoruz, bakıyoruz ama çok değil. Yani takımımız yıldız transfer etmediğinde de pekala onun maçını seyrediyoruz. Ama bir yabancı için bu söz konusu değil. Bana kalırsa bu vergilerin artırılması meselesi Türkiye açısından doğru bir yaklaşım değil. Türkiye'de mümkün olacak olan, oyuncuyu en ucuz şekilde buraya getirmenin yöntemini bulmamız lazım. Hatta gerekiyorsa, vergileri tamamen kaldırmalıyız. Çünkü bu geri dönüşü olan bir sistemdir. Biz Türkiye liginde ucuza yıldız oynatabilirsek, dünyanın bildiği, tanıdığı, seyretmekten hoşlandığı oyuncuları getirip, kendi takımlarımızda oynatmayı başarırız, o zaman onları seyir için yurt dışına pazarlama imkânına sahip oluruz. Bir gerçeği daha söyleyelim. Çok yetenekli oyuncular da olsa, hiç kimse tanımadığı bir şeye bakmak için para vermez. Bu bir pazarlama meselesi. Aslında yapılması gereken şey, şu anda üzerinde tartıştığımız konudan biraz uzaklaşıp, bunu bir yetki meselesi, kim yönetecek meselesi halinden çıkarıp, bu pasta daha nasıl değerlendirir diye bakmak, tepkiden uzak durmaktır. Çünkü bugün konuştuğumuz şeyler, hep yaşadıklarımızın sonuçlarıdır. Biz olanlara bakarak şu anda tepki duyuyoruz ve buna nasıl engel oluruz diye bir yasa yapmaya çalışıyoruz. Hukuk Fakültesi öğretim üyesi olarak bir şeyi daha söyleyeyim. Benim gördüğüm ve inandığım noktada bütün mesele insan malzemesiyle ilgilidir. En iyi yasa bile, kötü uygulayıcının elinde, kötü sonuçlar verir. En kötü yasa bile, iyi uygulayıcının elinde olursa, iyi sonuçlar verir. Şimdi bizim yaşamızın iyiliğinden ve kötülüğünden ziyade asıl değerli olan, futbolun içindeki aktörlerin iyi yada kötü olması değil, o insan malzemesinin iyi yada kötü olmasıdır. Hangi yaklaşımın doğru olduğunu tespit ederek bunun çerçevesini çizmek zor değil. Daha sonra bilimsel olarak yapılacak tek şey, çizilmiş olan çerçeveyi getirip bu şablona uygulamaktan ibaret olacak. Ben tabii sizleri daha fazla yormak istemiyorum. Zamanımı da doğru kullanmak istiyorum ama sözlerimi bitirmeden evvel, size küçük bir fıkra anlatmak istiyorum. İki adam yolda karşılaşmışlar, biri diğerine sormuş: Sen ölmedin mi? Hayır, görüyorsun işte karşıdayım. Yok ya işte senin ölmüş olman lazım demiş diğeri. Karşıdayım dedim ya, daha nasıl ispat edeyim ölmediğimi? Ama demiş, bunu

bana çok güvendiğim bir kimse söyledi. Hatta o adama senden daha fazla güveniyorum! Şimdi güven meselesine ve gördüklerimize bakarak, karar vermemiz gerektiği konusunda bir düşünce oluşturmak lazım. Fakat sadece gördüklerimize bakarak karar vermemeliyiz. Gerçekler başka ve biz o gerçekler üzerinden hareket edelim. Futbol çok cazip bir alan, bunu inkar etmemek lazım. Lakin Türkiye’de futbol, henüz olabileceği en yüksek kapasiteye ulaşmış değil. En büyük pasta oluşmuş değil. Dolayısıyla bu pastayı büyütmenin ve bu kapasiteyi geliştirmenin yollarını aramak lazım. Bana göre bunu yaparsak, hem kulüpler, hem uluslararası, hem de milli takımlar bazında başarının geleceği çok açıkça görünüyor. Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Başkan Av. Türker ARSLAN

Teşekkürler sayın hocam. Bir olayı, hem bilimsel açıdan, hem de tatbikattaki engin tecrübelerinizle harmanlayarak fevkalâde ortaya koydunuz. Böylece devletimizin, Futbol Federasyonumuzun ve kulüpler birliğinin birbiriyle örtüşen görüşlerini, bilimsel görüşler ışığında ortaya koyduk. Şimdi kısa bir süre soru-cevap kısmını tamamladıktan sonra oturuma ara vereceğiz. Aradan sonra da çok değerli Beşiktaş Spor Kulübü Başkanımız Fikret Orman, Yunus Egemenoğlu ve Erdal Batmaz beyler konuşmacı olacaklar. Beşiktaş Jimnastik Kulübü Başkanı'nın konuşmasını arzu etmemizin en büyük nedeni, kendisinin engin liyakati dışında, şu anda Türkiye’deki yapılanma konusunda en önemli aşamayı kaydeden kulübün başkanı olması nedeniyledir. O bakımdan kendisinin görüşleri bizim için çok çok değer ifade etmektedir. Efendim şimdi soru cevap kısmımız var. Yalnız görüşlerinizi ve katkılarınızı en son kısma saklamanızı rica ederim. Buyurun.

Fehim ÜÇİŞİK

Oturumda az önce şirketleşmeden bahsedildi. İlk soru olarak, 80’lerden itibaren sorguladığım bir şey sormak istiyorum. Bilindiği üzere artık tek kişilik anonim şirketleri var. Örneğin, başkanla kayınbiraderinin kuracağı iki kişilik bir şirket anonim şirket midir, yoksa halka açık anonim şirket midir? Ayrıca kurulan bu şirket ticaret kanununa uygun mudur? İkinci soru olarak, Mehmet Bey’in açıklamalarıyla ilgili bir soru yöneltmek istiyorum. Şike konusunda Kulüpler Birliği toplandı ve bir karar aldı. Aynen devam dedi. Sonra bir kulüp üyesi, farklı bir görüş istikametine yöneldi. Dört ila beş hafta ertelensin denildi. Bu konunun sanki 4-5 haftada biteceği vehmedildi. Yani kulüplere dış baskı olmadan da yapılması gerekenler, yapılamayabiliyor. Ama buna rağmen birkaç şey söyleyeceğim. Bu sıkıntı, şirketleşme halinde ancak

üst bir şirket kurmakla çözümlenebilir mi? Kaynaklanan bu sıkıntı federasyonun şirket olmamasından değil, federasyonun federasyon olmamasından mı doğuyor? Yani şunu söylemek istiyorum. Türkiye’de tarihe bakıldığında, bu yapılaşma Türkiye İdman Cemiyeti İttifakı ile başladı. Kulüpler üstü bir kuruluştu. Şimdi ise, rahmetli Fecri Ebcioğlu’nun dediği gibi “Sarıyer’den Hale, Levent’ten Jale, Aksaray’dan Lale”. O dernekten bu, bu kuruluştan bu, şu kuruluştan şu, şuradan şu, eskilerden şunlar, kıdemlilerden bunlar diye devam etti. Hukuk dilinde tüzel kişiler olan kulüplerin üst kuruluşları nerededir? Şirketleşmeye gitmeden önce, üst şirketleşerek mi gitmek gerekiyor? Yoksa şirketleşmeye evet diyerek, federasyonların sadece kulüp temsilcilerinin oy kullandığı, eski antrenörlerle, kulüp başkanlarının seçim kulisine girmediği bir yapıda mı olması gerekiyor? Son olarak bir örnek vermek istiyorum. Almanya’da insanlar federasyona kulüplerin dışından şeref üyesi olarak geliyor. Fakat bu kişiler oy hakkına sahip olmuyorlar. Teşekkür ederim.

Başkan Av. Türker ARSLAN

Teşekkürler Fehim hocam. Efendim konuşmacılarımız bütün soruları alıp müşterek cevaplandırmayı düşünüyor. Yalnız lütfen soru şeklindeki konuları ortaya koyalım efendim. Buyurun.

Taylan UYGUR

Sayın Başkan, değerli katılımcılar, ben gazeteci ve yazar Taylan Uygur. Değerli konuşmacıların ifade buyurdıkları konulardan bazılarını seçerek kendilerine şu sualleri sormak istiyorum. Neden sadece anonim şirket düşünölmüştür? Bunu sayın baş hukuk müşaviri belki değerlendirebilir. Neden bir başka sermaye şirketi, limited şirket olarak düşünölmemiştir? Yapının anonim şirkete verilmesi, profesyonel şubelerin hisselerinin borsada kote edilmesi ve elden ele dolaşması kulüp içinde bazı garip rekabetlerin doğmasına sebep olabilir mi? Bir tanesi bu. İkincisi belediyelerle ilgili olacak. Yine sayın baş hukuk müşavirine rica ediyorum. Bu hiç düşünölmüş mü? Belediyeler, beldenin sporla ilgili kısmında, belde halkının sportif ihtiyaçlarını karşılar ama bir kulüp kurarak o beldede başka kulüplerin taftarı olan insanların karşısına bir rakip çıkartmaz. Acaba bu garip konuda idare, ileride bir yasa düzenlemesi yapar mı? Yasa tasarısından bir küçük bölüm okuyacağım. Üçüncü sualim bununla ilgili olacak. Yine sayın baş hukuk müşavirine olacak bu sual, afedersiniz. Dördüncü maddenin yedinci fıkrasında, kulüpler gençlik kulübü, spor kulübü veya gençlik spor kulübü olarak kurulabilir diyor. Buna bir itirazım yok. Ama bunun başına mutlaka

bir isim gelecektir. Varsayalım Marmara Gençlik Spor Kulübü. Peki, faaliyetini yürütmekte olan kulüpler var. Mesela Beşiktaş Jimnastik kulübü... Beşiktaş Spor Kulübü değil, Beşiktaş Jimnastik Kulübü. Beşiktaş Jimnastik Kulübü! Yine atıyorum, Tophane Güreş İhtisas Kulübü. Yeni kurulacaklar için tamam ama mevcutların ismi değişecek mi, değişmeyecek mi? Bu konuda bir çalışma aklınıza geldi mi? Beni dinlediğiniz için teşekkür ederim. Saygılarımla.

Başkan Av. Türker ARSLAN

Teşekkürler Sayın Taylan Uygur. Evet. Sizden sonra bu tarafa geçeceğim. Buyurun efendim.

Av. Emin ÖZKURT

Merhaba, Avukat Emin Özkurt. Şirketleşme mevzusu konuşulurken, futboldan ve Türkiye Futbol Federasyonu'nun yasa tasarısı içerisinde denetim yetkisi tanınmasından bahsetti Faruk Bey, Mehmet hocamız da ona ilişkin olarak, bu kurumların müdahale alanlarının genişletilmemesi gerektiğinden bahsetti. Yine son yıllarda önemli dosyalarım oldu. Türkiye'nin genel finansal fair play'le ilgili Beşiktaş'ın dosyası, şike ile alakalı dosyalar, bunlarda da genel anlamda bazı denetim konuları gündeme geldi. Şimdi burada benim sorum Faruk Bey'e olacak. Şirketleşme başlı başına sanırım ki bir çözüm değil. Ayrıca Futbol Federasyonu'nun, UEFA Finansal Fair-Play talimatları haricinde, kendi iç bünyesine yasal mevzuatlara uygun, denetim demeyelim ama lisanslama prosedürlerini kurgulaması da gerekiyor. İngiltere'de bu konuda bir çalışma var. Manchester City ve Chelsea, buna karşı geliyor ama yine de bir şeyler olacak gibi. Acaba Futbol Federasyonu da Türkiye'de UEFA Finansal Fair-Play çerçevesinde Türk kırımını olarak adlandırabileceğimiz bir çalışma içerisine girecek mi? Bu konuda kulüplerin bilgilendirilmesine yönelik toplu bir toplantı, bütün birinci ligi bir araya getirecek bir toplantı girişiminiz var mı? Zira lisans dönemi geliyor. 31 Mart itibarıyla bütün dosyaların kapatılmış olması gerekecek. Bu konuda federasyondan bir bilgilendirme olacak mı? İkinci sorum, Mehmet hocamıza olacak, o da konuşmasında, sözleşmelerde oyuncuların tüm vergilerden muaf tutulmasının özendirici nitelikte olabileceğinden bahsetti. Yani sıfır verginin dışarıdan oyuncu gelmesine kolaylık sağlayabileceğini söyledi. Fakat oyuncu sözleşmelerinin hemen hemen hepsinde oyuncular tüm vergisel konularının gerek yurt içi gerek yurt dışı kulübe fatura edilmesi konusunda bir hüküm koyuyorlar. Bunu da çıkartmak çok kolay olmuyor. Bu takdirde de değerlendirdiğimiz zaman, mesela İtalya'da % 43 şeklinde bir vergi var. % 18'i veya % 5'i burada

ödeseniz bile oradan tahakkuk edecek vergileri yine ödemeniz gerekiyor. İşte bu kapsamda acaba Faruk Bey'in belirttiği, bu vergilerin kazanımlarının Türkiye'de kalması, daha mantıklı, daha doğru olmaz mı? Bu konuda açıklamanızı rica ederim. Bir de son olarak Zübeyt Bey'e, son bir sorum olacak. Futbol harici branşların şirketleşmesi ayrıca önemlidir. Çünkü kulüpler gelir gider dengesini bu branşlarda çok rahat kuramıyor. Bu konuyla ilgili Spor Genel Müdürlüğümüzün, futbol harici branşların şirketleşmesine yönelik özendirici bir çalışması veyahut bir girişimi var mı? Kulüplerden gelebilecek bu konudaki yaklaşımları, nasıl değerlendirirler. Teşekkür ederim. Sağ olun.

Başkan Av. Türker ARSLAN

Evet Mert Yaşar buyurunuz.

Mert YAŞAR

Merhabalar. Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Medeni Hukuk Anabilim Dalı Araştırma Görevlisi olarak buradayım. Benim önce Zübeyt Bey'e bir sorum olacak. Şimdi bizim derneklerimiz medeni kanuna ve dernekler kanununa göre yönetiliyor, biz de onu İsviçre'den aldık. İsviçre'de UEFA ve FIFA dahil, tüm bu sporla ilgili şeyler, dernekler mevzuatına göre yönetiliyor. Özel bir spor kanunu yok. Ama bir yandan, federasyonlarımızı, aslında bir kamu hukukuna tabi kamu idaresince öngörülüyor. Orada da Fransız sistemi var. Siz konuşmanızda hep Hırvatistan'ı örnek gösterdiniz ama, İsviçre ve Fransa'yı dikkate aldığınız zaman, hangi sistemi daha uygun buluyorsunuz? Gördüğüm kadarıyla, mevzuatı baştan sona değiştirmek mümkün değil. Çünkü, zaten mevzuatı onlardan aldık, ya tüm serbestiyi veya Fransız sistemini alacağız. İsviçre'de özel spor kanunu yok. Fransa'da özel spor kanunu, hatta spor kodu var. Yani dediğim gibi, iki ülkeyi örnek aldığımız zaman, bambaşka iki sistem var. Siz hangisini örnek alacaksınız. Sayın TFF yetkilisine bir sorum olacak. BDDK'yı örnek gösterdiniz ve kulüpleri federasyon denetlesin diyorsunuz. BDDK bağımsız otoriteridir, TFF'nin ise nasıl kurulduğu malumdur. Yani üyelerinin niteliği malumdur. Oraya belli kulüplerden üyeler gelir. PFDK ve TFF Tahkim Kurulu'nda kulüp üyeleri yada kulüp temsilcileri vardır. Yani kulüplere bu kadar bağımlı olan iki üç kulüp bir araya geldiği zaman, TFF'yi devirebilecekken, olağanüstü genel kurula götürebilecekken, kulüplere bu kadar bağlı olan bir federasyon, kulüpleri nasıl denetleyebilir? En son Beşiktaş Jimnastik Kulübü'nü gördük. Lisans sisteminin asıl şu anda uygulanması lazım. Lisans verdiğiniz çoğu kulübü UEFA reddediyor. Sahte belge verdiği için cezalandırıyor, oysa bunlara yönelik bir ceza TFF tarafından verilmiyor. Yani TFF kulüplere bu kadar bağımlı iken, açıkçası, denetim

makamının TFF olmasını pek doğru bulmuyorum. Ve sizin de bu konuda görüşünüzü rica ediyorum. Çünkü BDDK örnek yasası, TFF ile uyuşmamaktadır. Mehmet hocama ise...

Başkan Av. Türker ARSLAN

Efendim sorular çok olursa, böyle baş edemeyiz. Sayın Mert Yaşar, rica ediyorum son sorunuzu alabilir miyiz?

Mert YAŞAR

Tamam. Son sorum da Mehmet hocama olacak. Sayın Helvacı, sizin geçen seneden itibaren görüşünüzü değiştiren şey nedir, onu merak ediyorum. Şehir üniversitesinde sizi dinlemiştim. TFF ile Kulüpler Birliği'ni çok fazla eleştirmiştiniz. Kulüplerle ilgili denetim olması gerektiğini, işin kulüplere bırakıldığı zaman, şike sürecinde nereye geldiğimizi söylemişsiniz. Şimdi ise, kulüpler veya futbol kendisini yönetmeli diyorsunuz. Bu fikir değişikliğinin sebebi nedir? Sağ olun.

Başkan Av. Türker ARSLAN

Teşekkürler Mert Yaşar. Buyurun.

Özgür ÖZER

Merhabalar. Öncelikle biraz heyecanlı olduğumu belirtmek istiyorum.

Başkan Av. Türker ARSLAN

Heyecanını yen artık.

Özgür ÖZER

Ben buraya Futbol 1923.com sitesinin kurucusu olarak geldim.

Başkan Av. Türker ARSLAN

Öyle mi? Hoş geldin.

Özgür ÖZER

İktisat fakültesi mezunuyum, ekonomistim. Ben de kendimin, futbolun bir aktörü olduğumu düşünüyorum. Bu bağlamda Mehmet Bey'in konuşmasını dikkatle dinledim. Çoğuna da katılıyorum. Aslına bakarsanız spor hukukunda güncel sorunlar ve kulüplerin yeniden yapılandırılması konusunun biraz aceleye geldiğini düşünüyorum. Yani mevcut olumsuzlukların bir an önce üstünden geçilmesi gerekiyor.

Başkan Av. Türker ARSLAN

Hayır, biz tartışıyoruz şu anda, üstünden geçmiyoruz. Hiç merak etme, öyle aceleye getirildi diye bir şey yok. Biz yasal hazırlıklara yardımcı olmaya çalışıyoruz.

Özgür ÖZER

Yani şuraya gelmek istiyorum. Ben Mehmet Bey'e sormak istiyorum; Futbolun aktörlerinden kastınız nedir, bunu uzunca açabilir miyiz? Çünkü ülkemizde futbolun aktörleri dediğimiz zaman herkes başka şeyler sayıyor. Yani bir kişi on, diğeri yirmi, diğeri otuz aktör sayıyor. Özellikle yeniden yapılandırma ve yasalarla ilgili bu aktörlerin, bu yasada ne kadar katılımı olması gerekiyor? Aklınızda bir oran var mıdır? Akademik olabilir, yönetici bazlı olabilir, kurumsal olabilir. Bu aktörlerle ilgili bir oran verirsiniz sevinirim. Teşekkürler.

Başkan Av. Türker ARSLAN

Peki, teşekkür ederim. Efendim şuradan da bir soru alayım. Buyurun.

Uğur AVŞAR

Öncelikle merhabalar. Marmara üniversitesi ve BESYO öğrenci temsilcisiyim. Burada, bugün olmamızın sebebi, Mustafa Kemal Atatürk'ün gençlerden beklentisinin büyük olmasıdır. Bizlerin sadece beklenti içerisinde olması değil, 'ben ne yapabilirim' sorusunu sorması gerekir. İşte Mustafa Kemal Atatürk'ün de bizlerden beklentisi budur. İşte bu anlayışla, biz BESYO olarak..

Başkan Av. Türker ARSLAN

Lütfen mikrofona konuşun. Sesi kaydediyoruz. Sonra kitap olarak bastıracağız.

Uğur AVŞAR

Felsefemizden yola çıkarak şöyle bir şey söyleyeceğim. Türkiye'de 50'nin üzerinde BESYO bulunmaktadır. Bunların 35'inde spor yöneticiliği bölümü vardır. Her yıl 1550 öğrenci, bu bölümlerden mezun olmaktadır. Profesyonel yöneticilik özelinde, BESYO mezunlarının spor hukuku yasasında anahtar rol oynaması noktasında ne düşünüyorsunuz?

Başkan Av. Türker ARSLAN

Teşekkür ederim, son soruyu alalım. Bu soruyu kime tevci ettiniz, değerli kardeşim? En iyisi hocam sizi cevaplandırsın. Sayın Hasan Sarıçiçek bir sonraki bölümde daha geniş olarak konuşabilirsiniz. Buyurun.

Cem ÇETİN

Ben Kocaeli Üniversitesi öğretim üyesiyim. Sayın Helvacı hocamız, yapılabilecek en kötü yasa tepki yasasıdır dedi. Türk futbolunda borçlanmanın çok ciddi bir sorun olduğu ortadadır. Şimdi onun bu sözünden yola çıkarak, şirketleşme süreciyle biz bu sorunu çözmeye mi çalışıyoruz? Bir de sayın hocamızın vergiyi kaldırmak şeklinde bir önerisi oldu. Kendisine ikinci sorum bununla ilgili olacak. Vergi kaldırılırsa yada oranlar yine düşük seviyelerde devam ederse, bu kara para aklama sürecini hızlandırmaz mı? Teşekkür ederim.

Başkan Av. Türker ARSLAN

Teşekkür ederim Cem Bey. Şimdi cevapları kısaca arkadaşlarımız sizlere sunacaklar. Buyurun Zübeyt Bey, mikrofon sizin.

Av. Zübeyt AYDIN

Öncelikle çok teşekkür ediyorum. Ben Taylan Uygur Bey'in sorularından başlamak istiyorum. Taylan Bey, belediyeler ile ilgili bir soru yöneltmişti. Herhalde sorunuz belediyenin profesyonel işleyişi hakkında, öyle değil mi? Biliyorsunuz Belediyeler Kanunu gereği, belediyelerin her türlü sportif faaliyetlerde bulunma mecburiyeti ve görevleri vardır. Bizim belediyelerin profesyonel şubeleriyle ilgili yasamızdaki önerimiz şudur; Sadece futbol değil, boks, kick boks ve buna benzer profesyonel şubelerde, herhangi bir uğraşları olmasın, diğer tüm branşlarda faaliyetlerde bulunmalarının doğru olduğunu düşünüyorum. Şahsen bizim öyle bir teklifimiz de var. Hem tasarıda var, hem de son çıkan belediyeler yasasında kısmen de olsa, profesyonelin önünü kesiyor gibi bir anlayış var. Diğer bir sorunuz da mevcut spor kulüplerinin statüsünün korunmasıyla ilgiliydi. Mevcut spor kulüplerinin statülerinin tabii ki korunması gerekiyor. Yani burada geçici bir madde ile, mevcut tüm spor kulüplerimizin statüsü, şu andaki statüleriyle aynen korunuyor. Yoksa 16 bin spor kulübü, yeniden genel kurula gitsin, isim değiştirsin diye bir düşüncemiz yok. Bizim amacımız, spor kulüplerimizi bürokrasiyle boğmak değil. Onların en kısa sürede, en az işlemlerle hayatlarına devam edebilmelerini sağlamaktır. Düşüncemiz bu yöndedir. Peki neden A.Ş.? Benim şahsi fikrim, spor kulüplerimizin A.Ş. şeklinde kurulmalarını doğru bulmuyorum. Ancak kurulacak ise, spor A.Ş. şeklinde kurulmalarında fayda var. Bunun da farkı şu. Bu olaya sadece spor kulüpleri ve dernekler açısından bakmamak lazım. Olaya Türkiye'deki rekabet hukuku açısından bakmak lazım. Sermaye alanında, Sermaye Piyasası ile ilgili hükümler var. O açıdan da bakmak lazım. Ticaret hukuku ile ilgili yönüyle de bakmak gerekiyor. Şimdi eğer siz, serma-

ye piyasasında hisselerin arzı konusunda harekete geçtiğiniz andan itibaren, diğer alanlarda şirketlerde var. Ancak şunu söyleyebilirim. Spor kulüpleri hisselerini bizden halka arz ederken, 5-0 mı yoksa 1-0 mı önde başlıyorlar? Çünkü temeldeki bu halka arzda benim bildiğim kadarıyla, hocalarımdan çok özür dilerim, yanlışım varsa hemen düzeltsinler, sermaye tüm mal varlıkları ile bir bütün olarak gösteriliyor. Türkiye'deki spor kulüplerimizin mal varlıkları konusunu ben açmak istemiyorum. Orada benim endişelerim var. Ayrıca ihale kanunu açısından bu olayın değerlendirilmesi lazım. Eğer ısrarla bu gündeme gelecekte, benim şahsi kanaatim A.Ş. şeklinden ziyade, Spor A.Ş. şeklinde ve bunun sermayesinin %51'inin mutlaka ve mutlaka o kulübün elinde bulunması gerektiğidir. İkinci bir olay, aynı kulüp yönetiminde bulunan kişilerin sermaye miktarına sınırlama getirilmesi konusudur. Diğer bir soruda Emin Bey'in, neden sadece Futbol A.Ş. şeklinde değerlendirme yaptığdır. Bizim incelediğimiz yasalar içerisinde bazı ülkelerde, basketbol ve hentbolun da zorunlu olarak şirketleşme konusunda çaba sarf edilmesi gerektiğini içeren yasaları var. Bana iki gün önce basketbol branşının şirketleşme konusunda herhangi bir faaliyette bulunup bulunamayacağı ile ilgili bir şey sordular. Benim düşüncem, yazılı ve sözlü görüşüm kesinlikle evet. Zaten Türkiye'deki spor kulüplerinin şirketleşmesi noktasında, ilk başlarda az çok bu kardeşinizin ufak bir katkısı vardır. Futbol dışındaki diğer branşlarda da şirketleşme şart ama bu belirli şartlar altında olabilir. Mert Bey şunu sordu. Neden Hırvatistan'ı örnek gösterdiniz? Biz sadece Hırvatistan'ı incelemedik. Tabii Fransa ve Almanya'nın birçok konuda bizimle örtüşen yönleri var. Bizim ülkemizin kendisine has birtakım özellikleri vardır. Eğer siz oradaki uygulamayı mota mot Türkiye'ye uygulamaya kalkışırsanız oldukça sıkıntı yaşarsınız. Güneydoğu'da şöyle bir şey soruluyordu, emniyet de bize soruyordu. Efendim ben Mezopotomya Ligi Birliği kurmak istiyorum, ne diyorsunuz diye. Olamaz dedik. Ala bunun örnekleri var mı? Var. Nerede var? İspanya'da var ama ülkemizin de birtakım kendisine özgü koşulları var. O koşullara baktığınızda spor anlamında örtüşen çok yönlerimiz var. Hırvatistan'ın yapısı hemen hemen birçok Avrupa ülkelerini örnek almış bir yapıdır. Ayrıca üzerinde çok uzun süre çalışılmış bir yasaları var. Onun için çok benimsedim. Yoksa başka bir özelliği yok. Sanırım benimle ilgili başka bir soru yok. Çok teşekkür ederim.

Başkan Av. Türker ARSLAN

Teşekkürler. Kısmet Bey kusura bakmayın, demin size söz vereceğimi belirtmiştim. Ancak, söz vermeden geçtim. Ben size karşı mahcup oldum. Şimdi sözü size veriyorum. Buyurun sorunuzu sorun.

Kısmet ERKİNER

Teşekkür ederim. Konuşmalarda futbol öne çıkartıldı, diğer spor dalları bir keredede silindi. Dolayısıyla bu hazırlanmakta olan kanun bir tüzel kişilik kanunu değil mi? Bu tüzel kişilik sadece futbol için mi geçerli olacak? Özellikle camia kulüplerinde diğer branşları ne yapacaksınız? Hangi yasaya göre kuracaksınız? Profesyonellik sadece sizin söylediğiniz dallarda mı var? Bugün futbolda olan basketbolda, voleybolda yok mu? Atletizmde yok mu? Pardon, izin verirseniz bitireyim. İkinci sorum. Hala anlamadığım bir şey var. Sadece futbolu ele alırsak, süper ligdeki bir kulübü, anonim şirket yaptığınız zaman, yeni bir şirket mi kuruluyor? Yoksa şirkete mi dönüştürülüyor? Yani dernekler kalkıyor mu, kalkmıyor mu? Orada bir kavram karmaşası var. Süper Lig'de bir spor kulübünü "spor şirketi" yaptığınız zaman bu kulüp aşağı lige düştüğünde ne olacak? Tüzel kişiliğini kayıp mı edecek? Başka bir şeye mi dönüşecek? Asansör kulüpleri var. Bir sene yukarıda, bir sene aşağıda... Daha da aşağıya düşenler var. Onlarla eşitlik nasıl sağlanacak? Düşünün, 3. Lig'de bir kulüp, anonim şirket ve onun yanında bir amatör kulüp. Nasıl gidecek bunlar? Teşekkür ederim.

Başkan Av. Türker ASLAN

Sağ olun.

Av. Zübeyt AYDIN

Evet, ben teşekkür ederim, öncelikle Sayın Kısmet Beyefendiye sağlıklı bir şekilde görmek bana büyük keyif verdi, kendisini bu konuda bir alkışlayalım. Çok teşekkür ediyorum kendisine. Hoş geldiniz diyorum. Hocam şunu söyleyelim, yani biz sadece şirketleşme konusunu futbola indirgemiş değiliz. Spor sadece futbol demek değildir. Biliyorsunuz şu anda Türkiye'deki tüzel kişilik yasasına göre, yedi kişi başvurmak suretiyle bir dernek kurabiliyor. Daha sonra eğer kurmuş olduğu dernek, herhangi bir spor alanında faaliyette bulunmak istiyorsa, ilgisine göre, Spor Genel Müdürlüğü'ne veya Türkiye Futbol Federasyonu'na başvurmak suretiyle, hangi branşlarda faaliyette bulunmak istediğini belirtiyor. Tescilini yaptığı andan itibaren de o kuruma dahil oluyor. Yani kulüp hüviyetini kazanıyor. Bu tüm amatör spor kulüpleri için de böyledir. Profesyonel şubeler için de aynı şey geçerlidir. Bizim buradaki amacımız, başlı başına bir tüzel kişilik yani yedi kişi bir araya gelip ben basketbolda, voleybolda faaliyette bulunmak istiyorum deyip de Spor Genel Müdürlüğü'ne yada herhangi bir Federasyona veyahut valiliğe başvurduğu andan itibaren, spor kulübü hüviyetini alır. Amacımız o yöndedir. Önce dernekleşip, sonra spor kulübü anlamında şirketleşmek değildir. Dernekler direkt nasıl başvuru

ruyor, bir tüzel kişilik kazanıyorsa, başvurma suretiyle spor kulübü hüviyetini alsın istiyoruz, amacımız budur. Şimdi bu asansör takımlar her branşta var. Futbolda da, basketbolda da var. Başka branşlarda da var. Bunun uygulamaları değişik ülkelerde var. Eğer sermaye ile ilgili bir olay değerlendirilecekse, herhangi bir kulübün bir alt lige veya 3., 4. lige düşmesi halinde, o kulübün hakları belli bir süreyle tabidir. İncelediğimiz ülkeler aynı şekilde uyguluyor. Düştüğü kümedeki hakkı bir yıl yada iki yıl süreyle devam etmektedir. Bu süreç uzadığı takdirde, kulüp tüzel kişi olmaya devam eder ancak alt liglerin durumuna bağlı, şirket yada kulüp olarak yoluna devam eder. Hocam bu çok ayrıntılı bir durumdur. Ayrıntıya girdiğimiz zaman bunun içerisinden çıkmamız mümkün değil. Ama netice itibarıyla, asansör kulüplerin durumunu konuşursak, birinci ligden düşmesi durumunda, tüzel kişiliği sona eriyor mu? Hayır. Başka bir ligde mücadelesine o şekilde devam ediyor. Profesyonel ve amatörlük konusundaki sisteme gelince, biliyorsunuz 1992'lere kadar, Uluslararası Olimpiyat Komitesi, profesyonelleri sadece şunla bağlıyordu; Eğer sporcu, atlet, belirli bir akitle bir yere, kulübe bağlıysa, bu branş ne olursa olsun, profesyonel olarak kabul ediliyordu.

Başkan Av. Türker ASLAN

Bu arada bizim konulara da girmiş oldun.

Zübeyt AYDIN

Yok. Profesyonel olarak kabul ediliyordu. Fakat daha sonra bu zihniyetini değiştirdi. Profesyonel ve amatör olan branşlarda dahi birtakım ücretlerin verilmesi gerektiği noktasına varıldı. Bu da nasıl sağlandı? Şunu diyor, eğer amatör bir sporcu, bir kulübe bağlı ise, kulüp onun birtakım mali haklarını sağlamak zorundadır. Benim bildiğim kadarıyla, şu anda profesyonellik, sadece futbolda var, boksta var, evet kick boksta var, basketbolda bir tek örneği Amerika'da var. Biliyorsunuz Amerika'da NBA oyuncularını Olimpiyatlara katılabiliyor. Yakında Olimpiyat Komitesi'nin de anlayış değişikliğine gideceğini düşünüyorum. Çok teşekkür ederim. Sağ olun.

Başkan Av. Türker ARSLAN

Devlettir her şeyi yapar. Teşekkürler efendim. Sağ olun. Evet Faruk Bey, söz sizde efendim.

Faruk ÖKSÜZ

Emin Özkurt Bey'in ve Mert Yaşar Bey'in kulüp lisanslama ve finansal fair play konusu ile ilgili soruları oldu. Şirketleşme konusu da bu konuların içindedir. Bunların ötesinde federasyonun kulüpleri lisanslama çalışmalarıyla alaka-

lı yaptığı faaliyetler vardır. Biz şirketleşme ile alakalı olanları değerlendireceğiz. Bizim beklentimiz yönetimlerin profesyonelleşmesi ve profesyonel kadroların da kulüplerde istihdamının sağlanmasıdır. Bunun şirketleşme ile daha mümkün olacağını düşünüyorum. Şu anki yeni ticaret yasası ile, tek bir kişinin kurduğu şirketine anonim şirket olabileceği düşünülürse, %100'ü derneğin olduğu bir anonim şirket de kurulabilir. Bu şirket finansal tablolarını müsait hale getirirse halka açabilir. Taraftarların da bu şirket hisselerini alarak bağlılık kazanacağını düşünüyorum. Federasyon gündemin oldukça sıcak olduğu bir ortamda görevine başlamak zorunda kaldı. Fakat daha ilk toplantımızda en önemli boyutun, kulüp lisanslama ve finansal fair play olduğunu düşündük. İlk Yönetim Kurulu'nda aramızda bulunan Taylan Ünver Bey'in, kulüplerin lisanstan sorumlu yönetim kurulu üyesi olmasına karar verildi. Taylan Bey düzenli toplantılar yapıp, kulüpleri bilgilendirmek için çalışmalar yapıyor. Taylan Bey'e mikrofonu uzatırsak, bir iki dakika yapılan çalışmalarını ve neler yapılmasını düşündüğünü söyleyebilir. Bizce şu anda tartışılması gereken PFDK ve tahkim kurulu kararlarının ötesinde, kulüp lisanslama ve fair play'e göre kulüplerimizi hazırlamak, yapılandırmak ve bilgilendirmektir. Federasyon olarak bu bilinçte olduğumuzun bilinmesini isterim.

Başkan Av. Türker ARSLAN

Buyurun Taylan Bey. Kendisi Futbol Federasyonu Yönetim Kurulu üyesidir.

Taylan ÜNVER

Finansal fair play bizim için önemlidir. Yeni kulüp lisans yönetmeliğimizin, yeni yapılan tadilatında, UEFA'nın finansal fair play ilkelerine uygun olarak, tadilat gerçekleştirilmiştir. Bu tadilat kulüplere anında bildirildi. Fakat bununla yetinmiyoruz. Bu ayın içinde kulüplerimizin, kulüp lisansla ilgili profesyonel yöneticilerini ve bir kulüp yöneticisini İstanbul'da toplayarak kendilerine gerekli açıklamalar tekrar yapılacaktır. Kulüp lisans kurumu, federasyon içinde bir müdürlük ve tıpkı tahkim kurulu gibi, ceza kurulu gibi, hukukçulardan oluşan bağımsız bir üst kuruldan oluşuyor. Bu üst kurulun verdiği kararlar en son aşamada oluyor. Federasyonun bir karar verme yetkisi yok. Eğer Beşiktaş meselesini soruyorsanız, bu kurul karar vermiştir. Federasyon Beşiktaş'ın lisansını vermemiştir. Bu kurul vermiştir ve bu kurulun verdiği lisans UEFA tarafından kabul edilmemiştir. Yani biz lisans meselesinde UEFA'nın prensiplerine tamamen uyarak, o yönde hareket ediyoruz. Bugüne kadar Yönetim Kurulları'nda bir yönetim kurulu üyesi bu işle görevlendirilmemiş. İlk defa ben görevlendirildim. İnşallah sonunda başarılı olacağız, teşekkür ederim.

Başkan Av. Türker ARSLAN

Teşekkür ederiz Taylan Bey. Efendim bu konuda tabii diğer oturumda sayın Fikret Orman başkanımızın da birtakım söyleyeceği şeyler olacaktır. Erdal Bey'in de özellikle bazı açıklamaları olacaktır. Erdal Bey'in bu kriterler konusunda geniş çalışmalara var. Çalışmalarını birazdan sizlere sunacak. Efendim buyurun, söz hocamın.

Faruk ÖKSÜZ

Mert Bey'in bir sorusu vardı, unutulmuş olmasın. PFDK, tahkim kurulu ve kulüp lisanslama gibi, federasyondan bağımsız kurulların verdiği kararlar sebebiyle, basında federasyon bağımsız değilmiş gibi bir algı oluşuyor. Ben federasyonun en az BDDK, rekabet kurulu ve kamu ihale kurulu kadar bağımsız olduğunu düşünüyorum.

Başkan Av. Türker ASLAN

Teşekkür ederiz efendim. Buyurun hocam.

Prof.Dr. Mehmet HELVACI

Teşekkür ederim Sayın Başkan. Zamanımızı aştık, o yüzden hızlı bir şekilde cevap vermeye çalışacağım. Önce Fehim Üçışık hocamın sorularını cevaplandırayım. Tek kişi mi, halka açık anonim ortaklık mı? Bu tamamen ilgili kuruluşun tercihine bağlı olan bir şey... Halka açık anonim ortaklık aslında cazip bir şey midir? Hisseleri halka arza etmek için caziptir ama diğer taraftan da sermaye piyasası kurulunun denetimine girmek açısından kulüpler birtakım rekabet şanslarını kaybetmektedir. Çünkü yapmış oldukları görüşmeleri önceden bildirmek suretiyle, bazı dezavantajlar söz konusu olmaktadır. Bu tamamen bir tercih meselesidir. Bir soru vardı, hocamın değil ama, anonim ortaklıklarla ilgili olduğu için kısaca bir şey söylemek istiyorum. Bunların anonim ortaklık olarak tercih edilmesinin temel sebebi, tüzel kişiler açısından Türk hukukunda en iyi donatılmış hükümler anonim ortaklıktadır. O yüzden de temel tercihler hep anonim ortaklık çerçevesinde yapılır. Yeni ticaret kanunumuzda da yine aynı sistem geçerlidir. Biraz iyileştirilmiş olmakla beraber öyle anlaşılıyor ki hala anonim ortaklığı tercih etmek gerekecektir. Bir şirket kurma zorunluluğu var mı? Yoksa federasyon bu işi yapabilir miydi? Tabii cevap vermek biraz zor ama şöyle cevap vermek lazım; biraz evvel izah etmeye çalıştım. Çatıdaki şirket, kendi kârlılığını ve verimliliğini gözeteceği için herkesten daha iyi yönetir, buna hiç şüphe yok. Çünkü bir başka birim, başka değerleri de gözetecektir. Başka değerleri gözettiği için de, ister istemez, tam menfaat, verimlilik ve temel noktaya

ulaşmayacaktır. O sebeple bunun bir başka şirket tarafından organize edilmesi, her zaman verimliliği artırabilir bir sistemdir. Çünkü onun bakış açısı kendi kârlılığı olacak, o kârlılık onu oluşturan kulüplere yansiyacaktır. Bunların şirket olması zorunlu değildir. Bu benim tercihim değildir, ben sadece fikir üzerine bunu söyledim. Sayın Emin Özkurt vergiler nerede kalsın diye bir soru soruyor. Vergiler elbet ödenecekse, Türkiye'de kalsın diye cevap vereyim. Daha fazlasını söylemeyeyim. Çünkü uygulamanın farklı olabileceğini biliyoruz. O yüzden vergi meselesini çok fazla derinleştirmemek lazım ama bunların düşük tutulmasının bir menfaat getirdiğini de yine tekrarlamak isterim. Mert Yaşar, niye fikir değiştirdiniz, şehir üniversitesinde farklı bir şey söylediniz diyor. Birincisi, o günkü konu ile bugünkü konu arasında dağlar kadar fark var. O gün şikayı konuşuyorduk. Şikayı konuştuğumuz için söylediğim şeyler elbette farklıydı. Bugün ise başka bir şey konuşuyoruz. Dolayısıyla bir fikir değişikliği yok. Bir şey herhalde yanlış anlaşıldı. Onu da bir kez daha ifade edeyim. Benim şirketleşme konusunda bir tercihim yok. Ben sadece ne zaman şirketleşmeliyi anlatmaya çalışıyorum. Yani şirket tercihinin ne zaman yapılması gerekir? Eğer bunlar söz konusu olmayacaksa, şirket tercihinin de ihtiyaç yoktur demek istiyorum aslında. Bir yanlış anlaşılmaya meydan vermemesi için şunu da beraberinde söylemem lazım. Eğer şirketleşilirse, denetim olmaz demiyorum. Denetim de pekala yürür. Çünkü bugün Türk Ticaret Kanunu sistemi içerisinde bağımsız denetim zorunluluğu vardır, dolayısıyla da bunun da yürümeyeceğini düşünmediğimi belirtiyim. Özgür Özel aktörler kim diye soruyor. Aktörler çok net olarak kulüplerdir. Başka kimse futbolun aktörü değildir. Kulüplerin ne kadar katılımı gerekir bu işe? %100 katılımı gerekir. Ondan başka kimsenin bu konuda herhangi bir karar verici durumunda olmaması icap eder. Sakın yanlış anlaşılmasın, kanunun Türkiye Büyük Millet Meclisi'nden çıkacağını biliyorum. Ama kanunun hazırlanması aşamasından bahsediyorum. Temel tercihin mutlaka futbol kulüpleri tarafından yapılması icap eder diye düşünüyorum. Uğur Afşar kardeşim bir soru sordu, Sayın Başkan da bana yöneltti. Tabii bu sorunun muhatabı aslında benim olmamam lazım. Kendi alanımdan örnek vererek şunu söyleyebilirim, üniversitede eğitim alan arkadaşlarımız, önemli donanımlara sahip oluyorlar. Dolayısıyla da bu önemli donanımlara sahip olmalarının doğal neticesi olarak, elbette kendileri ile ilgili kurumlarda, öncelikle söz hakkına sahip olmaları gerektiğini söyleyebiliriz. Cem Çetin şirketleşme ile ilgili, kulüplerin borç stoğu meselesine değindi. Bunun eritilmesi için mi şirketleşiliyor dedi. Böyle bir şey yok, ama tabii şunu da söylemek lazım. Kanunun müsaade ettiği her uygulama, yasalıdır. Bunda bir

sorun olduğunu da düşünmemek lazım. Eğer herhangi bir kanun, bir uygulamaya izin veriyorsa, bu uygulamanın yapılmasında da arkasında bir şey aramak, doğru bir yaklaşım olmaz. Vergi kaldırılırsa, kara para. Bu bir Maliye Bakanlığı bakış açısı. Kara para ile verginin bir alakası yok. Yani hiç vergi almayabilirsiniz, ama bu diğer alanlarda denetim yapmak suretiyle, kara parayı engelleme mani değildir. Vergilendirilmiş her kazancın da kara parayı akladığını düşünmeyin. Kara paranın en çok aklanma yöntemi, perakende işlerde vergi vermek suretiyle yapılır. Yani kara para aslında vergi ile aklanır. O yüzden kara para ile verginin aklanması konusunda doğrudan bir bağlantı yoktur. Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Başkan Av. Türker ARSLAN

Teşekkür ederiz Sayın Hocam. Efendim bugünkü sabah oturumunun ilk seansını bitirdik. Hepinize teşekkür ederim. 10 dakika sonra tekrar burada buluşmak üzere.

II. OTURUM

SPOR KULÜPLERİNİN GÜNCEL SORUNLARI, DENETİMİ VE YÖNETİCİLERİN KONUMU

Oturum Başkanı

Prof.Dr. Can TUNCAY

*Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi,
TMOK Spor Hukuku Komisyonu Üyesi*

Fikret ORMAN

Beşiktaş Spor Kulübü Başkanı

Av. Yunus EGEMENOĞLU

Türkiye Futbol Federasyonu Yönetim Kurulu Eski Üyesi

Erdal BATMAZ

*Türkiye Futbol Federasyonu Yönetim Kurulu Eski Üyesi,
TMOK Üyesi*

Prof.Dr. Can TUNCAI

Sayın konuşmacılar ve sayın davetliler. Bugünkü sempozyumumuzun ikinci bölümüne başlıyoruz. İkinci bölümde Sayın Türker Arslan dostumun dediği gibi, spor kulüplerinin güncel sorunları, denetim ve yöneticilerin konumu ele alınacak. Aşağı yukarı bir buçuk saatlik bir zamanımız var. Bu zamanı iyi kullanmamız lazım. Ben konuşmalara geçmeden önce, bana verilen özgeçmişleri şöyle bir özetlemek istiyorum. Dilerseniz konuşmadaki sıraya göre, önce Sayın Fikret Ormanla ilgili, kısa bir bilgi vereyim. Birçoklarınızın malumudur. Ama yine de, 1967 yılında İstanbul'da doğan Fikret Orman, orta öğrenimini Işık Lisesinde, yüksek öğrenimini Yıldız Teknik Üniversitesi ve Florida Üniversitesinde yapmıştır. 2004 yılında Beşiktaş Jimnastik Kulübü başkanlığına aday olan Orman 162 oy farkla şu anda Futbol Federasyonu başkanlığını yürüten Yıldırım Demirören'e kaybetmiştir. 2012 yılında Yıldırım Demirören'in TFF Başkanı olması dolayısıyla, boşalan Beşiktaş Jimnastik Kulübü başkanlığı için aday olan Fikret Orman, seçimlerde Nazmi Koca ve Bülent Eriş ile yarışmış ve oyların büyük çoğunluğunu alarak Beşiktaş'ın 33'üncü başkanı olmuştur. Ben de bu kulübün bir kongre üyesi olarak bugün değerli başkanımın konuşmasını yönetmekten büyük bir zevk alacağım ve heyecan duyacağım. Kendisi, Beşiktaş'ın geçirdiği bu zor dönemde, elini taşın altına koyma cesaretini göstermiştir. Bu nedenle de kendisini kutlarım. İki çocuğu olan Fikret Orman gerçekten alkışı hak ediyor. Fikret Orman'ın inşaat, sanayi ve turizm sektörlerinde yatırımları bulun-

maktadır. Ayrıca Orman, İngilizce bilmektedir. Diğer konuşmacımız Yunus Egemenoğlu, 1962 yılında Ankara'da doğmuş, benim gibi İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'ni 1982 yılında bitirmiş, daha sonra kendi adını taşıyan hukuk bürosunda kariyerine başlamış, 2007-2012 yılları arasında Futbol Federasyonu Hukuktan Sorumlu Yönetim Kurulu üyesi olarak görev yapmış, daha sonra 6222 sayılı sporda şiddetin önlenmesi hakkındaki kanunun yasalaşmasında büyük katkıları bulunmuştur. Pek çok spor etkinliğinde görev almış, bu arada Galatasaray Üniversitesi ve Kadir Has Üniversitesi'nde spor hukuku konusunda dersler vermiş, birçok derneğin üyesidir ve birçok seminerde konuşmacı olarak yer almıştır. Diğer bir konuşmacımız Erdal Batmaz, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi'nden 1984 yılında mezun olmuş, meslek hayatına Başbakanlık'ta uzman olarak başlamış ve arkasından Kalkınma Bankası, Emlak Bankası ve Toprakbank'ta uzman müdür ve genel müdür yardımcısı olarak görev yapmış, daha sonra çeşitli inşaat ve turizm şirketlerinde, Yönetim Kurulu üyeliği yapmış, 1997 ve 2003 yılları arasında Başbakanlık Sermaye Piyasası Kurulu'nda iki dönem yönetim kurulu üyeliği yapmıştır. Çeşitli sivil toplum ve spor kulüplerinin kurucusu ve üyesi de olan Batmaz, Türkiye Futbol Federasyonu'nda bir dönem mali işlerden sorumlu yönetim kurulu üyeliği yapmıştır. O dönemde ben de tahkim kurulu üyesiydim. Spor kulüplerinin, şirketlerin halka arz edilmesi döneminde, sermaye piyasası kurulunda, tebliğ ve arz koşullarına ilişkin çalışmalarda bulunmuş, şu anda Cumhuriyet gazetesinde spor yazarlığı yapmaktadır. Dolayısıyla böylece cv'leri de bitirmiş oluyoruz. Şimdi sıraya göre Sayın Başkanım Fikret Orman'a söz veriyorum. Spor kulüplerinin güncel konuları, tabii başkanı bulunduğunuz kulübün güncel konularını, sorunlarını dile getireceksiniz, Kulüplerin denetimi ve yöneticilerin konumu hakkında bize neler söyleyeceksiniz, heyecanla bekliyoruz. Buyurun.

Fikret ORMAN

Teşekkür ederim değerli hocam. Öncelikle şahsım ve camiam adına hepinizi saygılarımla selamlıyorum efendim. Ben hukukçu değilim, onun için hukuken değil de, olaya biraz kendi gördüğüm pencereden bakmak istiyorum. Yeni bir spor kanununun çıkmasına neden ihtiyaç duyulduğunu konuşmak lazım. Yani neden böyle bir ihtiyaç var? Şu anda bütün kulüpler zaten kanuni olarak yönetiliyorlar, bazıları anonim şirket haline gelmiş, bazıları halka açılmış, dernek olarak devam ediyor. İlk etapta bir teşhis

yaparak sonra tedaviye bakmak lazım. Kulüpler kötü yönetiliyor. Başkanlar ve yöneticiler popülarizm uğruna kulüpleri borçlandırıyorlar. Hatta paraları kontrol edilemez olduğu için, nereye gittiği kimse tarafından bilinmiyor. Transfer dediğiniz olaylar, bir kantarı olmadığı için de, izafi olarak transferler devam ediyor. Yani bir oyuncu 1 milyon Euro da edebiliyor. 100 bin Euro da edebiliyor, aynı oyuncu 10 milyon Euro da, 20 milyon Euro da edebiliyor ve bunun hiçbir denetlemesi de olmadığı için, piyasa koşulları bunu belirliyor lafının ardından, transferler veya kulüpler borçlandırılıyor. Az öncede vurguladığım üzere kulüpler kötü yönetiliyor. Çünkü kulüpleri yöneten kişiler, Yönetim Kurulu başkanları ki bize göre Türkiye'nin en büyük camiasının başkanı olarak bunu kendi adıma da söyleyebilirim. Ne yapıyorlar? Popüler bir iş bu. Çok olduğunuz şehirde, şehir takımı da olabilirsiniz. Bir kasaba takımı da olabilirsiniz, bir ülke takımı da olsanız, olduğunuz mevki itibarıyla, popülerler bir iş, her tarafta iyi itibar görüyorsunuz. Tabii popülariteyi de bu masrafları da kendi cebinizden yapmadığınız için, kulüp bütçelerinden yaptığınız için, bunu da gayet güzel harcayabiliyorsunuz ve kendi popülaritenizi artırabiliyorsunuz. Şimdi iyi yönetilen kulüplere başkan adayları çıkıyor, son seçimde bizim yaşadığımızdaki olduğu gibi, kötü durumda olan kulüplere aday çıkmıyor. Çünkü orada popülarite yapılabilecek bir ortam kalmıyor. Benim söyleyeceğim en önemli şey şudur; Sistemden beslenenler, sistemi değiştiremezler. Bunu kulüplerin değiştirmesini beklemek biraz hayalcilik olur. Kulüpteki başkanlar, ben de dahil olmak üzere, biz bu sistemin içindeyiz ve sistemi de bozmak kimsenin işine gelmez. Ben o laflara da katılmıyorum. İşte yasal sorumluluk gelirse, buraya yönetici bulunmaz. Hiç kimse endişe etmesin, bunu düşünenler bıraksınlar. Nasıl güzel başkanlar geliyor arkasından görürler. Yani ben bunu bir mazeret olarak görüyorum. Popülarite uğruna yapılan transferlerle beraber, ülkemizin Avrupa'nın ekonomik olarak altıncı büyük ekonomisi olup, milyar dolara gelen bir bütçesi olan Türkiye futbolu, Avrupa'ya baktığınız zaman Katar öncesi bir lokasyon olarak gözüküyor. Yani geçen bir iki tane oyuncunun yapmış olduğu röportajı dinledim. İşte benim para kazanmam lazım, aileme bakmam lazım. Onun için en iyi parayı Katar verdi, oraya gittim diye açıklamaları var. Oraya gitmezse, Türkiye'ye geliyor. Yani bu nereden kaynaklanıyor? Çünkü çok fazla paralar verilerek Türkiye'de bu transferler yapılıyor. Şimdi bu neden böyle oluyor? Çünkü taraftar baskısı oluşturuyor. İşte en büyük problem de, popülariteyi artırabilmek için taraftar ne diyorsa ona doğru hareketlenmektir. Burada da sonrasında amigolar çıkıyor, başkanlar ve yönetim kurulları bu sefer amigoların esiri oluyorlar. Büyük başkan diye bağırılması insanların hoşuna gidiyor. O bedava biletler dağıtılmayınca da kötü başkan diye küfürlü tezahürat-

lar başlıyor. Bu sefer de camia başkanları taraftarların esiri olmaya başlıyorlar. Az önce bir noktada ismi geçti, biz sporun güzelleşmesini camia olarak, Allah uzun ömür versin, Süleyman ağabeyimizden öğrendik. Bu çirkinlikler artık olmasın diye biraz da biz katkıda bulunmak istiyoruz. Bursaspor ile Beşiktaş'ı duyuyorsunuz. İşte Bursalı taraftarlar hapse girdi, ondan dolayı bu iş olmaz diyorlar. Bir polise taş atılıyor, olay çıkartılıyor. Kimsenin cami avlusundan alınıp da hapse filan atıldığı yok. Şimdi polemik yaratmak istemediğim için özellikle Bursaspor'la alakalı bu konulara girmek istemedim ama, sonucunda bir noktaya gelmek istiyorum. Taraftar, popülarizm, medya, medyada daha fazla yer bulabilmek için hiddetli açıklamalar yapmak... O kim? Biz büyük camiayız filan, bunlar hem sporu geren, hem sporu çirkinleştiren bir konu olmaya doğru götürüyor. En sonunda da baktığımız zaman, yine Süleyman ağabeyimi hatırlayarak örnek vermek istiyorum. Beşiktaş kulübünün 1984 senesindeki bütçesi, tahmin ediyorum Fenerbahçe ve Galatasaray'la aynıydı. 300 bin dolar. Bugün geldiğimiz zaman, işte rakiplerimiz de, biz de 150, 200 milyon dolar bütçelere geldik. Fakat baktığımız zaman, oyuncu yetiştirmekte, 70 milyona ulaşan bir ülkeden oyuncu bulamıyoruz. Almanya kökenli, Türk oyunculara daha fazla transfer ediyoruz. Şimdi total olarak baktığımız zaman, futbol ailesi iyi yönetilmiyor. Bunun için de bir yasal zorunluluğa ihtiyaç var. Yani en azından kulüplerin kendi tüzüğünü düzeltebilmesi için, orada alabilecekleri kararların bir yasal dayanağının olması lazım. O olmadığı sürece de, kendi açımdan söyleyeyim, bu anonim şirketmiş, limited şirketmiş, o şirkette böyle yapılmış, çok bir şey olarak görmüyorum. Esas mevzu, bu işi yöneten kişilerin sorumluluk altına girmesi lazım... İkincisi, Futbol Federasyonu'nun kendisine model olarak aldığı konuları az önce dinledim. İspanya, İtalya filan ben onlara çok katılmıyorum. Esas olarak örnek alınması gerekli olan ülkenin Almanya olduğunu düşünüyorum. Çünkü İtalya'daki şirketlerin ve kulüplerin sahipleri çoğunlukla şahıslar. Orada yapılan zararlar, şahıslar tarafından ödenen şeyler. Yani orada bir dernek statüsü yok. Almanya'da ise durum biraz farklı... Almanya'da mesela siz gidip bir transfer yapmak istediğiniz zaman, bilançonuzun kâr-zarar dengesi buna müsaade etmiyorsa, transfer hakkı vermiyor. İşte ben başkalarını para veriyorum dediğinde, o zaman başış makbuzunu kes öyle yap diyorlar. Yani bu tarafta geliri yarat, bu tarafta gideri yarat diyorlar. Sadece masrafı yaratıp, bu tarafta borç hanesi yaratmaya müsaade etmiyor. Bence bunu Futbol Federasyonu da finansal fair play'i örnek olarak hiçbir zarar zorunluluk altına almadan yapabilir. Bunun örnekleri var, mesela Kocaelispor veyahut Ankaragücü gibi birçok camia çok yüksek borçlandırılarak, yönetenlerin hiçbir yasal sorumluluğu olmadan, 2. Lig'e hatta 3. Lig'e doğru

uzanan bir yol haritasına zorlanıyorlar. Biz basketbolu da tam anlamıyla profesyonelleştireceğiz. Basketbolda da anonim şirkete döneceğiz. Esas itibariyle şunu söylemek istiyorum. Bizim yönettiğimiz tüm kulüpler, yani branşların hepsi profesyonel, her oyuncumuz parasıyla oynuyor, yani hentbol amatör gibi gözükse bile, herkes parasıyla oynuyor. Voleybolda da parasıyla oynuyor. Bütün branşlarda bir bütçe var ve para mevzusu var. Para alınıyorsa, orası bana göre bir profesyonel yerdir. Statü olarak da öyle belirlenmesinde fayda görüyorum. Beşiktaş'ın lisans almasıyla alakalı bir iki şey de söyleyeyim. Beşiktaş lisans alamamış değildir. Beşiktaş bir önceki sezonda da lisans aldı, geçtiğimiz sezonda da lisans aldı. Yani Futbol Federasyonu Beşiktaş'a lisans vermemiş değildir. Beşiktaş'ın almış olduğu ceza şundan kaynaklanmaktadır; Finansal fair play kurallarına göre bazı terimler var. Onlara uymadığını düşündüğü için FIFA ve UEFA'nın denetçileri bununla alakalı, FFF'ye yani onların disiplin kuruluna müracaat etmişlerdir ve en sonunda da tahkim bir karar vermiştir. Yani Beşiktaş Türkiye'den lisans alamadığı için UEFA'ya katılamamış değildir. Bir disiplin suçu işlediği için katılamamıştır. İşin özü de şudur. Beşiktaş kulübüne baktığımız zaman, 2004, 2005 ve 2006 senesinden borçları var. Bu borçlarını ödemeyip de tekrar transfer yapmaya başladığımız zaman, kulübü daha fazla borçlandırıyoruz. UEFA diyor ki, lisans alırken karşılıklı ihtilaflı bir davalık süreciniz varsa, bunu ihtilaflı dosya olarak gösteriyorsunuz. Beşiktaş'la ilgili söylediği şey sizin bir kulüple veya bir oyuncu ile davalarınız var ve bu dava ihtilaflı değil, siz paranızı ödemiyorsunuz ama siz bunu ihtilaflı dosya olarak gösteriyorsunuz diyor. Konunun aslı budur efendim, bu şekilde aydınlatmış olayım. Lafı çok fazla uzatmayacağım, izin özüne tekrar dönecek olursak, bu yasanın ortaya çıkma sebebi, kulüplerin iyi yönetilmediğinin ve kulüplerin devamlı olarak borçlandırılıp, kişilere bağlı olarak idare edilmesi veya yolun sonu geldiği zaman da kişilerin kulüpleri ortada bırakıp, kulüpleri kendi kaderiyle yol aşağı bırakmasından doğmuştur. Onun için de esas çözümümüz bu şekilde endekse yaparsak bence bir çözüme ulaşırız. Teşekkür ederim efendim.

Prof.Dr. Can TUNCAY

Teşekkürler Sayın Fikret Başkan, şimdi sözü Türkiye Futbol Federasyonu Yönetim Kurulu eski üyesi Avukat Yunus Egemenoğlu'na veriyorum. Buyurun.

Yunus EGEMENOĞLU

Öncelikle bütün katılımcılara ben de iyi günler diliyorum, tüm spor camiası adına vakitlerinizi ayırdığınız için teşekkürlerimi sunuyorum. Konuşmanın başında şunu söylemek isterim ki ben Bursaspor'da ikinci başkanlık dahil altı

sene yöneticilik yaptım. Daha sonra Kulüpler Birliği Genel Sekreterliği ve Futbol Federasyonu Yönetim Kurulu üyeliği görevlerinde bulundum. Fikret Başkan'ın bütün açıklamalarının altına imzama atıyorum. Lütfen elinizi indirmeyin, devam edin. Burada yaklaşık 20 dakikaya indirgenmiş, çok hızlandırılmış bir boyutta kocaman bir sporu konuşuyoruz. Önce ufaltalım, rahmetli Uğur Mumcu'nun dediği gibi, insanların fikir sahibi olduğu konularda fikir söylemesine inanan birisi olarak, benim sadece bilgim

futbola ilgili. Sporun diğer alanları da çok büyük ve çok yüce alanlardır. Onların da mutlaka konuşulması ve aktarılması gerekir. Ama benim onlarla ilgili bilgim olmadığı için, öncelikle affınızı rica ediyorum. Bütün açıklamalarım futbola ilgili olacak. Türkiye futbolunda birtakım sorunlar olduğu, önceden de belliydi. Bir şeyler yapmalıyız diye düşündük. Bu bir şeyler yapmalıyız boyutunda da 2006 yılında, kulüpler birliğinde yaptığımız çalışmalarda önemli birtakım beyin fırtınaları yaptık. Daha sonra da rahmetli Hasan Doğan zamanında, 5, 6 tane önemli başlık tespit ettik. Birincisi, Türkiye Futbol Federasyonu'nun bir kanunu değişmek zorundaydı. İkincisi, dünyadaki 208 ülkeden statü konusundaki tek farklı örnek bizdik. Statümüzü değiştirmek zorundaydık. İkincisi, ülkenin mutlaka şiddet yasasına, şiddet ve düzensizliğin önlenmesi konusunda modern bir düzenlemeye bugün de olduğu gibi ihtiyacı vardı. Üçüncüsü, olmazsa olmaz, Almanya'dan örnek verdiniz. Almanya kulüp lisans sistemine 1963 yılında başlamış. 1999 yılında da UEFA başlamış. Kulüp lisans sistemi çalışmaları sırasında yönetim kurulu üyesi olarak 11 ülkeyi gezdim ben. Gördüm ki, insanlar 1960'ta başlatmışlar ve kurmuşlar. Doğal olarak bizim kulüp lisans sistemimizde çok acı bir durumumuz var. Ulusal kulüp lisans sistemini yapmayan son 52 ülkeden son üç taneye kalmıştık biz. Ve 2011'de bu ayıbı bitirdik. Ancak 2011'in Ocak ayında ulusal kulüp lisans sistemimizi kurabildik. Beraber olduğumuz ülkeler, Lihtenştayn ve Moldova gibi ülkelerdi. Dönüyorum, o yüzden de kulüp lisans sistemi ile ilgili yapının olmazsa olmazı vardır. Zaten bu konunun Avrupa futbolunda ve UEFA'da proje sahibi de sevgili Şenes Erzik hocamızdır. Onun sahiplendiği bir konudur. Bunun hayata geçmesi gerekiyordu. Dördüncüsü, konuştuğumuz yasaya ihtiyaç var. %100 katılıyorum. Kulüpler yasası yapılmalıydı. Beşincisi, bir şey daha var, hep atladığımız. Hukukçular olarak bir şeyi itiraf edelim. Futbolun yargısında devrim yapmak zorundaydık. Bu yargı, yargı değil. Bize hukuk fakültesinde öğretilen

yargı değil bu. Düzenlen beslenenler devamını isteyecektir ama unutmayın biz hukukçuyuz. Hukukçu olarak da bize okulda öğretilen genel ilkelerle, bağımsız ve teminatı olmayan farklı bir yargı uygulaması varsa, bunu değiştirmek zorundayız. Beşinci adımda buydu. Yasayla ilgili çalışmaya başlandı ve çok acıdır ki bu yasa çalışmasını UEFA ve FIFA bize emretti. 5 kişilik bir komisyonda, iki tane UEFA ve FIFA üyesiyle beraber hazırlamaya başladık. Açığımızı dikte ettiler. Daha sonra statüde benzer bir çalışma yapıldı. Buradaki yasalar çıkartıldı. Bu yasalarla ilgili konuşulacak çok şey var ama içerisinden önemli bir nokta var ki bu yasalardaki temsil doğru değil. Ülkemiz olarak bu temsille ilgili kuralları değiştiremezsek hiçbir zaman futbolumuzda ilerleme sağlayamayız. Temsildeki eşitsizlik, futbol ailesinin tek üyesi olarak kulüplerin görülmesidir. Futbol ailesinin üyeleri çoktur. Antrenörlerimiz de, hakemlerimiz de, yöneticilerimiz de, diğer bir sürü öge gibi bu ailenin üyesidir. Doğal olarak iki boyutu vardır. Şunu aktarmak istiyorum. Bizim şu andaki yaşamızın içindeki temsil sistemi UEFA ve FIFA'nın öngördüğü sistemdeki temsil sistemi değildir. Avrupa'daki hiçbir ülkede böyle bir temsil sistemi yoktur. Yani süper lig kulüplerine tanınan %40'ın üzerindeki bir temsil hakkı, diğer kulüplerle arasındaki temsil oranıyla ilgili farklılık yaratmaktadır. Bu eşitlik kuramlarına aykırıdır. Lisanslı futbolcu sayısı anlamında baktığınızda, amatörlerin, hakemlerin yada antrenörlerin bu sayıda temsil edilmesi, kendilerini akredite edecek dernekleriyle ilgili yapıda, maalesef Avrupa'daki ayarlara gelememesi gerçeğiyle beraber, bir şey yeniden yapılmak zorundadır. Hukukun genel doğruları ve Avrupa'daki doğrularla temsil sistemi yeni baştan düzenlenmelidir. Sporda şiddet yasasıyla ilgili benzer düzenlemeler statümüzde vardı. Bunları hızlı olarak geçmek istiyorum. Önemliydi ve kanunda idari özerklikle ilgili önemli adımlar atıldı ama bir kural var. Sürekli altını çizmeye çalışıyorum ve diliyorum, bütün spor branşlarına da örnek olur. Futbolda gerçekten UEFA ve FIFA uygulamalarıyla, hiçbir şekilde siyasi erki bu sporun yönetimine karıştırmak istemiyorlar, netler, kesinler ve doğrular. Diliyorum ülkemdeki bütün spor dallarında bu geçerli olur. Şiddet ve düzensizlikle ilgili olaya baktığımız zaman bu yasa çıkarıldı. İçindeki ana unsur, tribünler ve sahadaki, düzensizlik ve şiddetti. Bakın bunun 3 omurgası vardı. Birinci omurgası yasaydı. Yetmez. İkinci, bu yasa çıktığından beri, hiçbir şekilde kamuoyu aktarmıyor. Lütfen istatistikleri alın. Ben kendimce takip ediyorum. Bu yasa şu anda ölüdür. Neden biliyor musunuz? Tespit yok, tespit. Adliyeye gidenlerin hepsi salınıyor. Gelip ikrar edenlerin dışında, ne seyir cezası, ne de başka bir ceza var. Çünkü bu yasanın içine sadece cezaları koymadık, e-bilet gibi bir devrim yaptık. Bunun arkasına CCTV gibi kamera ile tespit sistemlerini koymaya çabaladık. Bunları da biz icat etmedik. Bununla ilgili benim sadece gittiğim 11 ülke vardı. Pro-

fesyonel maç izlemeye çabaladık. Buradaki sistemle ilgili bir sürü büyükle görüştük ve çok acıdır ki, biz başladığımızda, Polonya'da vardı ve Yunanistan'da çıkmıştı. Yerinde izledik. Peki biz ne yaptık? Oturduk, ilk iş olarak bunun uygulamasını 3 sene erteledik. En iyi bildiğimiz iş. Bu arada arkasından Brezilya geldi. Aynı kulüp lisans sistemi gibi bir şeyleri yapacağız ama, geç yapacağız. Bu gerçeği görmemiz gerekiyor ki, şiddet yasaasının uygulanması, tek başına cezalarla olmaz. Şiddet yasaasının altındaki e-bilet ve CCTV uygulaması olmak zorundadır. Futbolumuzun buna ihtiyacı vardır. Yetmez. Anlatmak zorundayız. Bu yasayı kime anlattık? En önce okuldaki çocuklardan başlayıp, bütün spor birimlerine anlatmak zorundayız. Anlatmanın 'A'sı yapılmadı. Bunun dışında bu e-bilet sistemi ve CCTV düzeni dışında bir eksik daha var. Yasalaşma yapılırken, çok tartıştık. Bir de spor mahkemeleri gerçeği var. Yargıda yapacağımız devrimde altını çiziceğim. Burada da spor mahkemeleriyle ilgili konuyu üç buçuk ay sonra ihtisas mahkemelerine getirebildik. Bunlar mı ihtisas mahkemeleri? Yoksa bizim bu ülkede buna değil de, spor mahkemelerine ihtiyacımız yok mu? Sayılarla ilgili inanılmaz rakamlardayız. Ve burada bizim hukukçuların altını çizdiği bir konu da bu işlere bakan mahkemeler yeterli değil. Bu ülkede mutlaka bu konuda ihtisaslaşmış spor mahkemelerine ihtiyaç var. Burada bilgilendirme ve eğitim çok önemli. Yasanın anlatılması dışında, çok ciddi bir eğitim faaliyeti yapmak gerekiyor. Buradaki bir sürü düzenizliği ortadan kaldıracak sorun, daha çocuğumuz küfrettiğinde, aferin diye seven toplumdaki değer yargılarını değiştirmek olacaktır. Stadyumdan küfrü kaldırmak istiyorsak, daha evde başlamalıyız, okulda devam etmeliyiz. Bilgilendirme ve eğitim olmadan bu yasalar, doğmamış yasalar haline gelir. Devam etmek istiyorum. Yargı sisteminin, üzerinden genel olarak geçiyoruz ama burada bir sorun olduğu belli. İnsanlar, kral çıplaksa, çıplak demek zorunda. Bu yargı değil. Hep beraber itiraf edelim. Özveri ile bu görevin yapıldığına ve çok ciddi emek verildiğine inanıyorum. Ama bizde okulda öğretilen yargı değil bu. Dönüyoruz, Avrupa'ya gittiğimizde bir FİFA toplantısında. FİFA toplantısı sırasında, çok enteresandır, statüyü beraber yaptığımız halde, oradaki birimler bizim yargı sistemimizdeki tahkim kandırmacasını fark ettiler. Tahkim bu değil Avrupa'da. Siz de biliyorsunuz tahkim itiraz makamıdır. Bizim tahkim kurulunun adı, Avrupa'daki bütün uygulamalarında itiraz kuruludur. Oralarda da genel kurul seçiyor, ama son nokta değil. İtiraz kurulu kararlarının bir üst mercisi var. Onun adı da bağımsız spor yargısı. Sporun hızını, spor bilgisini gerektirebilecek bir kurumdur ama ne yönetim kurulunun ne de genel kurulun atadığı bir merci değildir. Bu HSYK tarafından atanmış, hakimlik teminatına sahip, bağımsız ve nihai karar verebilecek bir kurul olmalı. Ülkemizde hukukçular olarak bu yargı konusundaki olayı düzeltmediğimiz sürece, birtakım

yaptığımız hukuk tartışmaları da bir yere geliyor ve duruyor. Kulüpler yasası. Şimdi Fikret başkan aktardı. Bununla ilgili, TFF arşivlerinde olup spor genel müdürlüğüne de ilettiğimiz iki buçuk sene öncesinden başlayan bir çalışma vardı. TFF olarak on tane ülkenin yapısını aldık. UEFA ve FIFA'yı da aldık, metinleri çevirdik. Benzer maddeleri bir araya getirdik. Spor Genel Müdürlüğüne Atilla Bey'lere sunduk. Sonrasında federasyonda bir çalışma yaptık. Şu ülkeyi mi alalım, bu ülkeyi mi alalım? Şu yada bu diye bir şey yok. Çünkü kulüp lisans sistemi ile ilgili çalışmalara gittiğimizde gördük ki, kopya imkânınız yok. Bütün ülkelerin kendilerine özgü yapısı var ve bütün ülkelerde yasal mevzuatla ilgili, iyi ve oturmamış yönler var. Ama biz bunları okumak zorundayız, incelemek zorundayız, kendi şartlarımıza göre yasa yapmak zorundayız. Sizin bir gerçeğiniz var, Avrupa'da hiçbir yerde olmayan. Hiçbir ülkede 4700 profesyonel futbolcu yok. Yok böyle bir şey. 124 tane kulüp de yok. 4 tane de profesyonel lig yok. Bunların nasıl kurulduğu biliniyor ve bunun derdi de çekiliyor hâlâ. Bu yapıya göre bakarsanız daha çok derinliklerine gidersiniz. İkinci ligde ne olacak, üçüncü ligde hangi şirket yapısı olacak diye. Eğer devrime başlayacaksanız, Almanya sistemi, alt yapı anlamında spor kulüpleri için çok önemli bir sistemdir, bir numaradır bana göre. Fakat burada bizim profesyonel futbolcu sayısını ve kulüp sayısını gözden geçirmemiz lazım. Liglerle ilgili bir şeyler yapmak zorundayız. Bu kadar kulüp sayısını kaldıramaz bu ülke. Doğal olarak da bununla beraber kulüpler yasasına bakmak zorundayız. Tabii hep bilgiyle ilgili eksikler olduğu için söylüyorum. Çok enteresan, kulüp lisansta da aktaracağım. Örneğin İngiltere'de kulüp lisans sistemi yok arkadaşlar. Bununla ilgili bağımsız bir talimat yok. Ama başka parça parça talimatlara koymuş. Denetim sistemi de 13 sene önce kurulmuş İngiltere'de. Yeni tartışılan bir şey değil. O denetim sisteminde ne var biliyor musunuz? 7/24 denetim var. Programları yapmış, kulüplere bağlamışlar. Sportif alacaklarla ilgili bütün sözleşmeler, ödemeler, alacaklar, aynı anda takip ediliyor. UEFA bizleri 2011 yılında İngiltere'deki toplantıya çağırdı ve gittik. UEFA kulüp lisans sisteminde online sisteme geçmeye çalışıyor. Çünkü her ülkede olduğu gibi beyana dayalı denetimde problem yaşanıyor. O yüzden de İngiltere'nin denetimde attığı adımlar önemli. O kadar enteresan yapılar var ki, yani İngiltere diyoruz. İngiltere'deki kulüplerin ekonomik yapısı, bizim federasyonun yapısı gibi. Bizde kulüplerimizle ilgili ayriyeten bir dalgalanma var. Sayının dışında, tüm bunlarla beraber değerlendirmek zorundayız. Bunların analizinin yapılması için bir kulüpler yasası şart. Kulüpleri bu yasa zorlayacaktır. %100 katılıyorum. Burada çok derine girmek istemiyorum. Evet bir an önce yapılmalı, ama bir nokta. Sevgili Zübeyt ağabeyim bilir. Tekrar çağırıyorum ve yalvarıyorum. Bir yasa yapılacaksa, bizle beraber yapılınsın. Diğerleri de hazırlanıp, okunup, beğendi-

ğiniz mi denmesin. Bu yasa bizle ilgili. O yasanın çalışmalarında beraber çalışalım. Sadece kulüpler değil, bir şekilde bütün futbol paydaşları, en başından itibaren görüşlerimizi söyleyelim. En sonunda da beraber değerlendirelim. Yasa yapılırken en önemlisi, beraber adım atalım. Bunun için de uluslararası örnekleri aktardık. Spor kuruluşlarının görevlerini UEFA ve FİFA'yı örnekleyerek belirttik. Bu oluşumun içerisinde Olimpiyat Komitesi de mutlaka görev almalı. Dünya bazında bununla ilgili çalışmalar yapılıyor. Türkiye'nin şartları oldukça amatör... Sevgili Zübeyt ağabeyim bilir. İki buçuk sene önceki tartışma, yine bu senenin konusu oldu. Fakat konuşurken yeni bir şey varmış gibi geldi. Evet, çünkü futbol ayrı bir şey, başka bir şey... Kitapları bile var. Doğal olarak da aynı yasada yapamazsınız. Daha önce yaptık. Hatırlayın, beraber yürüdük İstanbul'da. Önceki taslakta, saha kapama cezası vardı. Yelken federasyonu başkanı çıktı, bana nasıl ceza vereceksiniz dedi. Şimdi doğal olarak ikimizin aynı çatının içinde olmasına imkân yok. Bu bir gerçek. Bir kere mutlaka, amatör ve profesyoneli aynı kanun içinde iki defa geçirme ile ilgili de Zübeyt ağabaya katılıyorum. % 100 doğru söylüyor. Ayırmalıyız. Profesyonel yapılanmada da futbolun ileride olma durumu var. Bununla ilgili özellikli maddeleri koymalıyız. Bütün Avrupa'da olduğu gibi yapı değişiyor. Çünkü UEFA kurallarını değiştiriyor. Kulüplerimiz, UEFA kuralları ile beraber değişime müsait bir yapıya gelmeli. Kulüplerimizin tüzel kişilik yapısı düzenlenmeli. Bunu hiç tartışmayın. Şöyle bir tartışma var. Zaten dünyada keşfedilmiş, fakülte 1'de öğretilen dernek yapısı var. Ticaret kanunundaki tüzel kişilikler yapısı var. Bir de konuşulan tüm bunlardan başka, yeni bir spor şirketi yapabilir miyiz diyorlar ve yapıyorlar bunu. Peki, bunlara bunu zorunlu mu yapacağız? Yapamazsınız. Bu ülkede 124 kulüp varsa bunu yapamazsınız. Bunları, örneğin Futbol Federasyonu liglerin durumuna göre, kendi talimatları ile belirleyebilir. Dünyadaki örneklerinde tek bir yerde zorunluluk yoktur. Yapamazsınız. Çünkü sizin genel kanunlarınız var. Fakat buradaki ilgili federasyonlara verebilirsiniz. Yapılması gereken olay, dernek de var, şirket de var. Yeni bir spor şirketi yapısını Avrupa örneklerine göre oluşturmaya çabalayalım. Bunu sokalım yasaya. Yöneticilerin mali sorumlulukları altına imza attığım konuşma, % 100 doğru. Bununla ilgili inanılmaz örnekler var. Biraz önceki konuşmada da acı olan bir şey var. Bir hukukçu olarak irkildim. Fakültede bana futbol ailesinin alacaklarına öncelik verilmesi konusu böyle öğretilmedi. Bana eşitlik öğretildi. Bana her alacaklının hakkının eşit olduğunu ve alacakların haklarını eşit olarak alması gerektiği öğretildi. Bir tek iflas konusunda, benim uzman olduğum dalda, devlet işçi vs. gibi birtakım özel düzenlemeler var ama, yapmayalım bunu. Bir yandan birilerine bir şey verirken, toplumun diğer tarafındaki vicdanı da rahatsız etmeyelim. Genel hukuktan hiç ayrılmayalım. Bununla ilgili başka, ku-

löp lisans gibi müeyyidelerle zorlamaya çalışalım. Ek olarak, 2010 yılında getirilen sistemle ilgili, yöneticilerin mali sorumluluğu özelinde denk bütçe ve sürekli denetimle beraber borçlara da bakılıyor arkadaşlar. Bu eskidendi, 2010 öncesindeydi. Doğal olarak da buradaki yapılanmalarda yöneticilerin mali sorumluluğu tartışılmak zorunda... Fotoğraf %100 anlattığınız gibi ve bu fotoğrafa katılıyorum. Ama burada bir şeyler yapılmalı. Yani buradaki sistemi yasal olarak yapmak zorundayız. Çünkü derneklerde sorumlulukla ilgili yaşadığımız gerçek bunu yaptıramıyor. Açıkçası yaptıramıyor. Belirlenen yasada kulüp üyelerinin hak ve menfaatleri de belirlenmek zorundadır. Kulüp sadece futbol değildir. Çok önemli bir objemiz var. Onlara da yer verilmek zorunda. Sportif rekabeti engelleyici birleşme yasağı, bizde var zaten, bunu yazmayın. Futbolda yapamazsınız bunu. UEFA statüsünde, FIFA statüsünde hüküm var. Yaptık da bunu, Ankaragücü-Ankaraspor olayında olduğu gibi. Ama bu haki-katen sportif rekabetle ilgili kötü bir olay... Bununla ilgili de bir yasal madde gerekiyor ki, diğer spor branşlarında da bu kirlenme olmasın. Bunlar da yasa-da yer alması gereken konular. Kulüplerin denetlenmesi.. Çok net olarak söylüyorum. Denetlenme konusunda Futbol Federasyonu kuruluş ve görevleriyle ilgili, biz yasadan önce çok enteresan şeyler yaşadık bu ülkede. Gözlerinizi kapatın. Neler yaşandığını bilin. Ben yasa çerçevesinde, futbolun kendi içinde kendisini denetlemesine taraftar bir kişiyim. En azından kulüp lisans sistemi ile bunu yapmak zorundayız. Bakın bazı incelemeler eksik arkadaşlar. Kulüp lisans sisteminde, bizim metinlere geçmiş ama hayata geçirmekte zorlandığımız mükemmel bir denetleme sistemimiz var. Çünkü kulüp lisans sistemi çalışması yaparken, bütün ülkeleri gezdik. Denetleme sisteminde, Avrupa'da en iyi ülke Avusturya ile Hollanda. Cezaları ve uygulaması en kötü olan ülke Yunanistan. Gittiğimizde kulüp lisans müdürü, 5 tane polisle geziyordu, ölüm tehdidi alıyordu. Kulüp düşürmüşler. Tüm bunları tartıştıktan sonra, bu sistemi yaptık. Kaç defa gittiğimi ben hatırlamıyorum, arkasından UEFA'ya gönderdik. Hiç ilgili olmamasına rağmen FIFA'dan görüş istedik. Bizden çok ileride olan İngiltere, Avusturya, Hollanda ve Almanya'dan da görüş istedik. Sonrasında İsrail'deki toplantıda, kulüp lisansla ilgili UEFA sorumlusu çıktı, ilk cümle olarak, Türkiye'nin yaptığı kulüp lisans sisteminin en modern ve denetim açısından da örnek olduğunu söyledi. Şok! Bu sene kulüp lisans sisteminde değişiklik var, bu yıl kararları disiplin paneli vermeyecek. Ne yaptılar, genel kurulda değiştirdiler. Mali kontrol paneli verecek. İkiye ayırdılar. Biz onu 2011'de yaptık. Yeni olmanın avantajıyla 2011'deki değişikliklerle beraber bu sisteme geçtik. Denetimle ilgili sistemde başınızı ağrıtmak istemiyorum ama kulüpten para alan denetleme firmasının aleyhte bir rapor vermesi hayal. Yok böyle bir şey. Doğal olarak da kulüplerin iyi bir şekilde denetleneceği, Avusturya'dan bir

model aldık. Bir de federasyonun parasını verdiği, tuttuğu bağımsız bir denetim şirketinin denetlemesi olayı var ki bunun arkasından da UEFA'cılar geliyor. Şimdi burada hızlı olarak gitmek istiyorum. Sevindiğim bir olay, artık denetimde izlenen yol haritasıdır. 2011 yılında, federasyona lisans başvurusuyla ilgili kamyon dolusuyla dosya geliyordu ve bu dosyalar inanılmaz komikti. 5 yaşındaki çocuklarımız artık bununla yatıp kalkıyorlar. Türkiye elektronik ortamda başvuruya geçti. Bunu ilk yapan ülkeyiz. Çok ileride bir örnek olduğu için İngiltere'den bahsetmiyorum. UEFA yaptığı toplantıda denetlemeyi ve bütün başvuruları elektronik sistem üzerinden yapmak istiyor. Programı gösterdiler, çalışması bayağı ilerlemiş. Bizim hazırladığımız demo, onlara örnek oldu. Kulüp lisans sisteminde böylesine önemli adımlar atıldı. Ama sonra ne oldu? Bakalım. Kulüp lisans sistemi ile ilgili burada yer alan herkesin faydası bellidir, söyleyeceklerimden buradakileri hariç tutuyorum. Kulüplerimizin gelişmesine ihtiyacımız var. 2004 yılında, UEFA kulüpleri düşünerek bazı kriterler oluşturdu. Biz bunu 2011 yılında oluşturabildik. Nedir bu kriterler? Beş tane kriter var. Amaçları, mali yönden güçlü kulüpler, profesyonel kişilerce yönetilmeli. Bir parantez açalım. Biraz önce arkadaşlar gönderildi. Türkiye'deki başka bir ayıpta, kulüplerimizde nitelikli eleman bulma konusunda problemimiz var. Bu ülkede, 1980 sonrasında üniversite mezunu bir sürü işsiz yaratıldı. O çocuklar iş arıyorlar ve biz futbol kulüplerinde, o çocuklara iş vermek zorundayız. O çocuklarla ilgili üniversiteler, futbol kulüplerine ilişkin bize yarayabilecek yapıda insanlar yetiştirmelidir. Spor yönetimi konusunda eğitim gören bu çocukları almak zorundayız. Bunu da bir şekilde ihtiyari bir bölüme bırakamayız. Futbol Federasyonu bunu düzenlemeli ve uygulamalıdır. Küçük sporcular en iyi şekilde eğitilmeli, tesis ve stadyumlar üst seviyeye çıkarılmalıdır. Şiddet yasasındaki şiddetin önlenmesinin birinci kuralı budur. Hemen bitiriyorum. Şuradaki tabloda 3 tane grafik göstereceğim. Bunlar; Türkiye'deki kulüplerin rakamsal izahları ve UEFA'dan lisans alan kulüplerimizin resmi rakamlarıdır. Bakın, giderlerle ilgili yıllara göre artışı gösterdim. Gelirlerle ilgili, buradaki yayın gelirindeki artışı hep beraber yaşadığımız için biliyorsunuz ama yeni gelir artışıyla ilgili bir sıçramanın olmaması en acısıdır. Bu üç yılla ilgili kâr-zarar tablolarına baktığımızda, transfer hariç, kulüplerimizin durumu şudur; Farkındaysanız, 2009 yılı da oldukça zararda görünüyor ama daha da kötüsü bu tablolara transferleri de dahil edersek, tüm yıllar zararda görünüyor. Bu kulüpler, Avrupa'da mücadele eden, bizim en iyi kulüplerimiz. Tablo bu, bir şeyler yapmak zorundayız. Sportif kriterler ve alt yapı kriterlerinin amaçlarını ve yararlarını hızlı bir şekilde geçiyorum. TFF'nin sitesinde bunlarla ilgili bölümler mevcut durumdadır. Hızlandırılmış bir şekilde, personel idari kriterlerle ilgili tanımlamayı aktarıyorum. Son noktaya gelip bitirmek istiyorum. Hukuki kriterlere geçiyorum ama mali kriter-

ler, en önemli kriterlerdir. Kesinlikle Erdal hocamla aynı görüşteyim. Yani buranın olmazsa olmazıdır. Burada bunlarla ilgili neler sağlanacağı belirlidir. Fakat bir şeyin altını çizmekte fayda var. Şimdi biz ceza sistemi yaptık, listeleri yaptık. Çünkü biliyorsunuz ki bizim ülkemizde, hadi bunu yap dediğin zaman uygulanmıyor. Maalesef cezai uygulama ile ilgili bir gerçek var. Cezalarda Yunanistan'daki gibi olmamalı, bir sistem olmalı. Çok çalıştık, yaptık. Sistemi 12 Ocak'ta uygulamaya koyduk. Önce uyar, sonra süre ver. Buna rağmen de yapmıyorsa, ceza ver. Bir kere ana ayırım buydu. İkincisi, bununla ilgili tabii yıla sark. Yeni sezon başladığı için başvuru süresiyle beraber süreleri öngörmen gerekiyor. Tahkime başvuru süresi, oradan karar çıkma süresi gibi süreleri 15 günle sınırladık. Çünkü öncesinde de uyarı var ve her bir cezada kritere göre değişiyor. Böyle öğretiler bize. Avrupa'nın görüşü de vadesi geçmiş borcu olan kulüplere transfer yasağı konulmasıdır. Çünkü uygulama ile ilgili küme düşürme cezası veremiyorsunuz. Bu yüzden puan silme ve transfer yasağı uygulanıyor. Neden? Şöyle anlattılar. Zaten parasal problem var. Bir de transferlerle daha da büyüyor. Hiç olmazsa bu yasaklar getirilsin, kulüplerin ekonomisini toparlansın dediler. Peki ne oldu? 4 Mayıs 2012, bütün Avrupa'da ve burada başvurunun son günüydü. Federasyon, o gün akşam saatlerinde bu talimatta değişiklik yaptı. Çok enteresan bir şekilde, 4 Mayıs günü, başvuruların ayın 10'una kadar uzatıldığını açıkladılar. Kurallarla oynamak yarınlarda ayağa dolanır. Bizim hukukçuların bildiği bir şey vardır. Bunları kim düzenliyor bakmak gerekir. 15 günleri 30 güne çıkarttık. Bütün transfer yasağı cezalarını kaldırdık, para cezasına döndürdük. Adamda zaten mali kriter eksik, para yok. Nasıl para cezası vereceksin? Adamdan neyini alacaksın? Dahası, vadesi geçmiş borcu olan kulüplerin transfer yapmasının önü açıldı. Bir de çok enteresan bir şey yapıldı. Ulusal sistemle ilgili başvuru süresi ve değerlendirme Temmuz ayına atıldı. Örneğin puan silme cezası, oynanan sezonda değil, bir sonraki sezonda yapılacak. Yok öyle bir şey. Dünyanın hiçbir yerinde böyle bir uygulama yok. Çünkü yarışma kurallarına aykırı. O sezonun içine sokmak zorundasınız. Bunun tek nedeni Fikret başkanın da söylediği gibi, şimdilik böyle olsun zihniyetidir. Zaten Türkiye'de futbol böyle yönetildi. Hep şunu affedelim, şunun süresini uzatalım, şu cezayı kaldıralım gibi... Bunlarla ilgili konuşmamı sonlandırıyorum. Diğer yeni bilgiler de geldi. 2013'de bu yapı gelecek. Konuşmamın mali kontrol paneliyle ilgili kısmını da burada kesiyorum. 21 Şubat'ta, 53 ülkenin katılacağı kulüp lisans sistemi ile ilgili Nyon'da toplantı var. Bu sistemle ilgili yeni şeyler geliyor. Bütün süper lig ekipleri bu konuda bilgilendirilecektir. Bu bilgileri kitapçık halinde alıp yayınlama ve bilgilendirme çabaları var. Kendilerine bu arzuları için çok teşekkür ediyorum. Sağ olun.

egemenoğlu

Av. Yunus Egemenoğlu

www.egemenoglu.com

egemenoğlu

5894 Sayılı TFF Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun

- Kulüpler ve Türk futbolu için çok önemli bir adım.
- Üyelerin Genel Kurul'da temsili yeniden düzenlenmeli
- Tüm üyeler eşit temsil edilmiyor, eşit hak sahibi değil.

TFF Statüsü

- TFF'nin en üst idari düzenlemesi (Anayasası)
- Kanunda yer alan üyelerin temsiliyle ilgili sorunlar Statüde de var.
- Üyelerin genel kurulda temsili ve idari özerklikle ilgili olarak statüde de revize yapılmalı

6222 Sayılı Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun

- E-bilet sistemi
- CCTV sistemi (kontrol odası)
- İhtisaslaşmış Spor Mahkemeleri
- Yasayla ilgili bilgilendirme
- Eğitim

TFF Yargı Sistemi

- Yargı kurullarını Genel Kurul seçmeli
- Tahkim Kurulu'nun adı İtiraz Kurulu olmalı
- İtiraz Kurulu kararlarına karşı Bağımsız Spor Yargısı kurulmalı.
  - HSYK tarafından atanmış,
  - hakimlik teminatına sahip kişilerden oluşmuş
  - kararları nihai

Kulüpler Yasası

- Bir an önce yapılmalı
  - Uluslararası örnekler incelenmeli
  - Uluslararası spor kuruluşlarının görüşü alınmalı
  - Türkiye'nin şartları göz önüne alınmalı
- Amatör ve profesyonel kulüpler aynı yasa içinde ayrı bölümlerde düzenlenmeli
- Kulüplerin tüzel kişilik yapısı düzenlenmeli
  - Dernekler
  - TTK'da düzenlenen şirketler
  - Yeni Spor Şirketi

Kulüpler Yasası

- Yöneticilerin mali sorumlulukları belirlenmeli
- Temlik sınırı düzenlenmeli
- Kulüp üyelerinin hak ve menfaatlerinin belirlenmeli
- Sportif rekabeti engelleyici birleşme yasağı konulmalı
- Kulüplerin denetlenmesi (Futbol için Kulüp Lisans Sistemi)

KULÜP LİSANS SİSTEMİ

- Kulüp Lisans Sistemi Futbol alanında faaliyet gösteren kulüpleri mali, sportif, altyapı, personel ve hukuki açıdan daha güçlü, sağlam ve şeffaf hale getirmeyi amaçlayan sistem.

Başlangıç:

- UEFA Kulüp Lisans Sistemi 2004/2005
- Ulusal Kulüp Lisans Sistemi 2011/2012

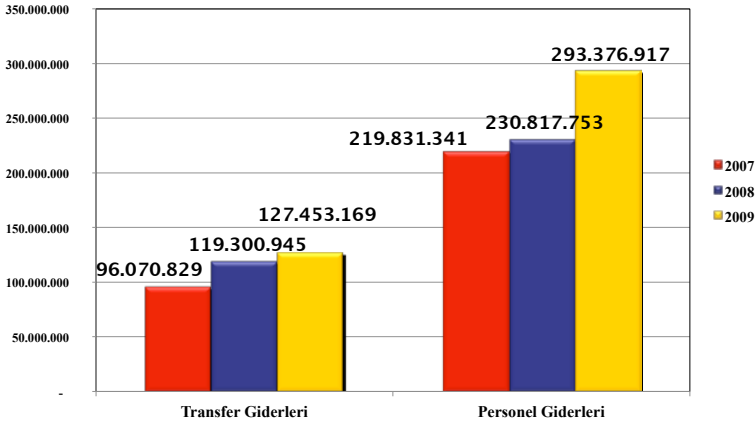
Kulüp Lisans Kriterleri:

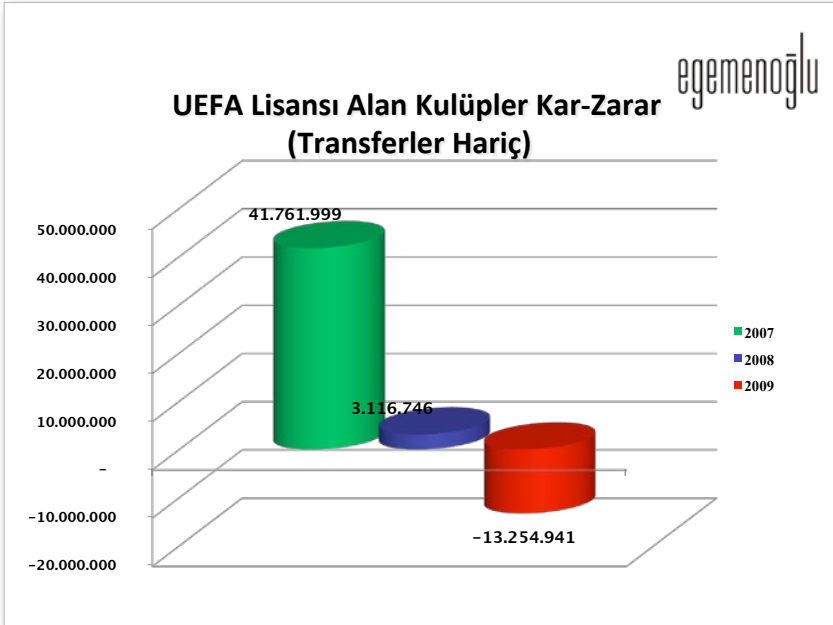
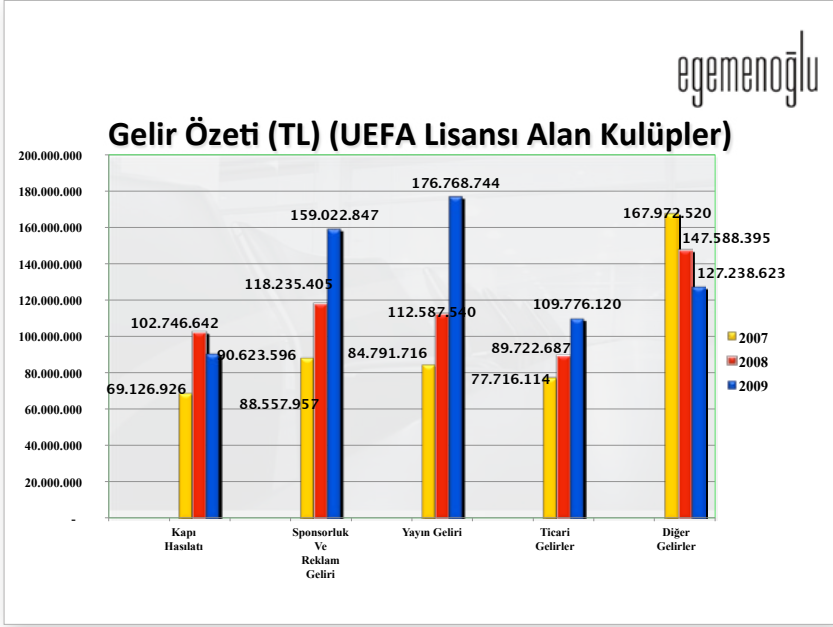
Mali
Sportif
Altyapı
Personel/İdari
Hukuki

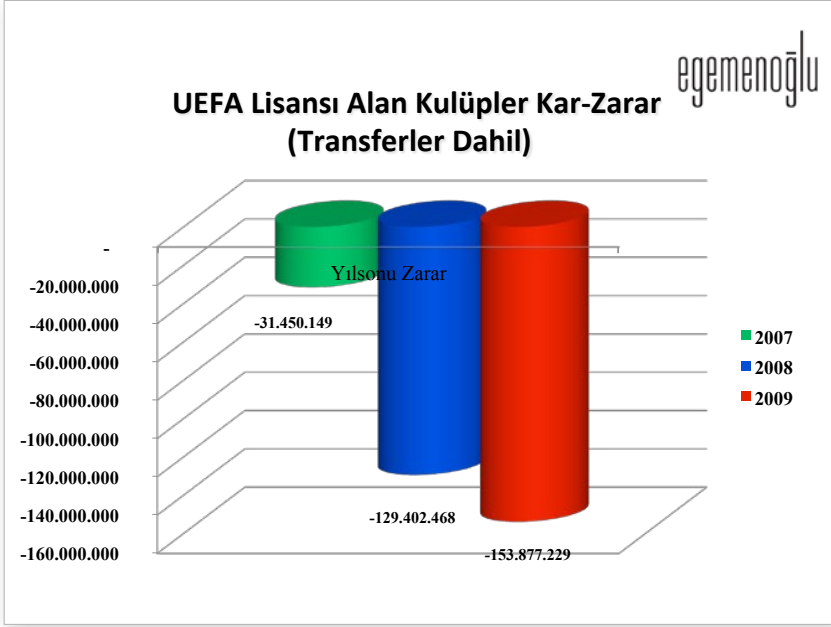
Kulüp Lisans Sistemi Amaçları

- Kulüplerin mali yönden güçlü olmaları
- Kulüplerin idari ve sportif olarak profesyonel kişilerce yönetilmeleri
- Küçük sporcuların en iyi şekilde eğitilmeleri
- Kulüplerin tesis ve stadyumlar açısından en üst standartlara ulaşması

UEFA Lisansı Alan Kulüplerin Mali Bilgileri (TL)

egemenoğlu

SPORTİF KRİTERLER

Küçük sporculara hem sportif hem de insani açıdan profesyonel eğitim verilmesi ile uygun antrenman ve sosyal tesislere sahip olmaları

Bu sayede;

- A-) Altyapıdan elit sporcu yetiştirilmesi sağlanır
- B-) Kulübün transfer harcamaları düşürülür
- C-) Kulübün yetiştirdiği sporcular üzerinden geliri artar (yetiştirme tazminatı, transfer bedelleri...)

ALTYAPI KRİTERLERİ

Kulüplerin en üst uluslararası standartlarda stadyumlara ve antrenman tesislerine sahip olmaları amaçlanır.

Bu sayede;

A-) Maç hasılatı gelirleri artar

B-) Kulüpler müsabaka oynadıkları stadyum üzerinde hak ve yetki sahibi olurlar

C-) Üst düzey antrenman tesisleri ve imkanları sayesinde sportif performans artar

PERSONEL ve İDARİ KRİTERLER

Kulüplerin gerek sportif gerekse idari yönden profesyonel ve zorunlu kadrolarla çalışması amaçlanır.

Bu sayede;

A-) Kulüpler konusunda uzman kişilerce yönetilir ve yönetsel zaafılar asgariye indirilir.

B-) Kulüp-taraftar ilişkisi profesyonelce yönetilir

C-) Kulübün müsabaka sırasındaki güvenliği planlı ve profesyonel olarak yönetilir ve riskler asgariye iner

D-) Kulübün A takımı ve altyapı takımları arasında koordinasyon sağlanır

HUKUKİ KRİTERLER

Kulübün hukuki yapısının şeffaf ve güçlü olması amaçlanır

Bu sayede;

A-) Kulüplerin işleyiş ve düzenine ilişkin bilgi ve belgelerin düzeni sağlanır

B-) Kulüp tarafından imzalanan hukuki belge ve sözleşmelerin takibi ve arşiv kaydı sağlanır

MALİ KRİTERLER

Mali disiplin ve gelir-gider dengesi sağlanarak kulüplerin ekonomik yönden kuvvetli, şeffaf, denetlenebilir ve borçsuz olmaları sağlanır

Bu sayede;

A-) Kulüplerin mali yapıları disiplin altına alınarak gelir-gider dengesi sağlanır

B-) Kulüpler şeffaf ve denetlenen bir mali yapıya kavuşur.

C-) Kulüplerin borçsuz ve ekonomik yönden güçlü olmaları sağlanır

CEZA UYGULAMALARI

- Ulusal Kulüp Lisans Sistemi 12.01.2011'de yürürlüğe girdi.
- Lisans alamayan kulüplere ceza olarak önce uyarı, sonra süre, en son ceza verilmesi öngörüldü.
- Cezadan önce verilecek süreler 15 gün ile sınırlı tutuldu.
- Her bir ceza, ihlal edilen kritere göre özel olarak belirlendi.
- Vadesi geçmiş borcu olan kulüplere sadece transfer yasağı cezası verilmesi öngörüldü.
  - Amaç kulübün borçlarını arttırmamak ve yeni borç altına girmesini engellemek. Bu sayede kulübü yaşatmak.

CEZA UYGULAMALARI

- TFF Kulüp Lisans Talimatı uyarınca Kulüp Lisans Kurulu lisans kararlarını en geç mayıs ayının ilk Cuma günü (04.05.2012) açıklamak zorundaydı.
- Aynı gün, yani 04.05.2012 tarihinde TFF Kulüp Lisans Talimatında üç değişiklik yapıldı.
  - 1- Kurulun en geç karar verme tarihi mayıs ayının ilk cuma gününden (04.05.2012), mayıs ayının 10. gününe uzatıldı.

CEZA UYGULAMALARI

egemenoğlu

2- Talimatta uyarıdan sonra 15 gün olarak verilen tüm süreler 30 güne çıkartıldı.

3- Talimattaki tüm transfer yasağı cezaları para cezasına çevrildi. Bunun sonucunda:

- vadesi geçmiş borcu olan kulüplerin transfer yapması ve yeni borç altına girmesinin önü açıldı
- zaten borçlarını ödeyemeyen bir kulübe para cezası verilerek ek bir borç yükü bindirildi

KULÜP LİSANS SİSTEMİ YENİLİKLERİ

egemenoğlu

2010 Yılından beri yapılan yenilikler

1- Vadesi Geçmiş Borcun Olmaması/Devamlı Takip

- Haziran 2011'de başladı

2- Geleceđe Yönelik Mali Bilgiler/Devamlı Takip

- Haziran 2011'de başladı

3- Denk hesap şartı:

- Kulüplerin geğmişe doğru iki yıl ve halihazırdaki yıl olmak üzere 3 yıllık gelir ve giderlerinin denk olması
- 2013'te başlayacak

KULÜP LİSANS SİSTEMİ YENİLİKLERİ

4- UEFA Mali Kontrol Paneline Ceza Yetkisi

- UEFA Lisans kriterleriyle ilgili cezaları UEFA Disiplin Kurulu değil, Panel verecek.
- TFF Kulüp Lisans Sistemi 2011'de zaten bu sisteme geçti.
- 2013'te başlayacak

KULÜPLERİN BAŞLICA TALEPLERİ

- Maç hasılatı, ürün satışı ve spor okullarında alınan KDV'nin düşürülmesi
- Damga vergisi muafiyeti
- Sponsorluk harcamalarında amatör-profesyonel ayrımının kaldırılması ve sponsorluk harcamalarının tamamının gider olarak gösterilmesi
- Spor kulüplerinin tesis, arazi ve araç ve gereç alımlarında teşvik uygulaması yapılması
- SGM'İNİN maç hasılatları ve stat reklamları üzerinden aldığı payın kaldırılması
- Kulüplerin stat kullarımlarında kira ve personel ücreti dışında ücret istenmemesi
- İddaa'da kulüplere ayrılan payın atılması
- Basın tribünlerine gireceklerle ilgili iş ve işlemlerde spor il müdürlüklerinin yetkili kılınmasına ilişkin düzenlemenin kaldırılması
- Ev sahibi ve misafir takım yöneticilerine protokol tribünlerinde bilet verilmesi
- Stadyum mülkiyetlerinin kulüplere ücretsiz devri
- Statların bakımının yapılması
- Stat isimlerinin ve belirlenmesinde ve protokol tribünü düzenlemesinde kulüplere de söz hakkı tanınması

Prof.Dr. Can TUNCAY

Sayın Yunus Egemenoğlu'na bu kapsamlı, hatta sporda şiddeti de, şiddetin önlenmesini de içeren konuşması dolayısıyla teşekkür ediyorum. Vakit oldukça geçti. Şimdi Sayın Erdal Batmaz'a sözü veriyorum. Buyurun Erdal Bey, söz sizin.

Erdal BATMAZ

Ben de sözlerime Yunus Bey'in sözlerinin altına imzamı atarak başlayayım. İmza sahiplerinin aynı zamanda, geçmiş dönemden bugüne kadar baktığımızda, öyle veya böyle sorumluluğu olan, Türk sporunda yönetim görevinde bulunan herkesin olduğunu söyleyeyim. Türk sporu, bir şekilde sorumluların yapması gerekenleri yapmamasından dolayı bu noktaya gelmiştir. Yönetici, kulüp taraftarı, medya, kamu yöneticisi ve siyasetçi olarak konuştuğumuz sorunların tamamının altında bizim de imzamız vardır. Kendimce birçok not almıştım. Sunumunda veyahut rakamlarda birçok şey söyleyecektim. Konu öyle bir noktaya geldi ki buna gerek kalmadı. Anlamsızlaştı. Sizleri de sıkımayayım. Bu rakamların hepsini tek tek saymak yerine, en sonunda söylemem gereken şeyi, en başta söyleyerek tespit yapmanın daha doğru olduğunu düşündüm. O da şu; Buradaki konuşmacıların tespitleri ışığında, Ankara'da yapılan Çalıştay'daki sorun olarak ortaya konan durumun temelinde, spor kulüpleri kanunundan ziyade, futbol kulüpleri kanununu nasıl çıkarırız? Futbol kulüpleri kanununda bugüne kadar başkan, yönetici veya kulübü yönetenlerin yolsuzluklarını yada kötü yönetimlerini nasıl engelleriz üzerinden yola çıkarak, geçmişteki tepkilere benzer bir yasal düzenleme arzusu öngörülmektedir. Hiç şüphesiz ki yasanın, daha doğrusu yasa taslağının bugünün şartlarına uygun düzenlenmesi gereken alanlara ilişkin yaklaşımlarını ayrı tutuyorum. Aynı tepki kanunu Yunus Bey'in biraz önce bahsettiği, federasyon yasası çıkarken de oldu. Türkiye Cumhuriyeti Parlamentosu'nda, olağüstü hal veya savaş hali dışında bütçe görüşmeleri hiçbir şekilde kesilip bir başka yasa görüşülmez. Bu yasa bütçe görüşmeleri kesilerek üç gün içinde çıktı. Bu yasa çıktıktan sonra oluşturulan, Yunus Bey'in de içinde bulunduğu federasyonun ana statüsü bugünkü Futbol Federasyonu genel kurulunun çarpık yapısını ortaya koydu. Türkiye Cumhuriyeti'ndeki sporun en temel sorunu, ne ekonomiktir ne de idaridir. Demokratiktir! Türk sporu ve onun yapılanmasının demokratikleşmeye ilişkin sorunu vardır. 1933'deki İdman Cemiyetleri İttifakı bu güne göre çok daha demokratik ve katılımçı-

dı. Olimpiyat komitesi yönetiminin dışında, bugün Türk sporu o günden daha anti-demokratik bir şekilde, hem siyasal anlamda, hem devlet anlamında, hem de kulüp baskısı altında yönetilmektedir. Yapılan çalışmalara ilişkin baktığımızda, bizim bir endüstri olarak nitelediğimiz bu alanın paydaşlarına ilişkin endüstriyel bir düzenleme olmadığı gibi, yasa taslağı içerisinde de bunlara ilişkin bir rol biçilmemektedir. Futbol kulüpleri açısından baktığımızda, Mehmet hocanın dediği gibi, bunlar tek başına kulüpleri ilgilendiren bir konu değildir. Spor adamlarını, futbolcuları, hakemleri ve antrenörleri de ilgilendiren bir alandır. Türk futbolunda 1 milyar dolara ulaşmış bir endüstrinin, endüstriyel organizasyonun, yani sendika tarzı bir organizasyonun olmaması doğru değildir. Bütün konuşmalar boyunca, referans verilen Avrupa'nın 5 büyük ligindeki yapılar göz önüne alındığında, bence ülkemiz sporuna yapılan haksızlıktır. Çünkü oradaki en önemli düzenlemelerden biri de, bu alandaki yapının, sendikal anlamda veya buna benzer bir anlamda örgütlenmesidir. Benim meslek yaşamımın 18 yılı devlette geçti. Son 10 yıldır da Şekerbank'ın Yönetim Kurulu üyesiyim. Dolayısıyla devlete ilişkin bilgilerim her ne kadar Zübeyt Bey kadar olmasa bile vardır. Rahmetli Prof.Dr.Bahri Savcı, benim Anayasa hukuku hocamdı. O şöyle derdi; çocuklar bir yasama meclisinin çok çalışmasından ben çok korkarım, hele hele çok yasa yapmasından daha çok korkarım. Ne kadar çok yasa varsa, o kadar çok yükümlülük ve vergi demektir. Bu ülkede yaşayan insanlar olarak her alana ilişkin temel yaklaşımımız, bir şeyde sorun varsa yeni bir yasa yapmak üzerine şekillenmektedir. Sorunu yeni bir yasa yaparak çözmeye çalışma anlayışımızdır. Oysa bugün mevcut yasaların birçoğu, bihakkın uygulandığında, birçok problem aşılabilir kanısındayım. Yani iyi yasa, kötü yasa yoktur. İyi yasa uygulayıcısı, kötü yasa uygulayıcısı vardır. Bugün varsayalım ki, UEFA finansal fair play kriterlerini hiç koymadı. Federasyonunun kuruluş yasası, mali işler talimatı, kulüplere bu tip yaptırım uygulamaya müsaittir. Böyle bir yetkisi vardır. Ben 'böyle bir yetkisi yoktur' yaklaşımını bilmiyorum. Federasyonun eski mali işler talimatında eğer değişmediyse borçlanma sınırları vardır. Ayrıca federasyonun lisanslama talimatının genel hükümlerini, sadece UEFA yada uluslararası şampiyonlara gidecek kulüpler için değil bütün kulüpler için uygulama imkanı vardır. Bugün Federasyon Yönetim Kurulu eğer bir karar alıp, kendi liglerinde tescil ettiği kulüplerin bilançolarını lisans anlamında konsolide bilanço olarak istemeye yetkili midir, değil midir? Burada federasyon yöneticisi arkadaşlarımız var. Bana göre yetkilidir. Bugün kulüplerin federasyona gönderdiği bilançolar, konsolide bilançolar değildir. Sadece tescil edilenlere aittir. Zaten buzdağının suyun altında kalanı da bunun dışında olanlardır. Biraz önce Faruk Bey, federasyonun bugünkü yapısı açısından, federasyo-

numuz demokratiktir dedi. Ben Mehmet hocayı aradım burada, bir fıkrada daha anlatsa diye. Gördüğümüze mi inanalım, yoksa Faruk Bey'e mi? Kulüpler birliğinin baskısı altında, biraz önce Yunus Bey'in söylediği tarzda %43 lük bir oy oranına sahip süper lig kulüpleri aleyhinde, doğru da olsa federasyon bir karar alamaz. Şirketleşme ve benzeri hususların tamamına ilişkin, Avrupa uzun bir deneyim geçirdi. Bugün şirketleştiğini söylediğimiz Avrupa'daki 5 büyük ligin içerisinde, en çok geliri olan ve borcu olanlardan biri İngiltere Premier Ligidir. Premier Lig 1982'den beri şirketleşmeye başladı. Bu sayı 28 kulübe ulaşan bir noktaya geldi. Sonrasında ise özellikle 90'ların ikinci yarısından itibaren borsadan çekilmeye başladılar. Bu süreçte halka açık şirket sayısı geriye dönmüştür. Yani Premier lig modelini düşündüğümüzde, orada halka açık kulüp sayısı 28 iken, aşağı inmiştir. İtalya ve İngiltere modelleri birbirine benzerken, Almanya ve Fransa örneği kulüplerin şirketleşmesi açısından çok farklıdır. Fikret Bey'in dediği gibi Bundesliga bize en uygun ve en uygulanabilir, kontrollü bir ligdir. Şimdi biz bütün liglerin yapısına baktığımızda, gelirlerin içerisinde, Türkiye Süper Ligi'nin elde ettiği 585 milyonluk gelirin, dağılımında haksızlık vardır. Bu dağılım ağırlığın %55'ine varan naklen yayın gelirleriyle 3 büyük kulüp tarafından kullanılmaktadır. Türkiye'de futbol endüstrisinin kullandığı kredilerin %80'i 4 büyük kulüp tarafından kullanılmaktadır. Süper Lig kulüplerinin 1.5 milyara varan banka ve diğer borçlarının 1 milyarı 4 büyük kulübe aittir ve bu 4 büyük kulübün son 10 yılda 420 milyon Euro cari açığı vardır. Yani milyonlarca Euro vererek satın aldığı futbolcuları, bir kuruş bedel almadan geri göndermiştir. Hürriyet'te bir muhabir arkadaşımızın yayınladığına göre bu dönemdeki sayı 300'dür. Bu 300 futbolcu daha sonra 3 büyük kulüp tarafından hiçbir bedel alınmadan gönderilmiş ve 420 milyon dolar Euro cari açık oluşmuştur. Şimdi bu yapının sürdürülebilir olması mümkün müdür? Elbette değildir. Kulüplerin halka açılma dönemindeki süreçte, Sermaye Piyasası Yönetim Kurulu üyesi olarak görev yapıyordum. O gün düşündüğümle, bugün düşündüğüm arasında fark var. O günkü fikrimi değiştirdim. Yalnız ölümler fikir değiştirmez. Bugün geriye dönüp baktığımda, SPK olarak bizim kulüplerin halka açılmasına, bu modelde izin vermeme-miz gerekiyordu. Ancak yasa, sermaye piyasası kuruluna bir izin yetkisi tanımamıştır. Bizim sistemimizde, sermaye piyasalarında kayıt sistemi vardır. Eğer halka açılan şirkete ilişkin bilgilerin tamamı yatırımcılara açık bir şekilde veriliyorsa ve usulüne uygun bir müracaat da söz konusu ise, kurulun ona yada buna izin vermemesi gibi bir durum söz konusu değildir. Öyle olduğu için de, halka açılma içerisinde, Beşiktaş dışında 3 kulübümüz bir nevi tahvil ihraç etmiştir ve bu hisseler, sayın birinci başkan vekilimiz, Türker ağabeyin de yakından bildiği gibi, Galatasaray'da bir nevi kapitülasyon

hali oluşturmuştur. Yani evet, üzerindeki imtiyazlar yüzünden, dışarıya verilen bir nevi kapitülasyondur ve nitekim Galatasaray o imtiyazları geriye alana kadar çok ciddi bir bedel ödedi. Aynı şey Fenerbahçe ve Trabzonspor'da da oldu. Fakat piyasalarda uygun bir fiyat varken değişim olduğu için çok bedel ödenmedi. Ama daha öncesinde kar payı olarak ödenen miktarlar, bu üç kulüpte halka arz ile elde edilen gelirin çok çok üzerinde oldu. Bunu niçin söylüyorum? Bunu şunun için söylüyorum. Kulüpler tek başına, Türk ticaret kanununda tadat edilmiş, anonim şirketler olarak değerlendirilemez. Bu ülkede kulüplerin bir sosyal yönü vardır. İngiltere'de kulüplerin el değiştirmesine, bu kadar ticari olmasına karşı gelen taraftar hareketleri başlamıştır. Bu alanın ciddi bir biçimde düzenlenmesi gerekir. Bence bu düzenlemeye ilişkin, Avrupa Birliği uyum yasalarında, medeni kanunda yapılan değişiklikler, dernekler kanununda yapılan değişiklikler yeterlidir. Buna ek olarak yönetenlerin mali sorumluluğuna ilişkin, ağırlaştırılmış ve sorumluluk yükleyen bir düzenleme yapılmalıdır. O yasalardaki ağırlaştırılmış hükümlerin işlevsel hale getirilmesi ile bugün kulüplerin kötü yönetilmelerini engellemeye, düzeltmeye ilişkin amaçladığımız şey hâsil olabilir. Bu yapının kendine özgü şartları vardır. Ama kendine özgü şartları var dediğimiz alan tek başına denetim üzerinden oluşan bir yaklaşım ile de çözülemez. Ortada olmayan eski taslağa göre, merkezi olarak kulüplerin mali yönden denetlenmesi şimdi kalktı değil mi Zübeyt Bey? Eski taslağa göre, Gençlik Spor Genel Müdürlüğü'nün teftiş heyeti kulüpleri denetliyordu. Taslak olarak kulüpler yasasında, bu denetim konusuna ilişkin önerim şudur; kulüplerin genel kurullarını oluşturan delegasyonun %15'ine tekabül eden bir Gençlik Spor Genel Müdürlüğü oyu olmalıdır. Galatasaray'ın, Beşiktaş'ın, hangi kulüp olursa olsun, bu kulüplerin genel kurulunda Gençlik Spor Genel Müdürlüğü'nün o tek oyu, toplam oyun %15'ine tekabül etmeli ve genel kurula gelip el kaldırmalıdır. Bu söylediğim size ne kadar saçma geliyor değil mi? Peki, niye Futbol Federasyonu dışındaki federasyon genel kurullarında %15'lik bir Gençlik Spor Genel Müdürlüğü oyu vardır. Basketbol federasyonu seçimlerinde, bakanlık el kaldırdığı zaman %15 yazıyor. Bu niye garip gelmiyor size? Benim Türk sporunun demokratikleşme sorunu vardır dediğim konu, tam da budur. Dünyanın her yerinde spor, olimpiyat komitelerinin altında organize edilir. Devletin amatör sporlarda, gençliğe yönelik hizmetlerinde ve yardımında, anayasada öngörülen yükümlülüklerini yerine getirmesi ayrıdır. Lütfen artık devlet, eski yönüyle Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü eli yada Spor Genel Müdürlüğü eliyle benim bedenimi terbiye etmeye kalkmasın. Ben kendi bedenimi olimpiyat komitesinin altında örgütlenmiş bir spor yapısında terbiye edebilirim ama olimpiyat komitesini de burada eleştirelim. Bu

eleştiriyi bir üye olarak yapayım. Bu yasa çalışması içerisinde, TMOK kendi önerisini de tek başına hazırlayıp, mevcut yasaya katkısının olması ve ön alması açısından ortaya koymalıydı diye düşünüyorum. Dünyanın her yerinde olimpiyat komitelerinin bu anlamdaki ağırlığı var olurken, Türkiye'nin en önemli federasyonunun içerisinde, Futbol Federasyonu genel kurulunda TMOK delegesinin olmayacak noktaya gelmesi hüzünlüdür. Adı futbol olan federasyonun 310 kişilik genel kurulunda beş tane futbolcunun oyu var, beş tane antrenörün oyu var, işte beş tane de hakemin oyu var. Eski başkanlardan kalan kim var bilmiyorum. Siz varsınız değil mi paşam? Gerisi Süper Lig kulüpleri olmak üzere kulüp delegelerinden oluşmuş. Peki, nedir kardeşim senin söylediğin dersenez, benim söylediğim Türk Sporusunda bu demokratikleşme sorunu çözülmeden, bu organizasyona ilişkin katılımcı yaklaşım çözülmeden, birileri daha eşittir, burası kulüplerin federasyonudur gibi önermelerle bu sorunlar çözülmez. Zira sorunun kaynağı zaten kulüplerdir! Futbol Federasyonu tek başına kulüplere bırakılamayacak kadar önemli bir yapıdır! Türk futbolunun bugün geldiği noktanın problemleri de bunlardır zaten. Kulüp çıkarlarıyla hareket edildiği için, federasyon bir karar alamamaktadır. Peki ekonomik sorunları nedir? Gelirlerimiz, giderlerimizi karşılamamaktadır. Türk Futbolu ve sporu cari açık vermektedir. Türk futbolunun öz kaynakları yetersizdir. Yetersiz olduğu için de, vergi, sigorta ve benzeri alt unsurlarla devlete sürekli sığınmaktadır. Yüksek maliyetli borçlanmaktadır. Borçlarına ilişkin bir öngörüsü yoktur. Türk futbolunun ağırlıklı olarak piyasadan borçlanma oranı, diğer şirketlere göre yüksektir. Kaynakları efektif kullanılmamaktadır. Kendi içerisindeki gelirlerinde, kulüpler arasında dengesiz ve adaletsiz bir gelir dağılımı vardır. Yönetsel sorunları vardır. Düzenli ve istikrarlı gelir kaynakları yoktur. Hep söylediğimiz şeydir, marka değeri diyoruz. Sneijder ile ilgili İtalya'da bir yorum okudum. Galatasaray'ı tebrik etmek lazım, çok büyük bir transfer ama o yorumda deniyor ki; bu adam deli mi de Türkiye'ye gidiyor? Bu ligin Avrupa'da seyircisi bile yok. Avrupa'da yayınlanmıyor bile. Bana göre Avrupa'da yayınlanmayan bir ligin devlet destekli geldiği nokta, endüstriyel bir vasıfta ve büyüklükte değerlendirilemez. Çünkü ismini, devlet bankasından, devlet kuruluşundan, yayıncısını devlet televizyonundan alan bir ligin, hele hele Avrupa'da yayınlanmasına ilişkin bir sorunu da varsa, bunun endüstriyel olarak pazarlanma şansı da yoktur. Bunu şunun için söylüyorum. Türkiye futbolunun yada sporunun geleneksel 'hinterland'ı (iç bölgesi) Türkiye Cumhuriyetleri, Ortadoğu ve Arap ülkeleridir. Hiç olmazsa Türkiye'nin bu bölgelere yönelik ligin naklen yayınında geçen dönem yapılan ihalede öngöremediği unsurları, gelecek yayın döneminde federasyonların öngörerek, yayıncı kuruluşların insiyatifine bırakmamalıdır. Ligimizin ve

futbolumuzun pazarlanmasını, yayıncı kuruluşların kutu satması üzerine oluşturmamalıdır. Bu ülkelerde ve Avrupa'da liglerimizin naklen yayınlanmasına, en azından haber amaçlı görüntü kullanımına düzenleme getirilmelidir. Yine aynı şekilde, bir pazarlama unsuru olarak, Süper Kupa finali geçmişte Almanya'da oynanmıştı. Ligimizin pazarlanması için bunun sürekli olması düşünülmüştü. Başka nedenleri saymak istemiyorum ama bu finalin Urfa yada Erzurum'a götürülmesi Türk futbolunu endüstriyel olarak bir yere götürmez. Bakü'ye götürürseniz olur, Kazakistan'a götürürseniz olur. Oralardan alırsınız bir şey. Ama şimdi Avrupa'da sizi seyretmeyen bir ligde, kapalı bir yapıda dünyanın en iyi futbolcularını da getirirseniz bu vergisel avantajlar sürdürdüğü sürece gelirler ve marka değeri artmaz! O vergi avantajları kalkınca bu gelenler de giderler. İnsan hakları beyanname-sinin 13. maddesi, bir ülkenin vatandaşlarının arasında, vergi anlamında eşitsizliğe, aykırılığa izin vermez. Hiçbir şekilde bugün sektörün vergilen-me boyutu, bu şekilde bırakılamaz. Ahlaki de değildir. Yani bizim ülkemizin sayın başkanın dediği gibi, bir vergi cenneti yada üçüncü sınıf bir ülke olarak görülüp, emeklilik dönemi geçirilen bir yer olmasından kurtulması gerekir. Verginin en temel vatandaşlık görevi olduğunu varsayıyorsak, bi-rilerinin eşit olmadığı ortamlar yaratılamaz. Bir başka yönden baktığımız-da, kuralların yada insan hakkı dediğimiz kavramın, ülkelerin kendi iç hu-kuklarına bağlanmadan, uluslararası hukukun öngördüğü ve kavradığı bir biçimde, düzenlendiği bir dönemden geçiyoruz. Bugünün dünyasında, burada bir yasal düzenleme yaptığımızda, bağlı olduğumuz üst kuruluş-ların UEFA ve FIFA gibi, düzenlemelerine uygun olmalıdır. Yunus Bey'in biraz önce bahsettiği, 201 ülkenin ana statüsü böyle sizin de buna uyma-nız gerekir dendiği gibi.. Nitekim kendi vatandaşları için, iç hukuku, ama yabancılar için İsviçre'nin hukukunu ve adaletini esas alan bir tahkim de olmaz Yunus Bey. Uluslararası konvansiyon şartlarına uygun adam gibi bir tahkim olursa bence bu ayırım da ortadan kalkar. Türk sporu ve futbolun-daki sorunun kaynağını merkezde tutup ona hiçbir müdahalede bulunma-dan çözmek mümkün olmaz. Spor yönetenlerin, problemi çözmek için dünyada bu yönde ne yapıyorsa benzer şekilde bir yaklaşımı olursa çö-zümü de bulacaklarına inanıyorum. Beni dinlediğiniz için hepinize teşekkür ederim.

Prof.Dr. Can TUNCAY

Çok teşekkürler Sayın Erdal Batmaz. Vakti oldukça aştık. Şimdi hemen prog-ramımız gereği, soru cevap ve tartışma bölümüne geçiyorum. Önce soruları alacağız, sonra sayın konuşmacılara cevap verme fırsatı vereceğim. Yalnız sorularınız mümkün olduğu kadar özet olmalı. Buyurun efendim.

Yılmaz TOKATLI

Ben Yılmaz Tokatlı, sayın divanı saygıyla selamlıyorum. Efendim sorum Sayın Egemenoğlu'na gelecek. Çok değerli bilgiler verdiler, faydalandık. Kendisine teşekkür ediyorum. Şimdi kanundan bahsettiniz. Spor kulüpleri kanununun yetkisi, yasası uygun olur dediniz. Ama öbür taraftan Türkiye Futbol Federasyonu'nun en son çıkmış 6722 sayılı şiddeti önleyici bir kanunu var. Bu kanunlar bağlamında, tahmin ediyorum yeni bir sistem veya yeni bir uygulama daha getirdiler. Tribün savcılığı diye bir tabir var. Bu tribün savcılığı hangi kanuna göre çıkıyor veya çıkartılmıştır? Tribün savcılığı sizin de bahsettiğiniz gibi, kurulması gereken bir ihtisas spor mahkemesi olmadığı sürece ne iş yapar? Faydalı olur mu? Türkiye Futbol Federasyonu'nun yetkilerini de aşıyor mu? Dolayısıyla kanuna aykırı olarak oluşmuş olan bu tribün savcılığı konusunda, bunun yetkisi ne olabilir? Federasyonun gözlemcileri, temsilcileri, görevlileri varken, acaba bunun vereceği bir ceza yada uygulayacağı herhangi bir husus, nerede, nasıl bir şekilde karşılanacaktır? Bu konuyu açıklarsanız memnun olurum. Bir de Beşiktaş başkanımız Sayın Fikret Orman Bey'in verdiği bilgilere çok teşekkür ederim. Hakikaten yerinde teşhisleri var. Bu arada federasyonumuzun yapması gereken bir hususu, anlıyoruz ki, UEFA ondan evvel yapıyor. Federasyonun görmediği Beşiktaş'ımızın bir mali konudaki hatasını, UEFA kendisi bulup, teşhis ediyor. Bu konuda federasyonumuzun yönetmelikleri ve talimatları, kendisine kulüpleri ister mali olsun ister idari olsun, tam manada denetleme yetkisi veriyor. Bu konuda federasyon tam yetkili olarak futbolun başı olursa, bu kanunlara ihtiyaç var mıdır, yok mudur? Bu konuyu bize açıklarsa, teşekkür ederim. Memnun olurum.

Prof.Dr. Can TUNCAY

Teşekkürler Sayın Yılmaz. Lütfen yandaki beye verelim mikrofonu.

İlhan TOKSÖZ

Ben İlhan Toksöz. Trakya Üniversitesi Spor Yüksek Okulu'nun yöneticisiyim. Öncelikle çok olgun bir paneli keyifle izledik. Çok teşekkür ediyorum. Sayın Başkan'a bir sorum olacak. Futbol, spor endüstrisinin önemli bir ürünü... Bu ürünün Türkiye'deki aktörlerinin yeterince doğru yerlerde oturmadığını düşünüyorum. Dolayısıyla pazarlanması, diğer boyutları gibi sorunlu görünüyor. Onun için bu etkinlikler yapılıyor. Sizce, spor endüstrisi ürünü futbolun ve sporun Türkiye'deki yapılanması nasıl olmalıdır? Teşekkür ederim.

Prof.Dr. Can TUNCAY

Teşekkürler Sayın Toksöz. Sözü Şahin Bey'e verelim. Buyurun.

Av. Alpay KÖSE

Avukat Alpay Köse. Milli Olimpiyat Komitesi Spor Hukuku Komisyonu üyesi ve Spor Hukuku Enstitüsü başkan yardımcısıyım. Öncelikle Sayın Fikret Orman'a, şu an hala görevde olan bir başkan olarak, durumu gerçekten çok yalın ve harika bir şekilde özetlediği için teşekkür etmeden geçemeyeceğim. Yöneticilerin belli konularda, şahsi sorumluluğuna gidilmesi hususu var. Ayrıca belli bir standart getirilmesi, hak mahrumiyeti cezası alınmaması gibi sınırlamalar da getirilmesi konuşuluyor. Zübeyt Bey bir taslak olmadığını söylediği için taslak var da diyemiyorum. Önceki taslakta yazıyordu ama bu konudaki görüşleri biraz daha açarsa çok memnun olacağım. Yunus Bey 6222 sayılı yasadan bahsetti. Şimdi konumuz değil ama bunu da sormadan geçemeyeceğim. Yasanın uygulamadan kaynaklanan çok fazla problemi var. Doğru. Ancak ben farklı bir konudaki görüşlerini merak ediyorum. Şimdi kanun üzerinde 259 sayılı bir değişiklik yapıldı. Bu değişiklik, şikeyi yapanlara verilen cezaların düşürülmesi amacıyla yapıldı. Erdal Bey'in bahsettiği gibi, bütçe kanunu bildiğim kadarıyla tarihte bir ilktir. Hiçbir alt yapısı oluşmamasına ve konuşulmamış olmasına rağmen tarafa verilen cezalarda yok mertebesine düşürülecek kadar ciddi değişiklikler yapıldı. Bunun bu kanuna etkisi ne oldu sizce? Bunu belirtmenizi istiyorum. Tahkimin seçilme usulünden bahsettiniz. Bildiğim kadarıyla bizde daha önce genel kurul tarafından seçiliyordu. Türker Ağabey burada, zannediyorum onların döneminde de öyle olmuştu. Bunun değişmesi de bildiğim kadarıyla yine sizin federasyonda görevli olduğunuz dönemde oldu. Seçim yöntemine geçildi. Bunun nedenlerini, belirtmenizi istiyorum. Spor mahkemesinden bahsettiniz ama, bu ceza konusunda mı, hukuk konusunda mı, bunu açmanızı istiyorum. Şimdi hukuk konusunda spor mahkemesi diyorsanız bunun içine neler girecek? Özellikle sportif ihtilaflar, disiplin cezaları, bunlar girecek mi? Yoksa sadece mali ihtilafları mı kastediyorsunuz? Bunu belirtmenizde yarar var. Çünkü böyle bir yanlış algı var. Dünyada spor mahkemesi diye bir kurum yok. Benim bildiğim kadarıyla İtalya'da bir spor mahkemesinden bahsediliyor ama o federasyonun bir kurumu. Ben prensip olarak adli yargının bu işin içine ceza dışında mümkün olduğu kadar girmemesi gerektiği kanaatindeyim, o yüzden açmanızı istiyorum. Tahkimin üstünde, yani en üst merci olarak belirttiğiniz HSYK tarafından atama yapılmasının bu anlamda doğru olmadığını düşünüyorum. Ancak Erdal Bey'in belirttiği gibi, gerçekten bir tahkim olan, yani kendi Yönetim Kurulu ve kendi mali yapısına sahip, parasını kendi kurumlarından alması bile başlı başına önemli bir şey olan böyle bir yapının kurulması daha doğru olmaz mı? Erdal Bey'e de son bir soru daha sormak istiyorum. Biz hep futbolu konuşuyoruz ama her ne kadar Gençlik Spor Genel Müdürlüğü'nün iyi niyetli çabaları olsa da amatör

sporlarda durum gerçekten içler açısı. Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi'nin spordaki uluslararası örnekleriyle karşılaştırıldığında Türkiye'deki yeri tam olarak ne olmalıdır? Bunu biraz daha detaylandırmanızı rica ediyorum.

Prof.Dr. Can TUNCAY

Teşekkürler Sayın Köse. Buyurun Sayın Zübeyt Aydın.

Zübeyt AYDIN

Sayın Başkan, değerli konuşmacının konuşmalarından büyük bir keyif aldığımı söylemek istiyorum. Öncelikle şunu belirteyim. Sporun, futbolun aktörleriyle aynı düşünce içerisinde olmak, beni son derece mutlu kıldı. Biz demek ki 4 yıl öncesinde bütünüyle aynı kulvarda buluşmamışız. Zaman geç olsa bile, aynı kulvar içerisinde buluşmaktan büyük bir keyif aldım. Benim sorum şu: Dünyadaki birçok ülkede, spor mahkemelerinin olmadığını ben de biliyorum. Fakat ülkemizdeki tahkim kurulları yapıları gereği herhangi bir bütçeye sahip değil. Spor mahkemelerinin kurulması konusunda 2004 yılında Adalet Bakanlığı'na teklifte bulunduk. Adalet bakanlığı bize şunu sordu: Sizin disiplin kuruluna sevk edilen veya mahkemeye intikal eden yılda ortalama ne kadar dosyanız var? Biz sadece Spor Genel Müdürlüğü'ne bağlı federasyonların sayısını bildirdiğimizde, futbolun sayılarına ulaşamadığımızda, Adalet Bakanlığı haklı olarak bize şunu söyledi: Ben her konuda, yani 100, 200 dosya için özel bir mahkeme kurarsam, normal bir köylü vatandaşım da benim hakkım ne olacak diyebilir. Doğru veyahut yanlış bu tartışılabilir ama, eğer biz o dönemde Türkiye Futbol Federasyonu'ndaki ihtilafların konusuna net bir şekilde ulaşabilmiş olsaydık belki de çok farklı bir yapı bugün ortaya çıkmış olacaktı. Sayın Erdal Batmaz hocama şunu sormak istiyorum. Dünyadaki, özellikle Avrupa ülkelerinde, devletin futbol federasyonlarına müdahalesi nedir? Biliyorsunuz tüm ülkelerde ana sponsor devlettir. Devletin bu tip kulüp başkanları yada federasyon başkanlarını görevden alma gibi bir yetkisi var mı? Yok mu? Bu konuda açıklayıcı bilgi verilirse sevinirim.

Prof.Dr. Can TUNCAY

Teşekkür ederim. Oradan bir kişiye söz vereceğim ve soruları keseceğim. Sonra cevapları alalım.

Av. Ali Sar AYDIN

Öncelikle, teşekkür ediyorum. Avukat Ali Sar Aydın. Karate Federasyonu Yönetim Kurulu üyesiyim. Ben Yunus Bey'e Alpay Beyin de sorusuyla bağlantılı olacak bir soru sormak istiyorum. Spor yargısı ile ilgili işte HSYK atasın, hakim teminatı olan kişilerden seçilsin denildi. Ancak mevcut bizim bildiğimiz ve spor yargısına ilişkin sıkıntımız neydi? İhtisaslaşma istiyoruz, ama HS-

YK'nın atadığı, mevcut hakimler içinden bunu istiyoruz. Böyle istediğimizde, biz zaten şikayet ettiğimiz mevcut hakimlerin, bilirkişiye gönderip onların bize gönderdiği raporlarla karar verilecekse, bunun ne anlamı olacak? Bu yargıya ne katkısı olacak?

Prof.Dr. Can TUNCAY

Teşekkür ederim. Yunus Bey'e bu soru. Herkese söz veremeyeceğim, bir yerde kesmem lazım. Buyurun.

Av. Tekin BİLGE

Sayın başkan, muhterem üyeler, Tekin Bilge. Sayın meslektaşım avukat Yunus Bey'e bir sorum var. Şimdi daha önce Olimpiyat Komitesi 'Sporda Şiddet ve Önlenmesi' panelini yapmıştı. Bu panelde sizin söylediğiniz spor mahkemeleri konusu zikredildi ve üzerinde hassasiyetle duruldu. Yunus Bey çok ideal bir şekilde tasarısını açıklıyor. Bütün spor teşkilatındaki yapmış olduğu etütleri, takdirle karşılıyorum. Gayet güzel empoze etti ve bu arada da spor mahkemelerinin kurulması gerektiği kanaati üzerinde durdu. Bizde o zaman spor mahkemeleri kurulsun dedik ve o tasarısının içerisine girmesini söyledik. Yani iki sene önce bu çok iyi etüt edilmiş bir konu oldu. Ancak tenkit edildi ve dendi ki, spor mahkemeleri bugünkü mevzuat muvacehesinde yani bugünkü mahkemeler nezdinde anayasaya aykırıdır. Çünkü zaten bir spor olayında, hangi mahkeme görevli, hangi mahkeme yetkili, onu tayin ve temsil etmek mahkemelere düşer. Eğer bir tazminat söz konusu ise, asliye hukuk, ticaret mahkemeleri, ceza söz konusu ise, Türk ceza, asliye ceza, asliye ceza mahkemeleri yetkilidir dendi. Bu arada yeni bir mahkeme kurulabilir mi kurulamaz mı? Kurulamayacağı kanaati ceza profesörlerinin...

Prof.Dr. Can TUNCAY

Tekin Bey, sorunuzu sorun lütfen.

Tekin BİLGE

Sorum şu; Yunus Bey çok iyi hazırlanmış. Diğer bütün branşlardaki ideal görüşlerini gördüm. Tebrik ederim. Ancak spor mahkemeleri bu yönden de tetkik edildiği takdirde kurulabilir mi kurulamaz mı? Bir de başkan Fikret Bey'e bir sual soracağım.

Prof.Dr. Can TUNCAY

Tekin Bey kâfidir. Lütfen, vakit yok. Arkadan bir soru alalım.

Hasan SARIÇİÇEK

Can hocam, Hasan Sarıçiçek, Türkiye gazetesi. 36 yıldır spor ve futbol dünyasının içerisindeyim. Net olarak şunu sormak istiyorum. Sportif, idari, eko-

nomik ve sosyal anlamda, spor ayrı bir dünya, futbol ayrı bir dünya. Şimdi buradaki konuşmacıların gerek önceki bölümde, gerek sizin bölümünüzdeki anlatımlarından inanılmaz derecede keyif aldım. Mevzuata bu kadar hakim, dünyada spor denildiğinde, futbol denildiğinde kanun üretmiş bir ülke olarak, acaba 3 Temmuz süreçlerini niçin yaşarız? Söylemde başka, eylemde başka niye davranırız? 3813 sayılı Türkiye futbol kuruluş ve kanunundan sonra 5894 geldi. 5149, sporda şiddet ve düzensizliğin önlenmesine dair kanun 6222 oldu, kesmedi 6250 oldu. Bütün bunlar yetmedi şimdi de diyoruz ki, kulüpler yasası çıksın. İhtiyaç mıdır? İhtiyaçtır. Fikret Başkan gayet güzel izah etti. Merak ettiğim şey, spor mahkemesi ve spor savcılığından söz ediyoruz. FIFA güvenlik müdürü ve eski Interpol yöneticisi, bir yıl içerisinde tespit ettiğimiz 20 şike olayı var diye açıklama yapıyorlar. Fakat tespit ettiklerimiz edemediklerimizin yanında bir hiç, daha vahimi var diye endişe duyuyoruz diyorlar. Bu işin içerisinde teknik adamlar, futbolcular ve hakemler olduğu ifade edilirken biz önce kanun mu yapmalıyız? Yoksa kanunu doğru yapacak yöneticileri yetiştirecek kurumları mı ihdas etmeliyiz? Bunu merak ediyorum.

Prof.Dr. Can TUNCAY

Teşekkürler Sayın Sarıçiçek. Sözü Sayın Mert'e vermek istiyorum.

Mert YAŞAR

Tamam. İzin verirseniz ben hemen sorumu bitireyim. Sayın Başkan'a sorum olacak. Hemen konuşmanın başında, sistemden beslenenler sistemi değiştirmezler dediniz ve kulüp olarak sistemden beslenenlerden çok çektiniz. Kulüpte kongre üyesi olan çok fazla arkadaşım var. Son bir senedir taraftarlar sizden çok memnun. Tribünlere bir düzey getirdiniz. Yavaş yavaş da düzelmeye başladı kulüp. Çok farklı haberler görüyoruz ve ben karşımdayken doğrudan size sormak istiyorum. Mali kurulda ibra etmeme kararı alındı. Bu sistemden beslenenlere dava açılacak mı? Teşekkürler.

Prof.Dr. Can TUNCAY

Teşekkürler Mert Yaşar. Oradaki beyefendi lütfen. Buyurunuz.

İlhan HATTATOĞLU

İlhan Hattatoğlu. Olimpiyat Komitesi üyesiyim. Şimdi biz burada kulüplerden ve yönetimden bahsediyoruz ama İstanbul'da 550 yada 560 tane spor tesisi var. Sporun yasası var, kanunu var. Her şeyi var. Fakat Okmeydanı'ndaki alan şimdi yok edilmek üzere. Biz burada meşrutiyetten sonra kurulan kulüplerin geleceğinden bahsediyoruz ama, maalesef bu meydan yok olacak. Ben bununla ilgililere söyleyelim. İlgilensinler. Teşekkür ederim.

Prof.Dr. Can TUNCAY

Teşekkür ederim, sağ olun. Konuşma sırasına göre cevaplara geçiyoruz. Önce Sayın Fikret Orman Başkan'a söz vereceğim. Size sorulan sorulara cevap verir misiniz veya eklemek istediğiniz bir şey var mı?

Fikret ORMAN

Futbolun pazarlanması ve yeniden yapılanması nasıl olmalı diye İlhan Bey'in bir sorusu vardı bana. Az önce iki üç konuşmacı değindi. Ben de % 100 aynı fikirdeyim ama biraz da sitem ederek başlayayım. Ben bu kulüpler birliği toplantısına bir veya iki defa gittim. Genel itibariyle orada konuşulan iki tane konu oluyor; Futbol Federasyonu seçimleri ve vergi, bir de yayıncı kuruluş. Fakat futbolun esas değerini artırabilmesi için ki artık sadece bu bir ülke sporu değil, yurt dışına da açılan bir spordur. Yani siz burada ön göğsünüze bir reklam alıyorsunuz, onu Amerika'daki seyrediyor. Bizim yayıncı kuruluşumuz daha çok dekoder satmak üzerine gittiği için, yurt dışında bizim maçlarımız seyredilmiyor. Genç ve potansiyelli oyuncular da Türkiye'ye gelip buradan bir yere gitme işini kullanamıyorlar. Yurt dışından gelenler de aynı şekilde. Bu bence futbolun Türk futbolunun pazarlanması için çok büyük bir dezavantaj oluşturuyor. Ayrıca bu durum global sponsor bulmak açısından da büyük dezavantaj oluşturuyor. Ben şahsi olarak ona çok gayret gösteriyorum. Futbolun güzelliklerini ve iyi tarafını ortaya çıkaralım ki, bu işe sponsorlar daha rahat gelsin. Telekom şirketleri sponsorluklardan çıkıyor, Ülkeler de futboldan çıktığını açıkladı. Yerli sponsorlardan global sponsorlara gitmemiz gerekli olan, Türkiye'nin dünyada ekonomik açıdan patlayan bir yıldız olarak durduğu yerde, futbolumuzun da dünya çapında pazarlanması lazım. Onun için de üzerinde durulması gereken konu, yalnızca yayıncı kuruluşundan para almak değil, gerekiyorsa biraz indirim yapılarak, futbolumuzun yurt dışına açılmasını faydalı buluyorum. Yeniden yapılanması ile alakalı, çok bir şey söylemek istemiyorum. Burada benden daha uzman kişiler var. Ama şunu söyleyeyim. Hayattaki en önemli şey, niyettir. 3 Temmuz süreci birçok şeyi değiştirdi. Hiçbir şey eskisi gibi değil. Bence korkmamak, düzgün insanların önünü açmak lazım... Sadece sermayeden dolayı insanların kulüp başkanı olmaması gerekiyor. Kulüpler iyi yönetildiği sürece, burada herkesin önünün açık olması lazım. Ben mensubu olduğum camiamla gurur duyuyorum. Bir devlet memuru olan Süleyman Seba Beşiktaş'ı tam 16 sene yönetti. Son dönemlerdeki sermaye durumuyla ilgili de şunu söylemek istiyorum. Bu yasalar çıkacaksa, sorumluluk getirilmesi lazım. Dünyanın her yerinde sorumluluk vardır. Bizde yetki var, sorumluluklar yok. Bir iki şey daha söylemek istiyorum. Mesela bir banka sahibisiniz. Bankanın patronu sizsiniz. Bir yere kredi veriyorsunuz, genel müdürünüz imza atıyor. Verdiğiniz

krediden siz sorumlusunuz. E ben kendi paramı veriyorum. Yok olmaz öyle şey. Yani böyle bir durumun olduğu yerde, bu kadar her şey insanın sütüne bırakılmaz, onu söylemek istiyorum. Alpay Bey'in sorduğu soruya da yasal sorumluluklara da biraz değinmiş oldum. Spor mahkemesinden kastettiğim, ben bir mahkeme ihtiyacını düşünmüyorum ama spor konusunda yetkili savcıların da görevlerini gerçekten iyi yapması gerektiğini düşünüyorum. Ben ve arkadaşlarım yönetime geldikten sonra, geçen sene 9 maçta sahamız kapanmış vaziyetteydi ve Beşiktaş kulübü bu işten ciddi zararlar çekmişti. Geçen seneki tribün yapısını kendimiz sağlamadığımız için, sezonun bitmesine kadar bekledik. Bu sezon biliyorsunuz, bu işlerde çok radikal duruyoruz ve bize yakışan şekilde durmaya çalışıyoruz. Sahamızda, sahaya atlayanlarla alakalı olaylar yine oluyor ve biz bunlardan maddi olarak ceza da alıyoruz. Bir maçta kapama cezası da aldık. Ama ben o atlayanları artık eskisi gibi yakaladı, bıraktı yapmıyorum. Polis bırakıyor da, biz bırakmıyoruz. Gidiyoruz savcılığa suç duyurusunda bulunuyoruz. Yani diyoruz ki bizim sahamızın kapatılmasından biz maddi zarar görüyoruz. Çünkü bir kişinin münferiden yaptığı bir olaydan dolayı hem camiamız zarar görüyor, hem itibarımız bozuluyor. Ama savcı bırakıyor. Bu sezon Bülent hocamızın kafasına birisi para attı ve kafası yarıldı. Biz onun için Sivas maçını bayanlara oynamak durumunda kaldık. Şimdi kombine bilet almış insanlar maça gelemediler. Onların hakkı var. Biz dava açıyoruz ama daha ceza alanı görmedik. O insanların ceza almasını istiyoruz. Ben Mert kardeşime söyleyeyim. Biz çok köklü bir camia'yız, belirli bir saygınlıkta kulübü yönetmeye gayret ediyoruz. Ama ilk geldiğim günden beri de söylüyorum. Eski başkanlarımız, hepsi kongreden seçilerek gelmişlerdir. Biz etiklerimize ve duruşumuza uygun olarak hareket etmeye çalışıyoruz ama artık yolun sonuna doğru geldik. Eğer Beşiktaş'ta yapılan bir hata varsa, hesabı biz değil, mahkemeler tarafından sorulacaktır. Biz de gerekli adımları atacağız. Benim söyleyeceklerim bu kadar, teşekkür ederim efendim.

Prof.Dr. Can TUNCAY

Sayın Başkan'ın bu gerçekçi, samimi ve yalın konuşması üzerinde düşünülmesi gerektiği düşüncesindeyim. Kendisine teşekkür ederim. Şimdi sözü yine sıraya göre giderseniz, Avukat Yunus Bey'e veriyorum. Buyurun.

Av. Yunus EGEMENOĞLU

Ben süreye fazla girmemek için çok hızlandırılmış geçeceğim. Çünkü her iki konuda aslında 20'er dakika konuşulacak konu. İki tane ana nokta var. Farklı üstatlarımızdan gelen iki soru var. Bir tanesi 6222'yle ilgili, ikincisi de spor mahkemesi ile ilgili soru. 6222'de tribün savcısı diye bir şey yok. Yani kanunda yok aslında, çok vaktinizi çalmak istemiyorum. Biz Adalet Bakanlığı

ve Emniyet Genel Müdürlüğü'yle görüşmelere başlamıştık. Önce, bu yasanın metni konusunda, hem polisimizin, hem de hakimlerimizin bir eğitime girmesi gerekiyordu. Biz bu adım için özellikle ihtisas mahkemesi haline geleceklere, birinci, ikinci, üçüncü eğitimi verdirtmeye ve hızlandırmaya çalışıyorduk. Türker Ağabey, oradaki olay şudur; Başkan'ın söylediği, bizim seyirden men yasağı dediğimiz bir olay var. Gerçek şu, ben Bursa tribününden biliyorum. Geçmiş yıllarda hakeme saldırmak için özellikle geliyorlardı. Takım ceza alıyor, ondan sonra kendisine de ceza veriliyordu. Eski dönemde 21 gün sonra uygulanışı itibarıyla komik bir cezaydı. Adam davullarla, zurnalarla içeriye kral gibi giriyordu. Şimdi biz bu adamları statta istemiyoruz. İngiltere'de bunları stattan kovmuşlar. Ne olur İngiltere'ye gidip, İngiltere'de yaşananları ve stattaki durumu izleyin. Ben irkiliyorum. İnanılmaz bir devrim yapmışlar. Bizde genel mahkemeye gidiyorlar. Genel mahkemeye gidince, bir ömürdür ne olacağını yaşıyoruz zaten. Özellikle ayrı bir mahkeme istedik, buna görevlendirme istedik. Zübeyt Ağabey sayımız da var. Ben size istatistikleri göndereyim mi? Bizim PFDK ve tahkimin şu anda baktığı, karar verdiği dava sayısı, çoğu ilçedeki mahkemeden vs. yukarıdadır. Bir de bütün illere istemiyoruz biz, sonuçta merkez anlamında düşünüyoruz. Şimdi şöyle hızlı geçmek istiyorum. Savcıların bu seyirden men yasağı ve para cezası ile ilgili yasada idari yetkileri var. Bu görev oradan çıkartılmış, hatırlayın İzmir'de de bir ara takım polisi çıkartmışlardı. Avrupa'daki örnekleri gibi onu biz yasaya aldık, ama kanunda yok. Yılmaz başkanım bu yeni bir model açacağı. Hemen 6222 ile ilgili ikinci konuya geçiyorum. 6259 hususunda susma hakkımı kullanıyorum. Çünkü başka bir şey diyemiyorum. Sadece susma hakkımı kullanıyorum. Özet olarak 'Nokta'. Sadece bunu diyorum. Tahkim konusuna gelecek olursak, şunun altını açmamız lazım. Arkadaşlar hepimiz hukukçuyuz, hepimiz bir gün buradayız, yarın gideceğiz. Biz yine hukukçuyuz, okuldaki değerlerimize, hukukumuzla döneceğiz. Şimdi elimizi vicdanımıza koyalım. Şu andaki Futbol Federasyonu yargı sistemi, doğru mu? Değil arkadaşlar. Bunu itiraf edelim. Şimdi bunda bir şey yapmamız lazım. Bu böyle gitmemeli. Alpay, bu ülkede yargı dahil atamaların nasıl yapıldığını biliyor musun? Şimdi onu aktarayım. Ben geldiğimde, yönetim ve genel kurul seçiyordu. Ama şunu da söyleyeceğim Alpay, UEFA'da da yönetim seçiyor. Ama bakın ikiye ayırın. Genelde bütün ülkelerde, disiplin yargılaması ile ilgili süreçler ağırlıklı olarak yönetim tarafından seçiliyor. İtiraz makamı da üzerine bağımsız bir yargı koyuyor. Bizde bu yok. Bunu yapmamız lazım. Bunlar hem hukukçu olmalı hem de spordan anlamalıdır. Atamayla ilgili sığınacağımız tek mecra, bana okulda öğretildiği gibi, bağımsızlık ve teminatı olan Türk yargıçlarıdır. Bu kişiler yargılamayı yapabilecek hız ve süratle sahip olmalıdır. Bunun örneği Avusturya ve benzeri ülkelerde vardır. Anayasa değişikliği-

ni hazırlayan benim, o yüzden de içeriğini biliyorum. Orada farkındaysanız, tahkim kurulunu itiraz kurulu haline getiriyoruz. Burada söylediğim bağımsız yargının adı da, mahkeme değildir. Tahkim, Avrupa'daki gibidir. Doğal olarak anayasaya bir aykırılık olmaz, merak etmeyin. Anayasa değişikliğine gerek yok. Gerekçesini de yazdığım için biliyorum. İncelerseniz, dediklerimi göreceksiniz. Şimdi şunu söylemek istiyorum. Bunu tartışıyoruz ama hiçbir şey yapmıyoruz. Bu sistem yanlıştır. Tabii ki bunun ceza ile ilgili yönünü artık tartışmıyorum. Yargı 6222'ye gitmiştir. O konuda susuyorum ama benim öbür tarafta hukuki ihtilafım var. Bir de disiplin ve diğer ihtilaflarım, yani kulüp lisanstan gelen kararlarım var. Bunlarla birlikte bir yapı oluşturalım, itiraz makamı yapıp, bir tahkim yaratalım. Lakin bu tahkimi de CAS'taki gibi yaratmayalım. Burada oluşturmak istediğimiz daha hızlı oluşacak boyutta bir yapıdır. Tartışmamız, konuşmamız ve yapmamız lazım. Bunun altını çiziyorum. Vakit dar olduğu için, son bir noktaya değinip bitiriyorum. Başkanımıza bir şey aktarmak istiyorum; biz gelirleri artırmak zorundayız ve artırılacak çok gelir var. İhaledeki yayınlara ilgili artış çalışmasında görev aldığım için rakamın nereden nereye çıktığını biliyorum. Artış, inanın beklediğimiz rakamın 3'te biridir. Baskılar yüzünden basit bir şeyi yapamadık. Diğer büyük yayın gelirlerinin alındığı gibi, yurt dışı da dahil prodüksiyonu benim yapıp, benim satmam lazım. Bence prodüksiyonu da federasyon yapmalıdır. Taraftar ve kulüp baskısından buna cesaret edemiyorlar ama bir gün bu cesur adım atılmak zorundadır. Bahsettiğim üzere gelirleri artırmak zorundayız. Evvelki hafta Amerikan futbolu play-off maçlarındaydım. Gelirlerle ilgili gördüklerim beni çılgına çevirdi. Yapılacak çok şey, futbola sokacağımız çok gelir var. Başkanın söylediği % 100 doğrudur. Kulüpler birliğinde dört sene görev yaptım. Başka gündem yoktu. Orada oturup gelir kaynaklarını konuşmamız, futbol ekonomisine bunları katmamız lazım. Özetle, futbolu sadece seyretmekten sıyrılıp, futbolla ilgili bir şeyler yapmalıyız. Teşekkür ederim.

Prof.Dr. Can TUNCAY

Sayın Egemenoğlu'na teşekkür ediyorum. Son söz sizde Erdal Bey.

Erdal BATMAZ

Son sözün sahibi olmak her zaman için zordur. Kısa tutulması gerekir ve herkes gözünüzün içine bakar. Ben de mümkün olduğu kadar kısa bir konuşma yapacağım. Şimdiden teşekkür ederim. Ben bu ülkede, hukukçuların ve ekonomistlerin herhangi bir konuda mutabık olduğunu hiç görmedim. Dolayısıyla da bu tartışmalar burada bitmeyecektir. Fakat bir şey söyleyeyim, ortalama 1500 dolar gelir düzeyindeki bir spor seyircisinin para harcadığı bir ülkeden bahsediyoruz. Birincisi bu. İkincisi, sosyal yönü üyelik, taraftarlık olan

bir alanın müşteriye döndüğü bir süreç yaşıyoruz. Artık taraftarın adı müşteridir, ona daha çok ne satabiliriz diye düşünüyoruz. Avrupa'da yeni gelişen trendle beraber işler tersine çevriliyor ve biz müşteri oluyoruz. Ama sosyal yapının içerisindeki bir müşteriyiz. Bundan pay almamız gerekir. Avrupa Birliğinin 2003 yılında Nice'de yaptığı toplantıda, taraftar organizasyonlarının mevcut yapılanmayla beraber, federasyon ve futbolun yapılanması içerisinde rol almasını gündemine almıştı. Avrupa için yeni bir spor organizasyonu alt başlığı adı altında konuşmuştu. Spor genel müdürlüğü kavramı, önceki dönemler için doğru kabul edilebilir ama limanlarını, köy hizmetleri tesislerini, her şeyini özelleştiren ve yerel yönetimlere aktaran bir ülke, sporunu da amatör anlamda yerel yönetimlere aktarabilir. Devletin anayasal görevi olarak, hedef belirlemesi mümkündür. Örneklendirmek gerekirse, olimpiyat madalyasına sahip bir sporcuyu yetiştiren şirketin, o sporcuya yaptığı yatırım %100 vergi muafiyetine tabi tutulmalıdır. Bu sporun gelişimini teşvik eder. Vergi sistemi belli bir baremde uygulanabilir. Sporun diğer ülkelerde işleyişi nasıldır? Benim bildiğim demokratik hiçbir ülkede artık spor genel müdürlüğü yok. Almanya'da geçen hafta İçişleri bakanı müsteşarıyla bir randevum vardı. Konu buraya geldi. Kendisi de spora ilgili bir arkadaşımızdır, dernekler kanunundan dolayı Trabzonspor'un genel kurulunu iptal ettirmiştir. Onu hatırlar mısınız Zübeyt Bey? Benim sınıf arkadaşımdır. Bu konu gündeme gelince dedi ki; Almanya'da spor genel müdürlüğü nerede organize biliyor musun? Yok dedim, bilmiyorum. İçişleri bakanlığının içerisinde, federal İçişleri bakanlığının bünyesinde bulunuyor dedi. Anlatılan yapıda tepe noktası Olimpiyat Komitesidir. Temel tercihler orada belirlenmiştir ve teşvik vardır. Amatör sporlarda devlet katkısının %100 olması gerektiğine inanıyorum. Belediyelerin, amatör sporların dışında, benim vergilerimle, hele hele futbola tek kuruş harcamasına şiddetle karşıyım. Bu durumu, bir vatandaşın bir diğer vatandaşına karşı yaptığı ayrımcılık olarak görüyorum. Yunus Bey söze girerken dedi ki; Türkiye'de 4700 tane profesyonel futbolcumuz var. Ben de federasyonda ilk göreve başladığımda, mali işlere bakarken, nasıl bir yapının içerisindeyiz diye merak ettim. İstatistiklerle güzel yalan söylendiği için, lisanslı sporcu sayımız milyonlarla görünüyor. Oldu mu olmadı mı bilmiyorum ama 5 bin tane profesyonel futbolcumuz var. Biz bu kadar profesyonel ve büyük bir endüstriye sahip miyiz? Bence değiliz.

Prof.Dr. Can TUNCAY

Teşekkür ederim Sayın Batmaz. Sayın katılımcılar, sayın konuşmacılar, sabah saat 10:00'da başladığımız 'Sporda Güncel Gelişmeler' konulu sempozyumumuzun sonuna gelmiş bulunuyoruz. Değerli katılımlarınız ve buraya gelmeniz dolayısıyla, herkese teşekkür ederim. Sizlere iyi bir hafta sonu dilerim.